

Český telekomunikační úřad

se sídlem Sokolovská 219, Praha 9
poštovní přihrádka 02, 225 02 Praha 025

Praha 2. března 2016
Čj. ČTÚ-15 151/2016-611

Český telekomunikační úřad (dále jen „Úřad“) jako příslušný správní orgán podle § 108 odst. 1 písm. b) zákona č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o elektronických komunikacích), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „Zákon“) a zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, na základě výsledků veřejné konzultace uskutečněné podle § 130 a konzultace podle § 131 Zákona, rozhodnutí Rady Úřadu podle § 107 odst. 9 písm. b) bod 2 a k provedení § 51 Zákona vydává opatřením obecné povahy

analýzu trhu č. A/8/03.2016-2,

trh č. 8 – přístup a původ volání (originace) ve veřejných mobilních telefonních sítích

Článek 1

Výsledky analýzy relevantního trhu

- (1) Úřad analyzoval relevantní trh č. 8 – přístup a původ volání (originace) ve veřejných mobilních telefonních sítích (dále jen „relevantní trh“)¹.
- (2) Na základě analýzy Úřad konstatuje, že trh nesplnil test tří kritérií, a nelze jej proto nadále považovat za trh relevantní. Uplatnění ex-ante regulace na analyzovaném trhu není možné. Další zkoumání, zda je trh efektivně konkurenční a zda na něm působí podnik s významnou tržní silou, není opodstatněné.

Článek 2

Účinnost

Toto opatření obecné povahy nabývá účinnosti patnáctým dnem ode dne jeho uveřejnění v Telekomunikačním věstníku.

¹ Opatření obecné povahy č. OOP/1/02.2008-2, kterým se stanoví relevantní trhy v oboru elektronických komunikací, včetně kritérií pro hodnocení významné tržní síly, ve znění opatření obecné povahy č. OOP/1/04.2012-4.

Odůvodnění

Část A

Stanovení relevantního trhu Úřadem v roce 2012

Úřad v dubnu roku 2012, po provedení tzv. testu tří kritérií², stanovil³ relevantní trh č. 8 – přístup a původ volání (originace) ve veřejných mobilních telefonních sítích, jako velkoobchodní trh zahrnující přístup k mobilním hlasovým voláním, SMS a datovým službám, a služby originace volání ve veřejných mobilních telefonních sítích GSM a UMTS.

Vymezení tohoto relevantního trhu předcházelo vymezení souvisejícího maloobchodního trhu hlasových volání ve veřejných mobilních telefonních sítích GSM a UMTS a hodnocení úrovně konkurence na tomto maloobchodním trhu. Úřad na základě hodnocení řady kritérií⁴ dospěl k závěru, že v posledních letech před vymezením maloobchodního trhu došlo ke zpomalení dynamiky jeho vývoje a k zafixování tržních podílů jednotlivých poskytovatelů služeb. Úřad dále konstatoval, že nedochází k očekávanému poklesu maloobchodní cenové hladiny v reakci na pokles velkoobchodních cen terminace a na maloobchodním trhu, na rozdíl od většiny států EU, nepůsobí žádní virtuální mobilní operátoři (dále též „MVNO“)⁵, kteří by mohli pozitivně přispět k dalšímu rozvoji konkurence.

Dosavadní průběh analýzy relevantního trhu

Úřad zahájil v květnu 2012⁶ analýzu nově vymezeného velkoobchodního relevantního trhu č. 8, v jejímž rámci došel k závěru, že na trhu není žádný subjekt se samostatnou tržní silou, avšak na základě naplnění kritérií pro stanovení společné tržní síly Úřad identifikoval tři subjekty (všechny tři mobilní síťové operátory působící na relevantním trhu) jako podniky se společnou významnou tržní silou. Úřad návrh analýzy s těmito závěry předložil v závěru roku 2012 k veřejné konzultaci⁷. Obdržené připomínky Úřad vypořádal a informace o výsledku veřejné konzultace zveřejnil v podobě tabulky vypořádání dne 15. března 2013.

Změny na maloobchodním trhu mezi lety 2012 – 2015

Příchod MVNO a snížení maloobchodní cenové hladiny

Poté co se Úřad zabýval zapracováním připomínek z veřejné konzultace do textu návrhu analýzy a aktualizací dat za rok 2012 před odesláním návrhu analýzy Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže (dále též „ÚOHS“), byly Úřadu signalizovány možné vstupy mobilních virtuálních operátorů na trh mobilních služeb v České republice. Tyto informace Úřadu avizovali jak mobilní síťoví operátoři (dále též „MNO“), tak subjekty, které již dříve deklarovaly zájem vstoupit na trh mobilních služeb ve formě virtuálních mobilních operátorů. Veškeré pokusy potenciálních MVNO o vstup na (velkoobchodní i maloobchodní) trh mobilních služeb byly do té doby (tj. do roku 2012) neúspěšné. To bylo spolu s vyššími maloobchodními

² Kritéria jsou vymezena v Doporučení Komise ze dne 9. října 2014 o relevantních trzích produktů a služeb v odvětví elektronických komunikací, které připadají v úvahu pro regulaci ex ante podle směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/21/ES o společném předpisovém rámci pro sítě a služby elektronických komunikací, [2014/710/EU](#).

³ V opatření obecné povahy č. [OOP/1/04.2012-4](#), kterým se mění opatření obecné povahy č. OOP/1/02.2008-2, kterým se stanoví relevantní trhy v oboru elektronických komunikací, včetně kritérií pro hodnocení významné tržní síly.

⁴ Vývoj počtu účastníků, vývoj originovaného provozu, vývoj tržeb za originovaný provoz, vývoj cen aj.

⁵ MVNO je subjekt poskytující mobilní služby koncovým účastníkům svým jménem a který nedisponuje vlastní rádiovou přístupovou sítí (resp. nemá vlastní přiděl frekvencí pro vybudování rádiové přístupové sítě). MVNO kupuje přímo (či nepřímo prostřednictvím MVNE) přístup do mobilní sítě a originaci provozu nebo poskytování služeb od MNO – mobilních operátorů, kteří disponují vlastní mobilní sítí. Značkoví přeprodeji nejsou pro účely této analýzy zařazeni do skupiny MVNO, ačkoli se lze běžně setkat s jejich označením jako light MVNO.

⁶ Viz [sdělení](#) Úřadu ze 14. května 2012.

⁷ Viz [výzva k uplatnění připomínek](#) (na diskusním místě), které bylo možno podávat od 21. prosince 2012 do 31. ledna 2013.

cenami mobilních služeb na trhu v České republice hlavním důvodem pro opětovné vymezení relevantního trhu č. 8 ze strany Úřadu.

Tyto informace se v průběhu velmi krátkého období začaly potvrzovat a poté, co byl na podzim roku 2012 na trh jedním z mobilních operátorů uveden první značkový přeprodeje (BLESKmobil) s alternativní nabídkou služeb, začaly v průběhu roku 2013 na maloobchodní trh vstupovat první MVNO. Úřad zaznamenal výraznou změnu v chování mobilních síťových operátorů. Ta byla podle názoru Úřadu dána především reálnou hrozbou uplatnění nápravných opatření na základě výsledků analýzy relevantního trhu č. 8 a možným vstupem nového síťového operátora na maloobchodní trh mobilních služeb v návaznosti na tehdy probíhající aukci kmitočtů.

Ve druhé polovině roku 2013 a v roce 2014 docházelo dále k reálnému vstupu většího počtu MVNO na maloobchodní trh a současně na velkoobchodní relevantní trh č. 8 vstoupili i MVNE⁸. K 31. prosinci 2014 Úřad evidoval již 119⁹ podnikatelů, kteří poskytovali na maloobchodním trhu své služby jako MVNO/MVNE a 18 značkových přeprodejců (tzv. „branded resellerů“). Komerční nabídky pro MVNO na velkoobchodním trhu vytvářejí a rozšiřují všichni tři síťoví operátoři (MNO). V současnosti na trhu působí také 3 MVNO¹⁰, kteří jsou majetkově propojeni s MNO. Úřad se níže v textu věnoval i vyhodnocení vývoje tržního podílu, jeho příčin a dopadů u těchto majetkově propojených MVNO.

V průběhu dubna 2013 uvedli všichni tři mobilní síťoví operátoři na maloobchodní trh nabídku nových, tzv. neomezených tarifů, které vedly k poměrně výraznému poklesu cenové hladiny na maloobchodním trhu¹¹. Postupně vstupovali na maloobchodní trh i MVNO s obdobnými nabídkami paušálních (post-paid) tarifů. Cenová hladina výrazně klesla i u předplacených (pre-paid) služeb, které jsou určeny spíše skupinám uživatelů s nižší spotřebou mobilních služeb. Zatímco ještě v polovině roku 2012 stála minuta hlasového volání z předplacené karty některého ze síťových mobilních operátorů typicky více než 5 Kč, s příchodem značkového přeprodeje BLESKmobil na maloobchodní trh v listopadu 2012 klesla nejnižší cena volání z předplacené karty na polovinu (2,5 Kč/min).

Kromě rozšíření nabídky služeb na maloobchodním trhu v důsledku vstupu MVNO a poklesu maloobchodní cenové hladiny došlo v průběhu let 2012 – 2014 k dalším významným změnám, které mohou ovlivnit úroveň konkurence jak na maloobchodním, tak přeneseně i velkoobchodním trhu. Mezi tyto změny patří důsledky, které s sebou přinesla aukce kmitočtů pro síť LTE v podobě očekávaného rozvoje poskytování datových služeb a v podobě povinných velkoobchodních referenčních nabídek pro služby poskytované na tomto typu sítě (LTE), dále akvizice a fúze u některých operátorů působících na maloobchodním trhu a konečně i společná výstavba a sdílení sítí u dvou ze tří největších síťových operátorů.

Popis těchto skutečností a jejich vliv na maloobchodní, a přeneseně i velkoobchodní trh, je uveden níže.

⁸ MVNE – Mobile Virtual Network Enabler – je subjekt nabízející výhradně velkoobchodní služby dalším operátorům (ve formě MVNO či značkových přeprodejců), tzn. bez vlastních účastnických smluv. Disponuje některými prvky mobilní sítě, nikoliv však mobilní přístupovou sítí (RAN).

⁹ Z toho jeden podnikatel poskytuje jen datové služby (bez hlasových služeb) a není tedy zařazen do tohoto trhu.

¹⁰ Jedná se o O2 Family s.r.o. (v minulosti Bonerix), Tesco Mobile ČR s.r.o. a COOP Mobil s.r.o.

¹¹ Měřeno např. mezinárodním cenovým srovnáním společnosti Strategy Analytics (Teligen), které Úřad zveřejnil v [Monitorovací zprávě č. 8/2013](#) za srpen 2013, str. 16-42. To dokladuje výraznou změnu maloobchodní cenové hladiny v roce 2013 oproti předchozímu roku 2012, vlivem představení nových tarifů ze strany tuzemských MNO. Dále viz i [Monitorovací zpráva č. 8/2014](#) za srpen 2014, str. 7-17.

LTE sítě a VoLTE

V roce 2013 proběhlo opakované¹² výběrové řízení za účelem udělení práv k využívání rádiových kmitočtů k zajištění veřejné komunikační sítě v pásmech 800 MHz, 1800 MHz a 2600 MHz. Smyslem výběrového řízení bylo umožnit zájemcům získat kmitočtové přiděly pro mobilní sítě nové generace, s možností poskytovat služby vysokorychlostního mobilního Internetu, a rovněž i vytvořit podmínky pro případný vstup nového subjektu na maloobchodní trh mobilních služeb. V druhé polovině února 2014 nabyla právní moci rozhodnutí o přidělu rádiových kmitočtů třem největším stávajícím mobilním síťovým operátorům¹³, čímž bylo výběrové řízení ukončeno.

Na základě podmínek účelného využívání rádiových kmitočtů získaných v rámci výběrového řízení jsou vlastníci přidělu povinni zajistit:

- zahájení účelného využívání rádiových kmitočtů, tj. zahájení poskytování komerčních služeb s využitím veřejných komunikačních sítí provozovaných na přidělených rádiových kmitočtech, ve lhůtě do 2 let od nabytí právní moci přidělu rádiových kmitočtů. Povinnost zahájit využívání komerčních služeb platí samostatně pro každé z kmitočtových pásem, které držitel v rámci výběrového řízení získal,
- zahájení využívání rádiových kmitočtů s využitím celého rozsahu přidělených rádiových kmitočtů ve lhůtě do 7 let od právní moci přidělu rádiových kmitočtů,
- zajištění pokrytí území a obyvatel nabídkou služeb v rozsahu definovaném pro jednotlivá kmitočtová pásma.

Držitelé kmitočtových přidělů se zavázali učinit a příslušným způsobem uveřejnit závaznou referenční nabídku na přístup k síti. Tato nabídka měla být učiněna a uveřejněna nejpozději do 6 měsíců ode dne, kdy držitel přidělu zahájí poskytování komerčních služeb na přidělených frekvencích. I když je povinnost zveřejnění velkoobchodní nabídky definována s podmínkami pro plnohodnotného („full“) MVNO, platí současně také povinnost LTE operátorů jednat s každým zájemcem – tedy i v podobě jiné formy MVNO než plnohodnotného MVNO – o jeho požadavku na přístup. Současně mají držitelé přidělů naplnit závazek poskytnout při splnění stanovených podmínek národní roaming oprávněnému zájemci, který by úspěšně získal určenou část z prodávaných kmitočtů. V návaznosti na přidělené kmitočty byl rok 2014 ve znamení budování LTE sítí¹⁴, a to u všech tří největších mobilních síťových operátorů. Aktuální pokrytí LTE lze sledovat i na k tomu určených webových stránkách Úřadu¹⁵. K červenci 2015 všichni tři největší síťoví mobilní operátoři v každém kraji České republiky pokrývali signálem LTE sítí (či signálem UMTS na kmitočtovém pásmu 2100 MHz) již výraznou většinu obyvatelstva (v rozmezí od 94,6 – 95,9 % obyvatel v souhrnu za všechny MNO a všechny kraje). Z hlediska soutěže na trhu je rovněž důležité, že zatímco dva z mobilních operátorů se orientovali na společný postup při výstavbě LTE sítí na kmitočtech z aukce (viz dále informace o sdílení), společnost Vodafone Czech Republic a.s. (dále jen „Vodafone“) se orientovala na nasazení a plošný rozvoj – zejména ve venkovských oblastech, technologie LTE v kmitočtovém pásmu 900 MHz.

Pro další rozvoj sítí LTE je hlavní stimulací rostoucí poptávka¹⁶ po datovém připojení v mobilních sítích spojená s rozvojem koncových zařízení (smartphonů, tabletů, notebooků),

¹² První výběrové řízení bylo v březnu 2013 ze strany Úřadu zrušeno. Blíže viz [Zpráva o průběhu a výsledcích výběrového řízení za účelem udělení práv k využívání rádiových kmitočtů v pásmech 800 MHz, 1800 MHz a 2600 MHz](#) z 26. dubna 2013.

¹³ Konkrétně pro společnost T-Mobile nabylo rozhodnutí právní moci dne 24. února 2014, pro společnost O2 dne 26. února 2014 a pro společnost Vodafone dne 27. února 2014.

¹⁴ K prvnímu budování LTE sítí však docházelo již od roku 2012, soustřeďovalo se však jen na několik vybraných lokalit (části Prahy, Brno, Mladá Boleslav či Karlovy Vary).

¹⁵ Viz [tyto stránky](#) Úřadu, kde lze zjistit pokrytí České republiky signálem LTE sítí v pásmech 800 MHz, 900 MHz a 2600 MHz a UMTS sítí v pásmu 2100 MHz pro každého držitele přidělu rádiových kmitočtů.

¹⁶ Mezi roky 2012 a 2014 narostl celkový objem přenesených dat o 92 %.

kteří nejen že do značné míry umožňují plnohodnotné využívání všech funkcí sítě Internet, ale oproti klasickému využívání přes stolní počítač přináší i funkce nové¹⁷.

Z výše uvedeného lze usuzovat, že v průběhu následujících let bude, s rostoucím rozšířením koncových terminálů schopných využívat signál LTE sítě, docházet k postupnému nárůstu datového provozu přes tento typ sítě, která bude souběžně nahrazovat starší síť UMTS. Význam LTE sítě přitom nespočívá jen v přínosu pro rychlejší a kvalitnější přístup k síti Internet, ale může dále podpořit i využívání speciálních aplikací¹⁸ využívajících datové připojení (prostřednictvím IP protokolu) pro přenos hlasu a textových zpráv¹⁹ mezi uživateli. Budování LTE sítě a rostoucí využívání na nich poskytovaných služeb ze strany uživatelů tak bude mít nepochybně vliv na dynamiku soutěže na vymezeném maloobchodním trhu a přeneseně i trhu velkoobchodním.

Rovněž je třeba zmínit, že LTE síť umožňuje i využívání hlasových služeb (bez nutnosti instalovat speciální aplikace typu Skype). Podle agentury GSA²⁰ poskytovalo ke konci prvního čtvrtletí 2015 VoLTE celkem 16 operátorů na světě. V tuzemsku jako první komerčně spustil VoLTE ve své síti T-Mobile v květnu 2015. Ostatní operátoři zatím VoLTE testují a do své sítě postupně implementují. Výhledově může VoLTE ovlivnit dynamiku konkurence na vymezeném maloobchodním trhu hlasových volání ve veřejných mobilních telefonních sítích GSM a UMTS a souvisejícím velkoobchodním relevantním trhu. Protože však definitivní nasazení VoLTE v sítích všech tuzemských operátorů zůstává nejisté, stejně jako rychlost rozšiřování koncových terminálů podporujících tuto technologii, zmiňuje Úřad tuto variantu zatím spíše jako možnost, kterou uvažuje z hlediska výhledu vývoje trhu a která zatím nemá bezprostřední dopad na konkurenci na vymezeném maloobchodním trhu.

Akvizice, fúze a dobrovolná separace

V závěru roku 2013 a na počátku roku 2014 došlo k významným akvizicím, které se týkají subjektů poskytujících služby na trhu mobilních služeb a služeb v pevném místě. Jedná se o prodej společnosti Telefónica Czech Republic, a.s. (dále jen „Telefónica“) investiční skupině PPF a akvizici společnosti GTS Central Europe (pod kterou spadá i společnost GTS působící v České republice) německým operátorem Deutsche Telekom, který je většinovým vlastníkem společnosti T-Mobile.

Dne 5. listopadu 2013 bylo oznámeno, že mateřská společnost tuzemského mobilního síťového operátora Telefónica, španělská Telefónica S.A., se dohodla na prodeji majoritního podílu ve společnosti Telefónica finanční skupině PPF. Hodnota transakce za majetkový podíl 65,9 %, který zahrnuje i 100% podíl v dceřiné společnosti Telefónica Slovakia, byla stanovena ve výši 2,467 mld. EUR (63,6 mld. Kč).

Novým vlastníkem se stala společnost PPF Arena 2 B.V., která je ze 100 % ovládána skupinou PPF. Skupina PPF patří k významným investorům v řadě odvětví, a to od bankovníctví a finančních služeb přes pojišťovnictví, nemovitosti, oblast energetiky a těžbu nerostů, zemědělství, maloobchodní služby až po biotechnologie. Působnost skupiny PPF sahá ze střední a východní Evropy přes Rusko až do Asie. Skupina je na trhu cca 20 let a vlastní aktiva ve výši zhruba 22,113 mld. EUR (k 30. červnu 2013).

Dokončení transakce bylo podmíněno souhlasem Evropské komise s nabytím kontroly nad společností Telefónica ze strany PPF. Ke schválení transakce Evropskou komisí došlo

¹⁷ V souvislosti s rozvojem a rozšířením chytrých telefonů (smartphonů) vznikla řada aplikací, které s využitím mobilního datového připojení umožňují uspokojovat řadu specifických potřeb uživatelů – od turistického průvodce, či možnosti objednat taxi až po sportovní aplikace.

¹⁸ V anglické terminologii je užíván termín Over-the-top (alias OTT) aplikace.

¹⁹ Ve formě OTT aplikace umožňující tzv. instant messaging (IM).

²⁰ Global mobile Suppliers Association

dne 15. ledna 2014²¹. S účinností k 21. červnu 2014 nový vlastník rozhodl o přejmenování společnosti na O2 Czech Republic a.s. (dále jen „O2“).

V závěru roku 2014 došlo k odkupu dalších podílů menšinových akcionářů, PPF tak koncem roku 2014 vlastní cca 83 % akcií společnosti O2. Výše uvedený prodej společnosti O2 (resp. dříve Telefónica) investiční skupině PPF podle Úřadu nemá vliv ani na vymezení maloobchodního (či velkoobchodního) trhu, ani na změnu jeho struktury²² ovlivňující úroveň konkurence.

Ve druhé polovině roku 2014 informovali zástupci společnosti O2 Úřad, že je zvažováno vyčlenění telekomunikační infrastruktury do samostatné firmy, která by poskytovala velkoobchodní služby jak pro maloobchodní část stávající O2, tak i pro další operátory na trhu. Úřad byl následně o záměru rozdělit společnost O2 podrobněji informován v říjnu 2014. Dne 1. června 2015 byla dovršena dobrovolná separace, v rámci které vznikla odštěpením od společnosti O2 společnost Česká telekomunikační infrastruktura a.s. (dále jen „CETIN“), na kterou bylo převedeno vlastnictví datových center, pevné veřejné komunikační sítě a fyzické infrastruktury veřejné mobilní komunikační sítě, jakožto anténní stožáry, přenosové systémy vč. přiřazených prostředků, vyjma mobilních ústředen. Kmitočtové příděly v pásmech 450, 800, 900, 1800, 2100 a 2600 MHz pro provozování mobilních sítí, a z nich vyplývající individuální oprávnění, nadále zůstaly v užívání společnosti O2. Vzhledem k tomu, že výše uvedené kmitočtové příděly a mobilní ústředny zůstávají nadále ve vlastnictví společnosti O2, je provozovatelem veřejné mobilní komunikační sítě stále společnost O2.

Jak je již uvedeno výše, prodej společnosti O2 (resp. dříve Telefónica) investiční skupině PPF podle Úřadu nemá vliv ani na vymezení maloobchodního (či velkoobchodního) trhu, ani na změnu jeho struktury. Nový vlastník však může přinést novou obchodní strategii či nové služby a tím opět přispět k intenzivnější soutěži na maloobchodním trhu mobilních služeb. V tuto chvíli však budoucí rozhodnutí společnosti O2 v této věci nelze předjímat, a proto Úřad nepovažuje změnu vlastníka ve vztahu k vymezení maloobchodního trhu za zásadní.

Zásadnější vliv na fungování vymezeného trhu by naopak mohlo mít uskutečněné rozdělení společnosti O2, která, s výjimkou mobilních ústředen, přestala vlastnit mobilní síť. Správa této sítě přešla nově na společnost CETIN, která na bázi smluvního vztahu („outsourcingu“) bude pro společnost O2 zajišťovat kapacitu mobilní sítě. Společnost CETIN pak deklarovala²³ ochotu obdobné služby nabízet i dalším operátorům, budou-li vlastnit příslušné kmitočtové spektrum. Potenciálně by tak služby společnosti CETIN mohli využívat i ostatní dva mobilní síťoví operátoři či noví operátoři, kteří by na základě výsledků některé budoucí aukce kmitočtů chystali vstup na tuzemský trh mobilních služeb. Zatím však tato možnost zůstává nevyužita a její bezprostřední dopad na vymezený maloobchodní i velkoobchodní trh není patrný.

Dne 10. listopadu 2013 byla zveřejněna informace o akvizici společnosti GTS Central Europe v hodnotě 546 milionů EUR (cca 1,47 miliardy Kč) společností Deutsche Telekom. Společnost Deutsche Telekom je přední světovou společností zaměřenou na integrované telekomunikační služby. V době zveřejnění akvizice byla společnost Deutsche Telekom většinovým vlastníkem tuzemské společnosti T-Mobile. Zástupci společnosti Deutsche Telekom v této souvislosti v tiskové zprávě²⁴ uvedli, že stávající aktivity v České republice, které se zaměřují primárně na mobilní služby, budou v rámci této akvizice profitovat zejména z dostatečné fixní infrastruktury. Záměrem bylo podpořit tržní pozici zahrnující mobilní a pevné

²¹ Viz [zde](#) zveřejnění informace v Úředním věstníku Evropské unie ze dne 25. ledna 2014.

²² Např. v podobě počtu hráčů. V důsledku prodeje společnosti O2 nedošlo ani ke změně počtu hráčů ani ke změně velikosti jejich tržních podílů.

²³ Při jednáních s Úřadem.

²⁴ Viz [tisková zpráva](#) Deutsche Telekom.

služby, přičemž za základní pilíř strategie společnosti bylo považováno posílení postavení v segmentu firemních zákazníků.

Dne 10. února 2014 Deutsche Telekom oznámil odkoupení zbývajících minoritního podílu (39,23 %) ve společnosti T-Mobile za cenu 0,8 mld. EUR (přibližně 22 mld. Kč). Společnost Deutsche Telekom se tak stala 100% vlastníkem české společnosti T-Mobile.

V závěru května 2014 bylo zveřejněno, že do konce roku dojde k fúzi obou společností, tj. GTS a T-Mobile, resp. na provozní úrovni by měl být proces fúze dokončen na počátku čtvrtého čtvrtletí 2014. S účinností od 2. ledna 2015 pak došlo k fúzi společnosti GTS sloučením bez likvidace se společností T-Mobile, která se tak stala nástupnickou společností. S ohledem na výše uvedené lze předpokládat, že dojde k posilování pozice společnosti T-Mobile, která získá jak infrastrukturu pevné sítě společnosti GTS, tak její zákazníky z řad firemního sektoru, na který se právě společnost GTS zaměřovala. Společnost T-Mobile tak může navýšit svůj tržní podíl na segmentu firemních zákazníků. Rovněž dojde k posílení vertikální integrace společnosti T-Mobile a její schopnosti nabízet konvergované služby prostřednictvím vlastní mobilní a fixní sítě. Tato akvizice nemá bezprostřední dopad na vymezení velkoobchodního (ani přeneseně maloobchodního) trhu či jeho strukturu z důvodu nízkého tržního podílu GTS na tomto trhu.

Sdílení sítí

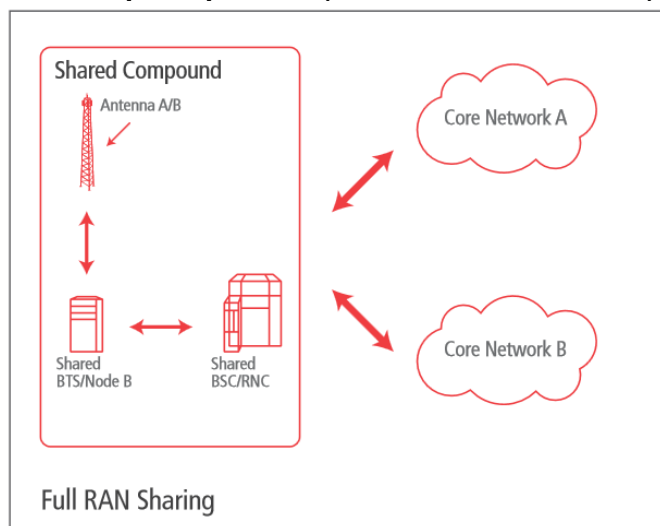
V únoru 2011 uzavřely společnosti O2 a T-Mobile smlouvu o sdílení UMTS sítě v dosud nepokrytých, venkovských, oblastech, na jejímž základě byla v téže roce zahájena výstavba infrastruktury. Projekt byl, jak bylo plánováno, dokončen v roce 2012. Společná infrastruktura zahrnuje vysílače, přičemž každý z operátorů vybudoval a spravuje polovinu z nich. Společnost O2 pokrývá východní části České republiky, zatímco společnost T-Mobile má na starost západní části České republiky.

Dne 29. října 2013 uzavřely společnosti O2 a T-Mobile dohodu²⁵, na jejímž základě bylo v první polovině roku 2014 postupně zahájeno kompletní sdílení mobilních GSM a UMTS sítí těchto společností.

Smlouva o sdílení sítí je založená na sdílení v režimu RAN (Radio Access Network), které zahrnuje sdílení veškerého přístupového síťového vybavení až k bodu připojení k páteřní síti (Core Network). Připojení k páteřní síti (tzv. backhaul) je podle vzájemné dohody zajišťováno tzv. „Master operátorem“ dané oblasti. Na polovině území infrastrukturu pro oba operátory provozuje společnost O2, která má na starosti východ republiky, a na druhé, západní, polovině území společnost T-Mobile. Města Praha a Brno nejsou do sdílení sítí zahrnuta.

²⁵ Dohoda o sdílení sítí se skládá ze Smlouvy o sdílení sítí a z Rámcové smlouvy o pronájmu optických vláken a poskytování služeb určených přenosových linek. Obě byly uzavřeny 29. října 2013.

Obrázek č. 1: Sdílení sítí na principu RAN (Radio Access Network)

Zdroj: Mobile Infrastructure Sharing. Překlad: BTS/Node B – Základnová převodní stanice (v GSM se jedná o Base Transceiver Station – BTS, v UMTS o Node B). BSC/RNC – Ovladač základnové stanice (v GSM se jedná o Base Station Controller – BSC, v UMTS o Radio Network Controller – RNC)

Deklarovaným cílem dohody je zajistit optimální pokrytí území České republiky sítěmi 2G (GSM) a 3G (UMTS) a zvýšit efektivitu provozu mobilních sítí obou operátorů, dále maximalizovat výhody pro koncové zákazníky a využít úspor ze sdílení sítí k investicím do mobilních sítí a služeb zákazníkům. Společnosti zároveň deklarovaly, že plánovaná dohoda nemá žádný vztah k novým technologiím, ani k budoucím kmitočtovým přidělením. Z dohody vyplývá, že není založena na principu exkluzivity a strany se v ní zavazují postupovat v souladu se zásadami ochrany hospodářské soutěže. Dále je ve Smlouvě o sdílení sítí uvedeno, že se sdílení sítí nedotkne soutěže na maloobchodní úrovni ani smluvních vztahů s MVNO.

Dne 25. února 2014 oznámily obě společnosti (O2 a T-Mobile) zahájení jednání o sdílení sítí čtvrté generace (technologie LTE). Předmětem sdílení jsou pasivní síťové prvky (věže, střešní prostory – tzv. rooftopy) a aktivní technologie (radia, antény). Jedná se o sdílení na principu MORAN (Multi-Operator Radio Access Network). Ze sdílení je vyloučena páteřní síť, kterou si oba operátoři zachovají, včetně možnosti jejího vylepšení a modernizace. Připojení k páteřní síti (backhaul) bude na základě vzájemné dohody zajišťováno operátorem, který má na starosti návrh, budování a provozování sítě v dané oblasti (Master operátorem). V tomto případě společnost T-Mobile zajišťuje západ České republiky a společnost O2 její východ. Oba operátoři deklarují, že nadále zůstanou samostatnými a nezávislými konkurenty, a to jak na velkoobchodním, tak i maloobchodním trhu. Uvedeným cílem spolupráce je rychlejší a kvalitnější pokrytí území 4G technologií než v případě, kdy by ke sdílení nedošlo. Úspory dosažené díky sdílení mají být reinvestovány do provozovaných sítí a poskytovaných služeb.

Záměr projektu podle poznatků Úřadu nevyklučuje možnost zapojení třetího partnera, bude-li toto zapojení z technického a ekonomického hlediska proveditelné. Za tímto účelem probíhala od května 2014 se společností Vodafone jednání o uzavření smlouvy o sdílení LTE sítí. K dohodě však k datu vydání této analýzy nedošlo.

Sdílení sítí dvěma největšími mobilními síťovými operátory je skutečností, která vnáší novou dynamiku do soutěže na maloobchodním trhu. Tento projekt má nepochybně potenciál přinést oběma operátorům úspory investičních a provozních nákladů, které mohou následně promítnout do kvalitnějších služeb či nižších cen pro uživatele. Lepší provozní výsledky (v podobě růstu zisku obou společností, snižování cen služeb či zlepšování jejich kvalitativních parametrů) dvou dotčených operátorů pak mohou přeneseně vytvářet konkurenční tlak i na třetího významného mobilního síťového operátora (Vodafone) a nutit ho tím k větší efektivitě

či inovacím při nabídce svých služeb, a to v konečném důsledku ve prospěch uživatelů. Sdílení sítí tak může zintenzivnit konkurenci na maloobchodním trhu a přinést výhody uživatelům.

Na druhou stranu intenzivní soutěž může vést k odchodu z trhu u těch společností, které nedokážou poskytovat své služby stejně efektivně jako konkurence. Snížení počtu poskytovatelů služeb ve formě MNO na trhu typickém vysokou koncentrací však může (ale nemusí) výrazně a negativně ovlivnit úroveň konkurence na maloobchodním trhu (a přeneseně i velkoobchodním). Určit či odhadnout, jaké budou v dlouhodobém horizontu převažující účinky sdílení sítí dvěma síťovými operátory, není v tuto chvíli zcela možné. Minimálně v krátkodobém horizontu však Úřad očekává spíše pozitivní dopady ve formě intenzivnější konkurence, která by se měla projevit v kvalitnějších či levnějších službách pro uživatele. K tomuto závěru vedlo Úřad komplexní vyhodnocení celého projektu sdílení sítí a jeho potenciálních rizik. Závěry z tohoto vyhodnocení vztahující se ke konkrétním potenciálním rizikům sdílení sítí (všech generací, kterých se sdílení týká, tj. 2G, 3G i 4G) jsou uvedeny níže.

Úřad smlouvu o sdílení sítí a její účinky hodnotil pouze s ohledem na své regulační aktivity, zejména s ohledem na tuto analýzu trhu a její časové vymezení, a nepředjímá tak závěry, které v této věci mohou učinit jiné orgány, zejména Evropská komise při hodnocení podle čl. 101 Smlouvy o fungování EU.

Potenciální rizika plynoucí ze sdílení sítí:

Omezení různorodosti služeb na maloobchodním trhu

Toto riziko lze dále členit do tří podskupin.

- Různorodost služeb daná topologií sítě: Lze předpokládat, že sdílení sítí povede k určité unifikaci parametrů služeb sdílejících operátorů, zejména pokrytí. Nicméně dohody o sdílení sítí mají určité mechanismy umožňující soutěž v této rovině, zejména možnost každého sdílejícího operátora budovat trvalou nebo dočasnou infrastrukturu i na území pokrývaném druhým operátorem. V krátkodobém horizontu Úřad neočekává, že by sdílení sítí mělo zásadní vliv na soutěž na maloobchodním trhu z důvodu případné omezené různorodosti služeb dané shodnou nebo koordinovanou topologií sítě.
- Různorodost daná strukturou komerčních nabídek operátorů: Oba sdílející operátoři si ponechávají úplnou nezávislost, pokud jde o vytváření komerčních služeb. Sdílení pasivních a aktivních prvků sítě v rozsahu smluv o sdílení sítí jim neznemožňuje diferencovat služby. Lze tedy předpokládat, že různorodost služeb na maloobchodním trhu v této rovině nebude sdílením sítí nijak dotčena.
- Různorodost služeb daná inovací technologie: Sdílení sítí může mít určitý negativní dopad na hospodářskou soutěž v oblasti inovací. Na druhou stranu ale sdílení sítí pravděpodobně urychlí rozvoj 4G technologií a inovace v počáteční fázi výstavby 4G sítí. V současné době lze tedy očekávat spíše pozitivní vliv v oblasti inovací. Ve střednědobém a dlouhodobém časovém horizontu bude třeba tuto oblast monitorovat a pravidelně vyhodnocovat, zda v důsledku sdílení sítí nedochází ke zpomalování v oblasti inovací a nasazování nových technologií. Toto dokazuje i spuštění technologie VoLTE společností T-Mobile.

Omezení cenové hospodářské soutěže na maloobchodním trhu vyplývající z vyrovnaných nákladů sdílejících operátorů

Úřad nepředpokládá, že by sdílení sítí zásadním způsobem přispělo ke sjednocení nákladů sdílejících operátorů na infrastrukturu. Tyto náklady jsou již v současné době poměrně sjednoceny v důsledku jiných faktorů, jako je obdobný rozsah kmitočtového spektra přiděleného oběma operátorům, obdobní výrobci mobilní technologie, od kterých si operátoři

nakupují zařízení atp. Dále dle závěru Úřadu náklady na infrastrukturu nejsou hlavní složkou nákladů, která by diferencovala jednotlivé operátory. K nákladové diferenciaci dochází zejména vlivem rozdílných provozních nákladů, především nákladů na marketing, vč. prodeje a péče o zákazníka. Úřad proto vyhodnotil toto riziko jako spíše nízké, alespoň v krátkodobém horizontu.

Vyšší intenzita výměny informací mezi sdílejšími operátory, která může vést k přílišné koordinaci soutěžních strategií sdílejších operátorů a vyústit v nežádoucí uniformizaci trhu

V současnosti nemá Úřad indikace, že by docházelo k výměně informací, která by mohla vyústit v zásadní omezení hospodářské soutěže. Úřad nicméně shledal, že dohody o sdílení sítí jsou v některých bodech týkajících se výměny informací ne zcela jednoznačné a že bude nadále aktivity sdílejších operátorů v oblasti výměny informací monitorovat.

Vzhledem ke změnám v korporátní struktuře O2, které nabyly účinnosti od 1. června 2015, lze předpokládat, že toky informací budou na straně O2 výrazně transparentnější a celkové riziko vyplývající z výměny informací v rámci sdílení sítí se tak sníží. V této souvislosti je třeba zdůraznit, že sdílejší stranou od 1. června 2015 již není O2, ale CETIN, který od O2 převzal značnou část mobilní sítě. Společnost CETIN by neměla mít přístup k informacím o uživatelských společnostech O2 a samotný potenciál pro vzájemnou výměnu informací mezi sdílejšími subjekty je tak menší.

Omezení soutěže na velkoobchodním trhu v důsledku omezení soutěže v oblasti výstavby a údržby sítí

Úřad nedospěl k závěru, že by v důsledku sdílení sítí došlo k významnému omezení soutěže v oblasti výstavby a údržby sítí, a tedy k omezení soutěže na velkoobchodním trhu. Naopak jedním z výsledků sdílení by mohlo být lepší a rychlejší pokrytí signálem LTE i v hůře přístupných či méně obydlených lokalitách České republiky. Navíc skutečnost, že společnost Vodafone, jako dceřiná společnost třetího největšího světového operátora, se projektu sdílení sítí neúčastní, vytváří předpoklady k dalším investicím do inovací a rozvoji infrastrukturní konkurence.

Omezení soutěže v důsledku úspor nákladů realizovaných sdílejšími operátory

Úřad dospěl k závěru, že byť v absolutní hodnotě mohou celkové úspory plynoucí ze sdílení sítí působit významně a motivovat operátory k účasti na tomto typu projektů, jednotková úspora na SIM kartu a měsíc se pohybuje v průměru do cca **OBCHODNÍ TAJEMSTVÍ** Kč při sdílení 2G a 3G sítí a do **OBCHODNÍ TAJEMSTVÍ** Kč v případě sdílení 4G sítí. Tato úspora se pohybuje na úrovni **OBCHODNÍ TAJEMSTVÍ** % průměrného ARPU u všech tří mobilních operátorů a dle názoru Úřadu nemá potenciál vytlačit z trhu operátora, který se projektu sdílení sítí neúčastní.

Úřad, jak je již uvedeno výše, na základě analýzy uvedených rizik neidentifikoval žádné zásadní riziko, které by v krátkodobém horizontu mohlo vést k podstatnému narušení hospodářské soutěže. Zároveň však nelze bez dalšího uzavřít, že sdílení sítí nemůže mít ve střednědobém či dlouhodobém horizontu dopad na hospodářskou soutěž. Úřad bude dopady sdílení sítí v rámci své činnosti i nadále monitorovat, zejména pokud jde o zmíněná rizika. Úřad bude také dohlížet na to, aby strany dohod o sdílení sítí dodržovaly veškeré povinnosti a závazky vyplývající ze Zákona i z rozhodnutí o přidělu kmitočtů.

Závěr k dosavadnímu vývoji na maloobchodním trhu

V letech 2013 – 2015 došlo na maloobchodním trhu mobilních služeb k několika zásadním změnám, které buď přímo zvýšily intenzitu konkurence (příchod MVNO), nebo vytvořily potenciál pro její další růst v budoucnu (budování LTE sítí a s nimi spojená povinná

velkoobchodní nabídka). Pozitivní změnou pro uživatele byl i všeobecný pokles cenové hladiny jak u paušálních tarifů, tak u předplacených karet. Některé z těchto změn (příchod MVNO a budování LTE sítí) mohou výrazně ovlivnit i samotný vymezený velkoobchodní relevantní trh, a Úřad se proto rozhodl posoudit, zda závěry z testu tří kritérií, provedeného Úřadem v roce 2012, jsou stále platné, tedy zda vymezený trh může být i nadále považován za trh relevantní.

Úřad proto v rámci této analýzy a před vyhodnocením úrovně konkurence na relevantním trhu znovu provedl test tří kritérií s cílem určit, zda vymezený velkoobchodní trh je stále trhem relevantním. Tento postup je v souladu s bodem 1.2 písm. a) Metodiky uvedené v části B.

Vyhodnocování podmínek z velkoobchodních smluv mezi MNO a MVNO/MVNE

Úřad se v průběhu roku 2014 rozhodl z vlastního podnětu vyhodnotit podmínky velkoobchodních smluv mezi jednotlivými účastníky velkoobchodního trhu (MNO, MVNE a MVNO). Cílem Úřadu bylo posoudit podmínky velkoobchodních smluv, jejich charakter (typ smluv) a přiměřenost ve vztahu k podmínkám nastaveným na maloobchodním trhu samotnými MNO.

Poskytovatelé velkoobchodních služeb (MNO a MVNE) poskytují na vymezeném trhu služby přístupu na základě smluv, které lze označit jako velkoobchodní smlouvy o přístupu²⁶, popř. jiné velkoobchodní smlouvy mezi podnikateli v elektronických komunikacích, které upravují poskytování služeb.

Úřad se věnoval hodnocení smluvních podmínek mezi MNO a MVNO/MVNE a dospěl k závěru, že některá smluvní ustanovení mohou být do jisté míry omezující²⁷, nicméně tyto podmínky nejsou univerzálně uplatňovány napříč trhem. Důležitým poznatkem Úřadu je velká variabilita předložených smluvních ujednání, resp. typů uzavíraných smluv, které jsou následně podkladem pro nabídky a poskytování mobilních služeb na trhu. Lze tak dovozovat, že různé nastavení smluvních podmínek motivuje MVNO vybrat si toho MNO/MVNE, který nejlépe vyhovuje jejich obchodnímu záměru. Tuto skutečnost Úřad shledává jako prostředek pro posilování konkurence na velkoobchodním a přeneseně i maloobchodním trhu.

Úřad se v této souvislosti rovněž v jednom případě zúčastnil procesu vyjednávání změny smluvních podmínek mezi MNO a MVNE (tj. k již uzavřené smlouvě o přístupu). Cílem změny bylo upravit podmínky smlouvy tak, aby podpořily prodej služeb dotčeného MVNE (resp. na něj navázaných MVNO) prostřednictvím nižších velkoobchodních cen za volání, SMS a dat, vč. dostupnosti balíčků s vyšším datovým limitem. Předmětem jednání byla i změna dalších smluvních podmínek (např. zrušit exkluzivitu smluvního vztahu, schvalování značky MVNO, umožnění využívat VoIP služby a GSM brány). Některé ze smluvních podmínek byly v rámci jednání za účasti Úřadu změněny, některé zůstaly zachovány, a nedošlo tak k naplnění požadavků MVNE. V této souvislosti (s nedohodou na některých bodech jednání) mohl Úřad na základě požadavku jedné ze stran vydat stanovisko podle § 80 odst. 6 Zákona. O toto stanovisko však nebyl žádnou z dotčených smluvních stran požádán. V této souvislosti tak lze uzavřít, že Úřad za dobu působení MVNO/MVNE na velkoobchodním trhu nebyl požádán o vydání stanoviska ke sporným částem návrhu smlouvy nebo k důvodům odmítnutí, a lze tak oprávněně předpokládat, že poskytovatelé služeb jsou doposud schopni se na nastavení a změně smluvních podmínek dohodnout bez zásahu Úřadu.

V souvislosti s rozvojem maloobchodního trhu jako celku²⁸ (rozšiřováním nabídek datových tarifů, zaváděním LTE služeb) poukazovali někteří virtuální operátoři na nemožnost vytvořit obdobné nabídky, jaké nabízejí na maloobchodním trhu síťoví operátoři. Jednalo se zejména o schopnost replikovat datové služby s vyššími datovými limity (např. 10 GB) síťových

²⁶ Podle § 80 Zákona.

²⁷ Např. exkluzivita smluvního vztahu, schvalování značky MVNO, vyloučení možnosti využívat VoIP služby a GSM brány.

²⁸ Tzn. vč. služeb poskytovaných přes LTE síť, které však do maloobchodního ani velkoobchodního trhu, tak jak byl vymezen v OOP/1/04.2012-4, nespádají.

operátorů, služby poskytované prostřednictvím sítí LTE nebo i neomezená volání a neomezené SMS. V reakci na tyto podněty Úřad předně konstatuje, že služby poskytované přes sítě LTE nespádají do vymezení maloobchodního ani velkoobchodního relevantního trhu č. 8. Schopnost vytvořit obdobné maloobchodní nabídky, jaké poskytují síťoví operátoři, je u MVNO (MVNE) individuální jednak v závislosti na samotných podmínkách uzavřených velkoobchodních smluv a jednak na vlastních marketingových schopnostech MVNO využít při tvorbě maloobchodních služeb znalosti o chování zákazníků. Uvedená tvrzení některých virtuálních operátorů jsou však prakticky vyvrácena existencí jak maloobchodních služeb virtuálních operátorů s neomezeným voláním do všech sítí²⁹, tak existencí služeb s vysokými datovými limity³⁰ poskytovanými přes sítě LTE. Současně mohou zájemci iniciovat jednání o realizaci povinnosti Velkoobchodní nabídky LTE, kterou MNO převzali jako závazek ze 4G aukce. Úřad dosud nebyl informován o zahájení takových jednání ani požádán o součinnost podle § 80 odst. 6 Zákona.

Část B – Metodika definování relevantních trhů, analýzy relevantních trhů, posouzení významné tržní síly a určení nápravných opatření v oblasti elektronických komunikací v České republice (dále „Metodika“)

1. Východiska Metodiky

1.1 Legislativní rámec

Úřad provádí analýzu relevantních trhů v oboru elektronických komunikací v souladu

a) s relevantními právními předpisy České republiky pro oblast elektronických komunikací, kterými jsou:

- Zákon č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o elektronických komunikacích), ve znění pozdějších předpisů („Zákon“)
- Vyhláška č. 228/2012 Sb., o stanovení kritérií pro posuzování, zda má více subjektů společnou významnou tržní sílu na relevantním trhu elektronických komunikací („Vyhláška“)
- Opatření obecné povahy č. OOP/1/02.2008-2, kterým se stanoví relevantní trhy v oboru elektronických komunikací, včetně kritérií pro hodnocení významné tržní síly, ve znění opatření obecné povahy č. OOP/1/04.2012-4
- Opatření obecné povahy č. OOP/1/04.2015-2, kterým se stanoví relevantní trhy v oboru elektronických komunikací, včetně kritérií pro hodnocení významné tržní síly

²⁹ Např. operátoři [ČEZ](#) nebo [Dragon](#), společnost [Air Telecom pak nabízí tarif AIR Unlimited s limitem 4 000 minut.](#)

³⁰ Např. operátoři [MAXPROGRES](#) či [Dragon](#) nabízí služby s datovým limitem do 10 GB, operátor [GoMobil](#) s datovým limitem do 1,5 GB, všichni tři pak své služby poskytují i přes sítě LTE.

b) s předpisy regulačního rámce EU pro oblast elektronických komunikací:

- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/21/ES o společném předpisovém rámci pro sítě a služby elektronických komunikací („rámcová směrnice“), ve znění účinném ke dni vydání tohoto opatření obecné povahy
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/20/ES o oprávnění pro sítě a služby elektronických komunikací („autorizační směrnice“), ve znění účinném ke dni vydání tohoto opatření obecné povahy
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/22/ES o univerzální službě a právech uživatelů týkajících se sítí a služeb elektronických komunikací („směrnice o univerzální službě“), ve znění účinném ke dni vydání tohoto opatření obecné povahy
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/19/ES o přístupu k sítím elektronických komunikací a přiřazeným zařízením a o jejich vzájemném propojení („přístupová směrnice“), ve znění účinném ke dni vydání tohoto opatření obecné povahy
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/58/ES o zpracování osobních údajů a ochraně soukromí v odvětví elektronických komunikací („směrnice o soukromí a elektronických komunikacích“), ve znění účinném ke dni vydání tohoto opatření obecné povahy
- Směrnice Komise 2002/77/ES o hospodářské soutěži na trzích sítí a služeb elektronických komunikací

c) s ostatními příslušnými dokumenty Evropské komise (dále jen „Komise“):

- Doporučení Komise 2008/850/ES ze dne 15. října 2008 o oznámeních, lhůtách a konzultacích stanovených v článku 7 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/21/ES o společném předpisovém rámci pro sítě a služby elektronických komunikací
- Doporučení Komise 2014/710/EU ze dne 9. října 2014 o relevantních trzích produktů a služeb v odvětví elektronických komunikací, které připadají v úvahu pro regulaci ex ante podle směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/21/ES o společném předpisovém rámci pro sítě a služby elektronických komunikací (dále také jen „Doporučení“)
- Vysvětlující memorandum týkající se doporučení Komise o příslušných trzích produktů a služeb v odvětví elektronických komunikací náchylných k regulaci ex ante v souladu se směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2002/21/ES o společném předpisovém rámci pro sítě a služby elektronických komunikací (SWD(2014) 298) („Vysvětlující memorandum“)
- Rozhodnutí Komise 2007/176/ES ze dne 11. prosince 2006 Seznam norem a/nebo specifikací pro sítě a služby elektronických komunikací a přiřazená zařízení a doplňkové služby, který nahrazuje všechny předchozí verze, ve znění účinném ke dni vydání tohoto opatření obecné povahy
- Pokyny Komise týkající se analýzy trhů a stanovení významné tržní síly v souladu s regulačním rámcem EU pro sítě a služby elektronických komunikací ze dne 11. července 2002 (2002/C165/03) („Pokyny Komise“)

1.2 Základní etapy analýzy relevantních trhů

Proces analýzy relevantních trhů probíhá ve čtyřech etapách:

a) test tří kritérií

Relevantní trhy pro účely ex ante regulace musí splňovat současně následující tři kritéria (dále jen „test tří kritérií“):

- a) přítomnost velkých a trvalých překážek vstupu na trh. Tyto překážky mohou být strukturální, právní nebo regulační povahy,
- b) struktura trhu v přiměřeném časovém období nesměruje k účinné hospodářské soutěži,
- c) právo hospodářské soutěže není samo o sobě dostatečně účinné při řešení selhání soutěže na příslušném trhu.

Cílem testu tří kritérií je určení, zda se jedná o relevantní trh s potenciální potřebou regulace ex ante.

Pokud je splněn test tří kritérií, Úřad provede další etapy analýzy.

Pokud není splněn test tří kritérií, nelze trh považovat za relevantní. Uplatnění regulace ex ante není možné a Úřad na tomto trhu regulaci ex ante neuplatní. Úřad nebude dále pokračovat dalšími etapami zkoumání.

U trhů uvedených v čl. 2 Opatření Úřad tuto etapu analýzy neprovádí v souladu s bodem 2 Doporučení o relevantních trzích.

b) definování relevantního trhu

Při definování každého relevantního trhu jej Úřad vymezuje z hlediska věcného, územního a časového.

c) vlastní analýza relevantního trhu

Cílem analýzy relevantního trhu je stanovení, zda je trh efektivně konkurenční nebo zda lze důvodně předpokládat, že se v přiměřeném časovém období konkurenčním trhem stane. V případě, že Úřad neshledá na základě výsledků analýzy trh efektivně konkurenčním a pokud nelze důvodně očekávat, že se jím v přiměřeném časovém období stane, Úřad stanoví subjekt(y) s významnou tržní silou na daném relevantním trhu.

Úřad stanoví subjekt s významnou tržní silou na základě zkoumání kritérií, která jsou uvedena v Opatření.

Analýza trhu se zaměřením na určení subjektů s významnou tržní silou je východiskem při rozhodování o uplatnění, popřípadě zrušení regulačních opatření. Úřad zohledňuje současnou situaci na trhu a předpokládaný budoucí vývoj relevantního trhu ve vymezeném časovém horizontu.

d) návrh povinností a zákazů (dále jen „nápravná opatření“)

Úřad v souladu s ustanoveními § 51 odst. 5, 7, 12 a 13 Zákona navrhne jednu nebo zároveň několik povinností podniku (podnikům) s významnou tržní silou, a to jako prevenci, popř. za účelem zlepšení konkurenčního prostředí.

Úřad při návrhu povinností sleduje zejména tyto celkové zásadní cíle regulačního rámce EU:

- a) prosazování hospodářské soutěže,
- b) příspěví k rozvoji vnitřního trhu,
- c) prosazování zájmů koncových uživatelů.

Proces volby nápravných opatření tvoří na sebe navazující etapy:

- a) analyzování cílů ex ante regulace,
- b) volba vhodných nápravných opatření odpovídajících těmto cílům,
- c) návrh a konkretizace parametrů nápravných opatření.

1.3 Zdroje informací

Při analýze relevantních trhů Úřad využívá informace a data získaná od subjektů trhu jejich vyžádáním (dotazníky), informace z vlastního/zprostředkovaného průzkumu a z veřejně dostupných zdrojů.

2. Metodika

Metodika stanoví postupy a metody uplatňované v jednotlivých etapách provádění analýzy relevantních trhů (viz bod 1.2). Tyto postupy a metody se použijí při analýze relevantního trhu v rozsahu přiměřeném jeho povaze, přičemž zdůvodnění tohoto rozsahu je součástí analýzy každého relevantního trhu.

2.1 Definování relevantního trhu

Relevantní trhy určené pro regulaci ex ante v oblasti elektronických komunikací jsou trhy stanovené Opatřením.

Relevantním trhem je trh takových produktů a služeb, které jsou z hlediska charakteristiky, ceny a zamýšleného použití shodné, porovnatelné nebo vzájemně zastupitelné, a to na území, na němž jsou soutěžní podmínky dostatečně homogenní a zřetelně odlišitelné od sousedících území.

S ohledem na očekávaný budoucí vývoj a v souladu se zásadami práva na ochranu hospodářské soutěže Úřad vymezuje jednotlivé relevantní trhy pro účely regulace ex ante z hlediska věcného, územního a časového.

2.1.1 Věcné vymezení

Věcné vymezení relevantního trhu znamená popis produktů a služeb, které tvoří trh. Produktovým trhem se rozumí skupina produktů a služeb, které jsou vzájemně zaměnitelné či zastupitelné, co se týče jejich vlastností a struktury nabídky a poptávky.

Úřad analyzuje produkty a služby (včetně dílčích služeb, které jsou dosažitelné v rámci dané služby) na základě jejich základních charakteristik, cen, technických parametrů a podmínek jejich typického využívání.

2.1.1.1 Zkoumání zastupitelnosti na straně poptávky

K určení možných náhrad na straně poptávky vypracuje Úřad seznam potenciálních produktů a služeb, které mohou být z hlediska maloobchodního nebo velkoobchodního uživatele vzájemně zaměnitelné a je možné je nahradit v případě zvýšení cen nebo v případě jiných změn konkurenčních podmínek.

K posouzení zastupitelnosti na straně poptávky Úřad:

- a) definuje funkčnost služby s ohledem na koncového uživatele,
- b) identifikuje možné substituty na straně poptávky (maloobchodní nebo velkoobchodní),
- c) vyhodnotí substituty na základě konkrétních kritérií, jimiž jsou zejména zamýšlené využití služby, křížová elasticita cen (citlivost poptávky po určité službě na změnu ceny jiné služby) a ceny.

2.1.1.2 Zkoumání zastupitelnosti na straně nabídky

K zastupitelnosti na straně nabídky dochází ve chvíli, kdy poskytovatel služeb převede své zdroje na poskytování cílových služeb, tedy i takových služeb, které představují alternativu z hlediska poptávky. Takové převedení zdrojů může omezit nezávislost při tvorbě cen stávajících poskytovatelů služby, neboť jejich prostor pro zvyšování cen je omezen možnou dostupností konkurenční služby. Aby náhrada na straně nabídky byla proveditelná, je třeba, aby bylo možno realizovat přechod schůdným způsobem, za relativně nízké náklady a v krátkém časovém horizontu.

Úřad se při určení zastupitelnosti na straně nabídky zabývá zejména:

- a) zkoumáním funkční a technické zastupitelnosti

V tomto případě Úřad zkoumá zejména technické možnosti a kapacitu sítí poskytovatelů, náklady spojené s „přepnutím“ (včetně nákladů příležitosti) a časové možnosti „přepnutí“. Úřad v této souvislosti dále zkoumá potenciální investiční možnosti včetně překážek k investování na trhu.

- b) určením náhradních poskytovatelů

Tento krok je zaměřený na určení náhradních poskytovatelů služby, tj. soutěžitelů, kteří aktuálně působí na zkoumaném trhu a souvisejících trzích, a těch, kteří mají potenciál se takovými soutěžiteli stát a kteří by mohli – za přiměřené náklady a během přiměřené doby – poskytovat služby nahrazující stávající služby.

Důležitým východiskem pro tento krok je určení infrastruktury sítě, která by mohla být použita k poskytování služby nebo zajištění velkoobchodních vstupů do této služby.

- c) zkoumáním regulačních faktorů ovlivňujících zastupitelnost

Úřad zejména zkoumá existenci a povahu regulačních opatření omezujících poskytování dané služby ze strany provozovatelů jiných služeb, případně zkoumá zákonné povinnosti týkající se této služby (např. univerzální služba, požadavek na kvalitu služeb), které mohou znemožnit či omezit využití kapacity infrastruktury.

d) zkoumáním dalších faktorů

K posouzení zastupitelnosti na straně nabídky Úřad zohledňuje i další kritéria, jimiž se řídí především efektivnost a včasnost realizace substituce na straně nabídky na různých trzích.

2.1.1.3 Hypotetický monopolistický test

V případech, kde je to účelné, využije Úřad jako nástroj pro analýzu zastupitelnosti na straně poptávky a nabídky hypotetický monopolistický test. Při provádění testu Úřad zvažuje reakci na malé (5 – 10%), ale významné a trvalé zvýšení ceny provedené hypotetickým monopolním poskytovatelem příslušné služby takto:

- pokud by relativní zvýšení ceny způsobilo, že by mnoho spotřebitelů uspokojilo své potřeby přechodem na jinou, náhradní službu, místo aby platili navýšenou cenu, Úřad považuje náhradní službu za součást stejného trhu, a současně,
- pokud by relativní zvýšení ceny způsobilo, že by kritické množství poskytovatelů podobných služeb přesunulo své zdroje na poskytování substituční služby, Úřad považuje tyto služby (v závislosti na dalších faktorech) za součást stejného trhu.

2.1.2 Územní vymezení

Územním vymezením relevantního trhu se rozumí území (geografický trh), na němž dotčené subjekty vystupují na straně nabídky a poptávky daného produktu, přičemž jsou na daném území soutěžní podmínky dostatečně podobné a jsou odlišitelné od soutěžních podmínek na jiném území.

Při územním vymezení trhu Úřad zohledňuje národní trh a pouze v případech, kdy konkrétní kritéria indikují odlišné (obvykle menší) geografické trhy, zvažuje vymezení jiných geografických trhů.

2.1.3 Časové vymezení

Relevantní časový rámec může být pro různé trhy odlišný. Základem pro stanovení časového rámce je vymezení provedené Zákonem, který vymezuje toto období na dobu 1 roku až 3 let. Úřad časově vymezuje jednotlivé trhy v závislosti na současné situaci na trhu a zejména na jeho očekávané dynamice vývoje.

2.2 Analýza relevantního trhu

Účelem analýzy relevantních trhů je zjištění, zda trh je efektivně konkurenční nebo zda lze důvodně předpokládat, že se v přiměřeném časovém horizontu efektivně konkurenčním stane. Pokud Úřad analýzou doloží, že na relevantním trhu existuje podnik s významnou tržní silou, zkoumá problémy, které by nastaly nebo mohly nastat v případě, že by podnik s významnou tržní silou jednal ve svém vlastním zájmu a nezávisle na zájmech svých zákazníků i na konkurenčních omezeních představovaných ostatními podnikateli na trhu.

Efektivně konkurenčním trhem není trh, na němž působí jeden nebo více podniků s významnou tržní silou a kde nápravná opatření vnitrostátního práva nebo práva Evropské unie v oblasti hospodářské soutěže nepostačují k řešení daného problému.

Proto Úřad provede analýzu trhu s cílem zjistit:

- a) zda některé podniky na trhu takovou významnou tržní silou nedisponují,

- b) zda problémy identifikované při určení existence významné tržní síly jsou řešitelné na základě nápravných opatření v oblasti hospodářské soutěže.

V případě, že Úřad dojde touto analýzou relevantního trhu k závěru, že trh není efektivně konkurenční, navrhne příslušné nápravné opatření pro ty soutěžitele, jejichž významná tržní síla vedla k nálezu neexistence efektivně konkurenčního trhu.

Úřad, pokud zjistí na základě analýzy relevantního trhu, že tento trh je efektivně konkurenční, rozhodne o zrušení uložených povinností.

Úřad při zkoumání tržních charakteristik vychází zejména z posouzení současné situace a z odhadu očekávaného vývoje. Tyto činnosti jsou prováděny výhledově od doby první analýzy do doby příští analýzy relevantního trhu.

2.2.1 Posouzení významné tržní síly

Pro posouzení existence významné tržní síly na relevantním trhu Úřad využívá ekonomických kritérií, která jsou uvedena v Opatření a ve Vyhlášce. Kritéria jsou posuzována z hlediska očekávaného/předpokládaného vývoje a současných podmínek panujících na daném trhu.

Úřad při svém hodnocení použije kritéria vhodná pro daný relevantní trh, jejichž výčet je uveden v Opatření, ve Vyhlášce a popřípadě v příslušné judikatuře.

Úřad posuzuje každý trh individuálně, tj. pro každý případ může stanovit váhy kritérií nezávisle na vahách stanovených pro jiný trh. Toto odůvodní.

Při posuzování existence významné tržní síly Úřad bere v úvahu i případnou existenci stávajících nápravných prostředků.

2.2.1.1 Zkoumání samostatné významné tržní síly

Posuzování samostatné významné tržní síly provádí Úřad zejména s přihlédnutím k těmto základním skupinám kritérií/charakteristik:

- tržní podíl,
- kritéria zaměřená na charakteristiku podniku,
- kritéria související s charakteristikou zákazníků,
- kritéria související s charakteristikou konkurence na relevantním trhu.

Tržní podíl

a) velikost tržního podílu

Tržní podíl je klíčovým indikátorem síly soutěžitele na trhu. I přes značnou váhu tohoto kritéria na posouzení významné tržní síly jsou i při relativně vysokém tržním podílu posuzována ještě další kritéria, která však nemusí mít samostatně určující charakter/váhu.

Úřad při posuzování významné tržní síly vychází z evropského soutěžního práva a přihlíží k velikosti tržního podílu následujícím způsobem:

- Je-li tržní podíl subjektu nižší než 25 %, není pravděpodobné, že by měl subjekt významnou tržní sílu; to může nastat pouze v případě, že Úřad zkoumáním ostatních kritérií shledá velmi silnou podporu existence významné tržní síly.

- Je-li výše tržního podílu subjektu v rozmezí 25 % až 40 %, je možné, že zkoumaný subjekt má významnou tržní sílu.
- Je-li tržní podíl subjektu vyšší než 40 %, je předpoklad existence významné tržní síly.
- Je-li tržní podíl subjektu vyšší než 50 %, jde o silný indikátor existence významné tržní síly.
- Je-li tržní podíl 75 % a více, jedná se o významnou tržní sílu. Velikost významného tržního podílu již sama o sobě svědčí o existenci významné tržní síly.

K měření tržního podílu je používáno více měřítek povahy finanční i výkonové, které vycházejí z charakteristiky trhu.

b) vývoj tržního podílu v čase

Při zkoumání podílů na trhu Úřad bere v úvahu zejména směr a rychlost změn, ke kterým z hlediska podílu dochází. Úřad přihlíží k vývoji tržního podílu následovně:

- vysoký tržní podíl, který je během doby stabilní, silně naznačuje existenci samostatné významné tržní síly, zejména je-li pravděpodobné, že se situace nezmění,
- klesající tržní podíl může svědčit o zvyšující se soutěživosti na trhu, avšak nevylučuje existenci samostatné významné tržní síly,
- nestálá velikost tržního podílu může naznačovat neexistenci samostatné významné tržní síly.

Kritéria zaměřená na charakteristiku podniku

V souvislosti s charakteristikou podniku Úřad zvažuje zejména tato kritéria:

a) celková velikost podniku

Posouzení velikosti podnikatelského subjektu je založeno na komplexním hodnocení jeho majetkové, finanční a výnosové situace a perspektivách vývoje.

b) kontrola infrastruktury nesnadno duplikovatelné

Ovládnutí infrastruktury, která není dostupná konkurenčním provozovatelům, přispívá k dominanci. Při posouzení ovládnutí infrastruktury Úřad zejména zvažuje, zda je infrastruktura neduplikovatelná nebo jen těžko duplikovatelná.

Ovládnutí může být realizováno různými způsoby, například prostřednictvím vlastnických práv (části nebo celé infrastruktury), užíváním nebo existencí přímého případně nepřímého vlivu na infrastrukturu.

c) technologická výhoda nebo převaha

Přednostní popřípadě výlučný přístup k vyspělým technologiím naznačuje dominanci. Toto kritérium Úřad považuje za velmi směrodatné, protože při poskytování služeb v rámci trhu elektronických komunikací se používají velmi složité technologie.

Úřad dále přihlíží k faktorům/skutečnostem, které význam tohoto kritéria při posuzování existence významné tržní síly snižují, zejména jsou to:

- požadavky na vzájemnou provozuschopnost a propojitelnost, zahrnuté v řadě mezinárodních úmluv a dohod, vedou k tomu, že v praxi komunikační technologie vykazují vysokou míru standardizace,
- trhy pro tyto technologie (tj. zařízení, včetně software) jsou většinou otevřené,
- příslušné technologie, byť složité, jsou ve většině případů vyspělé a stabilní,
- Úřad usiluje o to, aby zabránil uplatňování nepřiměřených omezení na nově vznikajících trzích (kde je nejpravděpodobnější, že se uplatní technologická inovace).

Úřad považuje za relevantní ukazatele při zkoumání technologického náskoku nebo převahy zejména údaje o investicích do výzkumu a vývoje – včetně nákladů na rozvoj nových služeb.

d) snadný nebo privilegovaný přístup ke kapitálovému trhu nebo finančním zdrojům

Relativně snadný nebo přednostní přístup na kapitálové trhy nebo k jiným zdrojům kapitálu dává provozovatelům velkou výhodu. Tento přístup se v praxi projevuje v levnějších nákladech na financování investičních akcí, tj. nižšími WACC³¹ (v porovnání s konkurenty nebo potenciálními novými účastníky trhu), a může působit jako překážka vstupu na trh i jako zdroj zvýhodnění oproti stávajícím konkurentům.

Kritérium je směrodatné na trzích, kde je třeba realizovat nákladné investiční akce (což platí pro celou řadu relevantních trhů).

Z hlediska posouzení přístupu na kapitálové trhy či k jiným finančním zdrojům Úřad zkoumá zejména podíl daného operátora na trhu, vývoj jeho majetkových, finančních a výnosových ukazatelů, vlastnickou strukturu, podnikovou strategii a stabilitu managementu.

e) rozsah a rozmanitost produktů nebo služeb

Nabízí-li jeden provozovatel v rámci jedné nabídky více služeb současně, Úřad přihlíží, zda i konkurenti jsou schopni nabízet stejný sortiment služeb.

f) úspory z rozsahu

Úspory z rozsahu se vztahují k nižším jednotkovým nákladům výroby (a distribuce atd.) v důsledku výroby resp. poskytování velkého množství zboží nebo služeb. Tyto jsou také známy pod pojmem „rostoucí výnosy“ a mohou soutěžitelům umožnit jednat nezávisle na provozovatelích působících v menším rozsahu a bránit vstupu na trh potencionálním konkurentům, kteří by k účinné konkurenci potřebovali dosáhnout velkého „kritického objemu“.

Úspory z rozsahu umožní soutěžitelům získat v porovnání s méně významným konkurentem stejný zisk při nižší ceně pro zákazníka. U tohoto kritéria Úřad posuzuje spíše relativní výhody než absolutní úspory z rozsahu a velikosti, které samy o sobě nejsou ukazatelem významné tržní síly.

Výhody, které přinášejí provozovatelům úspory z rozsahu, budou pravděpodobně trvat jen tak dlouho, než konkurenční provozovatel vybuduje stejně rozsáhlou nabídku. Proto Úřad

³¹ WACC (Weighted Average Cost of Capital – vážený průměr nákladů na kapitál) je ekonomická veličina představující průměrnou cenu (vyjádřenou v úrokové míře), kterou musí podnik platit za užití svého kapitálu. Váhami jsou podíly jednotlivých složek ve struktuře kapitálu podniku. Mezi základní složky patří vlastní kapitál (akcie), obligace a jiné dlouhodobé cizí zdroje.

porovnává tuto dobu s časovým rámcem stanoveným pro daný trh a určuje, zda je tato doba dostatečně dlouhá na to, aby se muselo toto kritérium brát v potaz.

Při hodnocení úspor z rozsahu Úřad zvažuje zejména faktory související s podílem na trhu a velikostí podnikatelského subjektu, existencí souboru služeb a strukturou nákladů.

g) úspory ze sortimentu

Úspory ze sortimentu znamenají nižší jednotkové náklady v důsledku výroby respektive poskytování širokého sortimentu zboží nebo služeb pomocí (částečně) sdílených zdrojů. To může soutěžitelům umožnit jednat nezávisle na provozovatelích, kteří nenabízejí podobně široký sortiment produktů nebo služeb.

Úspory ze sortimentu umožní soutěžitelům získat v porovnání s méně významným konkurentem stejný zisk při nižší ceně pro zákazníka.

Výhody, které úspory ze sortimentu přinášejí provozovatelům, budou pravděpodobně trvat jen tak dlouho, než konkurenční provozovatel vybuduje stejně různorodou nabídku.

Pro posouzení úspor ze sortimentu Úřad zkoumá zejména faktory související s podílem na trhu a velikostí podnikatelského subjektu a s existencí souboru služeb.

h) vertikální integrace

Jestliže poskytovatel nabízí celou řadu produktů na různých úrovních celého tržního řetězce, tj. produkt nebo službu a zároveň jeho velkoobchodní vstupy, Úřad zkoumá, zda je soutěžitel schopen jednat nezávisle na svých konkurencích. Pro posouzení vertikální integrace Úřad zkoumá zejména vlastnické a řídicí vztahy poskytovatele/poskytovatelů působících na trhu a zda konkurenti jsou vertikálně integrovanému poskytovateli schopni konkurovat.

i) rozvinutost prodejní a distribuční sítě

Úřad zkoumá, zda rozvinuté prodejní a distribuční kanály soutěžitele působí jako překážka vstupu na trh a mohou mu umožnit jednání neomezené konkurenci, kteří tyto sítě nemají a pro které by bylo velmi těžké a nákladné je získat či vybudovat. V této souvislosti může Úřad zkoumat i další relevantní faktory, například schopnost soutěžitele rozvíjet a podporovat svou značku.

j) ceny a ziskovost

Soustavně vysoké ceny v porovnání s ostatními podnikateli mohou naznačovat existenci významné tržní síly. Úřad přitom zvažuje, zda vysoké ceny lze zdůvodnit inovační aktivitou či poskytováním různých výhod. Soustavně vyšší ziskovost může rovněž signalizovat existenci významné tržní síly.

Kritéria související s charakteristikou zákazníků

V souvislosti se zákazníky se zvažují zejména tato kritéria:

a) přístup zákazníků k informacím

Pokud má zákazník provést efektivní výběr mezi poskytovateli na trhu, potřebuje mít přístup k informacím, které mu umožňují srovnání mezi různými nabídkami poskytovatelů služeb. Obecně se má za to, že komplikované cenové struktury a různé bonusy a slevy struktur mohou omezit uživateli příležitosti pro efektivní výběr poskytovatele služeb a mohou přispět k posílení již tak dominantního postavení podniku/podniků na trhu.

b) neexistující nebo slabá kompenzační síla na straně poptávky

Podnikatel může získat nebo udržovat významnou tržní sílu, pokud jeho zákazníci nemají možnost přejít k jinému podnikateli.

Zákazníci mohou mít při nákupu služeb z různých důvodů slabou vyjednávací pozici. Projevuje se to nemožností, aby zákazník „pohrozil“ přechodem nebo skutečně přešel ke konkurenčním službám, což může poskytovateli umožnit jednat nezávisle na zákaznících i konkurentech.

Úřad posuzuje, zda kupní síla zákazníků je dostatečná pro omezení tržní síly poskytovatele.

c) náklady na přechod k jinému poskytovateli produktů

Úřad zkoumá, zda relativní výše nákladů, které mohou vzniknout zákazníkovi při přechodu k jinému poskytovateli, umožňuje poskytovatelům jednat nezávisle na zákaznících, kteří tak mají omezenou schopnost využít služeb jiného poskytovatele.

d) překážky přechodu k jinému poskytovateli produktů

Úřad dále posuzuje existenci i jiných překážek, které by mohly zákazníkovi v přechodu k jinému poskytovateli zabránit (např. existence dlouhodobých smluv a smluvních pokut za předčasné ukončení smlouvy).

Kritéria související s charakteristikou konkurence na relevantním trhu

Soutěž na trhu se může vyvíjet k vyšší efektivitě, pokud jsou překážky pro vstup na trh a pro další růst na trhu nízké a pokud trvá situace možnosti potenciální konkurence vstoupit na trh.

V souvislosti s konkurencí Úřad zvažuje zejména tato kritéria:

- existence konkurence,
- existence potenciální konkurence,
- překážky pro vstup na trh,
- překážky prohlubování konkurence.

Neexistence konkurence, ani potenciální konkurence nebo nových účastníků trhu, i když může být způsobena i jinými faktory, je významným ukazatelem, že některý poskytovatel může mít významnou tržní sílu. Toto kritérium je úzce svázáno s překážkami vstupu na trh. Úřad v tomto případě zkoumá, zda lze během časového horizontu posouzení očekávat vstup nových účastníků na trh.

Úřad zvažuje i další překážky vstupu resp. růstu, zejména výhodný přístup k infrastruktuře a rádiovému spektru, strategické překážky jako diskriminační ceny stanovené zavedenými provozovateli, vertikální nebo horizontální pákový efekt na trh nebo utopené náklady.

2.2.1.2 Zkoumání společné významné tržní síly

Úřad může za podniky se společnou významnou tržní silou označit dva nebo více podniků, jestliže i při neexistenci strukturálních nebo jiných vazeb mezi nimi působí tyto

podniky na relevantním trhu, jenž není efektivně konkurenční a na němž nemá žádný z těchto podniků sám o sobě významnou tržní sílu.

Kritéria stanovení společné významné tržní síly

Metodika byla pro účely této analýzy vzhledem k rozvoji teorie i praxe posuzování společné významné tržní síly, k Evropské unii i v České republice a vzhledem k nahrazení vyhlášky č. 430/2005 Sb. vyhláškou č. 228/2012 Sb., upravena. Úřad považuje za rozhodující pro oblast elektronických komunikací splnění kritérií uvedených ve Vyhlášce č. 228/2012 Sb. Za zásadní považuje rovněž aplikaci kritérií používaných v soutěžním právu, tzv. kritéria „Airtours“, a rovněž bere v potaz i další faktory, jejichž použití je při prokazování významné společné tržní síly relevantní. Kritéria uvedená ve Vyhlášce jsou obsažena v analýze, kterou Úřad provádí k ověření splnění kritérií „Airtours“. Úřad bude pro větší přehlednost nejprve analyzovat splnění kritérií „Airtours“ a následně posoudí dílčí kritéria podle Vyhlášky.

Kritéria „Airtours“

Kritéria existence společné významné tržní síly v případě soutěžitelů, mezi kterými neexistují strukturální nebo obdobné vazby, popsal Tribunál Evropské unie v rozhodnutí Airtours (T-342/99) a je základem pro soutěžní právo:

- a) trh musí být dostatečně transparentní, aby každý člen oligopolu mohl dostatečně přesně a rychle zjistit soutěžní chování ostatních členů;
- b) stav tacitní koordinace musí být udržitelný v čase, musí tedy existovat možnost odvetných opatření, kterými může být odchylka od společné strategie potrestána tak, že se stane nevýhodnou;
- c) předvídatelná reakce mimostojících soutěžitelů a spotřebitelů nesmí být schopna ohrožit výsledky společného postupu.

Tyto podmínky ovšem musejí být chápány ve vzájemném kontextu a zároveň v kontextu trhu a chování, které je posuzováno. Na to správně upozornil Soudní dvůr Evropské unie ve věci Impala (C- 413/06 P)³².

Kritéria podle Vyhlášky

Při posuzování existence společné významné tržní síly musí Úřad dále brát dle vyhlášky č. 228/2012 Sb. následující kritéria.

a. Malá pružnost poptávky: čím nižší je elasticita poptávky, tím méně mohou reagovat spotřebitelé na zvýšení ceny nad konkurenční úroveň snížením poptávaného množství a tím větší může být zisk oligopolistů z tacitní koluze. Zároveň platí, že čím nižší elasticita, tím nižší je motivace oligopolních soutěžitelů k porušení oligopolu například cenovou válkou, protože v neelastické oblasti poptávkové křivky zvýšení objemu způsobené snížením ceny nenahradí ušlé výnosy způsobené snížením ceny. Míra elasticity je nepřímo úměrná potřebě účinnosti odstrašujících mechanismů pro úspěšný rozvoj tiché koluze: je-li poptávka neelastická, mají oligopolisté malou motivaci k odklonu od koluzního chování, a není proto třeba, aby byla „disciplína“ tiché koluze udržována silnými odstrašujícími mechanismy. Je-li elasticita vysoká, je tomu naopak.

³² Viz odst. 121 až 126 tohoto judikátu.

b. Podobné tržní podíly: mají-li soutěžitelé podobné podíly, dochází na trhu k rovnováze tržní síly, kdy každý ze soutěžitelů musí počítat s tím, že se v případě nepřátelského (individualistického) chování dočká od ostatních soutěžitelů stejně silné reakce.

c. Velké právní nebo ekonomické překážky pro vstup na trh: je-li na trhu realizována monopolní renta, zvyšuje to atraktivitu trhu pro potenciální nově příchozí soutěžitele; takoví noví soutěžitelé, přilákání vysokou ziskovostí trhu, zvyšují míru soutěže na trhu a snižují jeho výnosnost; čím jsou tedy překážky vstupu nižší, tím větším soutěžním tlakem působí potenciální konkurenti, kteří mohou svým vstupem zhatit zamýšlený účinek tacitní koluze.

d. Vertikální integrace se společným odmítáním dodávek: pokud oligopolní soutěžitelé společně disponují významnou tržní silou na vertikálně nadřazeném trhu, mohou omezit či vyloučit účast třetích soutěžitelů na trhu vertikálně podřazeném tím, že odmítnou nebo ztíží takovým třetím soutěžitelům přístup k potřebným vstupům; tím mohou na takovém vertikálně podřazeném trhu vyloučit nebo omezit nebezpečí účinné konkurence, jež by zhatila účinek tacitní koluze. Společné odmítání dodávek zároveň ukazuje na paralelismus chování, který je jedním z projevů tacitní koluze.

e. Nedostatečná kupní síla na straně poptávky: čím je poptávková strana trhu méně koncentrovaná, tím menší je pravděpodobnost reakce odběratelů, která by mohla zhatit účinek tacitní koluze. Tím složitější je zároveň pro jednotlivé členy oligopolu skrytě se odklonit od společné strategie (např. formou tajných slev). Úřad v tomto ohledu posuzuje jednak míru koncentrace poptávkové strany trhu, jednak zjišťuje další aspekty ovlivňující kupní sílu odběratelů, zejména existenci překážek změny dodavatele.

f. Nedostatečná potenciální konkurence: viz bod c.

Další zohledňované skutečnosti

Uvedený výčet kritérií podle § 1 odst. 2 Vyhlášky je ovšem toliko demonstrativní. Úřad tak může brát a bere v potaz i další faktory, jako například již zmíněnou transparentnost trhu a možnost odvetné reakce každého ze členů oligopolu.

Krom toho Úřad také zkoumá skutečnou míru soutěže na analyzovaném trhu. Pokud totiž Úřad shledá, že trh ve skutečnosti není efektivně konkurenční, může tím mít bez dalšího za prokázané, že na něm existuje podnik nebo podniky s významnou tržní silou. Ačkoliv je přitom prováděná analýza analýzou prospektivní, může Úřad přihlížet i k historickému vývoji analyzovaného trhu, neboť nelze-li v budoucí době pokryté analýzou očekávat relevantní změnu soutěžních podmínek, je možné předvídat, že trh bude fungovat stejně, jako dosud. Byly-li tedy na trhu projevy tacitní koluze pozorovány v nedávné minulosti, plyne z toho, že lze důvodně předpokládat, že bez relevantní změny soutěžních podmínek na trhu dojde k tacitní koluzi i v budoucnosti, a že tedy na trhu působí podniky s významnou tržní silou. Při zkoumání skutečné míry soutěže na trhu Úřad zkoumá zejména:

- a) Vývoj tržních podílů: dlouhodobá stabilita tržních podílů je indicií nedostatečné soutěže na trhu.
- b) Míru ziskovosti: vysoká ziskovost ukazuje na realizaci monopolní renty, a tedy na nedostatečnou cenovou soutěž na trhu.
- c) Existenci cenových rozdílů: daří-li se soutěžitelům uplatňovat v dlouhodobém časovém horizontu různé ceny pro různé odběratele, které nejsou odůvodněny legitimními důvody (objektivním ospravedlněním), může to ukazovat na nedostatečnou soutěž na trhu.

- d) Úroveň poptávky: je-li pozorována nízká úroveň poptávky, ukazuje to, že panující cena neodpovídá soutěžnímu ekvilibriu trhu.
- e) Míru inovace: nevyužívají-li soutěžitelé v plné míře možností inovace, ukazuje to na nedostatečně soutěžní prostředí na trhu.

Při zkoumání existence společné významné tržní síly Úřad nejprve zkoumá, zda jsou splněny podmínky pro rozvoj tacitní koluze na relevantním trhu. Pokud zjistí, že tomu tak je, bude to dostatečným základem pro to, aby stanovil podniky disponující společnou významnou tržní silou. Dále Úřad pro úplnost a kontrolu správnosti této analýzy ještě prověří výhodnost koluzního chování ekonometrickou analýzou a prozkoumá, zda jsou projevy tacitní koluze patrné na dosavadním vývoji trhu. V časovém horizontu dané analýzy posoudí faktory, které by mohly ovlivnit vývoj trhu.

2.2.1.3 Přenesená významná tržní síla

Úřad posoudí, zda je subjekt, který má významnou tržní sílu na jednom trhu, schopný rozšířit tuto svou dominanci i na trh úzce související, a to buď vertikálně, nebo horizontálně.

2.3 Postup při určení nápravných opatření

V závislosti na výsledcích analýzy relevantního trhu a vyhodnocení dosavadních regulačních opatření Úřad navrhne v souladu s § 51 Zákona, s čl. 9 až 13a Směrnice 2002/19/ES (Přístupová směrnice) a s čl. 17 Směrnice 2002/22/ES (Směrnice o univerzální službě) vhodná nápravná opatření. Tato nápravná opatření musí být přiměřená, objektivní a odůvodněná.

Úřad je oprávněn navrhnout podle Zákona pro podnik s významnou tržní silou jedno nebo několik z následujících nápravných opatření:

- a) průhlednost podle § 82 Zákona a čl. 9 Přístupové směrnice,
- b) nediskriminace podle § 81 Zákona a čl. 10 Přístupové směrnice,
- c) oddělené evidence nákladů a výnosů podle § 86 Zákona a čl. 11 Přístupové směrnice,
- d) přístupu k specifickým síťovým prvkům a přiřazeným prostředkům podle § 84 Zákona a čl. 12 Přístupové směrnice,
- e) umožnění volby a předvolby operátora podle § 70 odst. 1 Zákona a čl. 12 Přístupové směrnice,
- f) související s regulací cen podle § 56 až § 58 Zákona a čl. 13 Přístupové směrnice,
- g) funkční separace podle § 86a Zákona a čl. 13a Přístupové směrnice.

Úřad je oprávněn na základě analýzy uložit dotčeným podnikům i jiná než výše uvedená nápravná opatření týkající se přístupu, a to po obdržení souhlasného stanoviska Komise.

V případě, že Úřad na základě analýzy relevantního trhu dojde k závěru, že uložením výše uvedených povinností by nebylo dosaženo účinné hospodářské soutěže a že zároveň přetrvávají významné problémy či tržní selhání v souvislosti s poskytováním služeb přístupu nebo propojení na velkoobchodním trhu, může jako mimořádné opatření Úřad uložit podniku s významnou tržní silou, který je vertikálně integrován, povinnost funkční separace podle § 86a.

Stanovil-li Úřad podnik s významnou tržní silou na některém relevantním trhu pro koncové uživatele a dospěl-li po provedení konzultace podle § 130 a § 131 Zákona k závěru, že uložením výše uvedených povinností nebude sjednána náprava, je Úřad oprávněn dotčenému podniku rozhodnutím zakázat:

- a) neodůvodněné nebo nepřiměřené zvýhodňování některých koncových uživatelů,
- b) nepřiměřené vzájemné vázání služeb,
- c) účtování neúměrně vysokých cen,
- d) omezování hospodářské soutěže stanovením dumpingových cen.

Pokud výše uvedené zákazy již na trhu existují, Úřad může rozhodnout o jejich zachování, změně nebo zrušení.

V případě nadnárodních trhů Úřad postupuje v souladu s právem Evropské unie a provádí společně s dotčenými národními regulátory analýzu relevantního trhu a popřípadě stanoví subjekt s významnou tržní silou. Po projednání s dotčenými národními regulačními úřady může Úřad rozhodnout o uložení zavedení povinností pro subjekt/subjekty s významnou tržní silou.

Úřad při analýze a volbě nápravných opatření zvažuje pravděpodobný dopad svých zásahů a sleduje jejich účinky během celého intervalu mezi jednotlivými analýzami.

Část C – Test tří kritérií

Úřad v roce 2012 vymezil maloobchodní trh jako trh hlasových volání ve veřejných mobilních telefonních sítích GSM a UMTS³³, který tvoří v obecné rovině segment trhu veřejně dostupných služeb elektronických komunikací poskytovaných ve veřejných mobilních sítích. Úřad odvodil související velkoobchodní trh a jeho vliv na rozvoj konkurence na dotčeném maloobchodním trhu. Toto věcné vymezení je popsáno a náležitě zdůvodněno již v opatření obecné povahy č. OOP/1/04.2012-4, kterým Úřad stanovil relevantní trh č. 8 – trh přístupu a původu volání (originace) ve veřejných mobilních telefonních sítích. Aby mohl být takový trh označen jako trh relevantní, musí kumulativně splnit test tří kritérií. Tento test Úřad poprvé provedl na přelomu let 2011 a 2012 a dospěl k závěru, že vymezený trh splnil současně všechna tři kritéria, a je tak trhem relevantním. Úřad identifikoval na sledovaném trhu existenci strukturálních a regulačních překážek vstupu. Struktura trhu byla vyhodnocena jako nesměřující v příslušném časovém úseku k účinné hospodářské soutěži. Vzhledem k odmítání velkoobchodního přístupu bylo shledáno, že uplatňování práva hospodářské soutěže samo o sobě dostatečně neřeší dotčené(á) selhání trhu.

Poté, co Úřad předmětný trh zařadil do výčtu relevantních trhů vhodných pro ex-ante regulaci, zahájil podle § 51 Zákona jeho analýzu. V průběhu jejího provádění Úřad postupně na posuzovaném trhu identifikoval významné změny situace, ze které Úřad vycházel při provádění testu tří kritérií v době stanovení trhu č. 8 relevantním trhem.

Před provedením dalších etap analýzy trhu (provedení vlastní analýzy tržní situace a případný návrh nápravných opatření) provedl Úřad dále uvedené nové posouzení testu tří kritérií v návaznosti na změny, ke kterým na vymezeném trhu došlo od roku 2012. K tomuto kroku Úřad přistoupil také v návaznosti na vydání nového [Doporučení](#), ve kterém EK nezařadila stejně jako v minulém Doporučení tento trh mezi trhy, u kterých dovodila naplnění podmínek testu tří kritérií a určila je jako trhy pro ex-ante regulaci.

³³ Operátoři využívají oba typy sítě pro poskytování služeb „souběžně“ (je-li území pokryto sítí UMTS). Z pohledu účastníka neexistují na trhu oddělené nabídky služeb volání pro sítě GSM a UMTS.

Úřad při provádění nového testu tří kritérií respektoval věcné vymezení trhu, jak bylo provedeno v rámci předchozího testu tří kritérií, obsaženého v odůvodnění OOP/1/04.2012-4.

Velkoobchodní trh vymezil věcně Úřad v opatření obecné povahy č. [OOP/1/04.2012-4](#) a níže uvádí zkrácený výtah z věcného a územního vymezení relevantního trhu. Časové vymezení, vzhledem k časovému odstupu od původní verze z roku 2012, Úřad mírně pozměnil tak, jak je uvedeno níže.

Věcné vymezení trhu

Velkoobchodní trh zahrnuje služby elektronických komunikací určené výhradně pro podnikatele zajišťující veřejné telefonní sítě a/nebo poskytující veřejně dostupnou telefonní službu. Na velkoobchodní úrovni trhu jsou poptávány služby přístupu a původu volání (originace) ve veřejných mobilních telefonních sítích (včetně interního poskytování této služby – tzv. samozásobení nebo také self-supply).

Služba původu volání (originace) poskytovaná na velkoobchodní úrovni zahrnuje veškerá volání v rámci České republiky i do zahraničí, s výjimkou služby roamingového volání regulované na nadnárodní úrovni.

Veřejnou mobilní telefonní síť se pro účely tohoto vymezení rozumí taková komunikační síť, která v koncovém bodě této sítě umožňuje poskytovat mobilní veřejně dostupnou telefonní službu. Za mobilní veřejně dostupnou telefonní službu se považuje taková služba, která je poskytována za pohybu bez přerušení komunikace (umožňující tzv. handover mezi jednotlivými základnovými stanicemi dané veřejné mobilní telefonní sítě).

Věcné vymezení zahrnuje na základě vymezení maloobchodního trhu pouze služby veřejných mobilních telefonních sítí GSM a UMTS.

Z věcného vymezení trhu jsou tedy vyloučeny služby poskytované v pevném místě, které jsou předmětem věcného vymezení relevantních trhů služeb poskytovaných v pevném místě.

Velkoobchodní služby, které mohou být poskytovány na tomto trhu, jsou velkoobchodní služby přístupu a původu volání poskytované pro MVNO a pro účely služeb národního roamingu. Součástí trhu tvoří i služby přístupu a původu volání poskytované v rámci vertikálně integrovaných mobilních operátorů (samozásobení). Součástí trhu je i originace volání na čísla služeb s přidanou hodnotou a originace volání prostřednictvím virtuálních volacích karet.

Národní roaming je charakterizován jako umožnění využívání infrastruktury (rádiové přístupové infrastruktury) a poskytování služeb jiným mobilním operátorům v těch částech území, kde nemá tento operátor vlastní pokrytí, a to na základě uzavřené dohody s vlastníkem sítě.

Jako MVNO jsou označovány společnosti poskytující mobilní služby koncovým účastníkům, které nedisponují vlastní mobilní sítí. MVNO kupují přístup do mobilních sítí a originaci provozu od MNO.

Volání na čísla služeb s přidanou hodnotou a originace volání prostřednictvím virtuálních volacích karet jsou považovány za součást trhu, obdobně jako je tomu u velkoobchodních služeb originace v pevném místě, a není důvod pro odlišné nakládání s těmito službami (segmentace věcného vymezení trhu). Tyto služby tvoří marginální část služeb poskytovaných na trhu.

Územní vymezení trhu

Poskytovatelé služby přístupu a původu volání (originace) ve veřejných mobilních telefonních sítích neomezují svoji nabídku na vybrané regiony, ale nabízejí služby plošně na území celé České republiky. Jednotlivé služby jsou podnikateli poskytujícími přístup a původ volání (originaci) ve veřejné mobilní síti poskytovány za stejných cenových podmínek v rámci

celé České republiky. Soutěžní podmínky jsou na celém území České republiky dostatečně homogenní. Služby tedy nejsou nabízeny v jednotlivých regionech za odlišných podmínek.

Územním vymezením velkoobchodního trhu přístupu a původu volání (originace) ve veřejných mobilních telefonních sítích je území celé České republiky.

Časové vymezení trhu

Ve zkoumaném období využívají oprávnění k provozování veřejných mobilních telefonních sítí GSM a UMTS následující tři podnikatelské subjekty: O2, T-Mobile a Vodafone.

Úřadu není znám v současné době záměr podnikatelského subjektu na vstup na trh na základě disponibility volných frekvencí a národního roamingu jako MNO nebo formou plnohodnotného MVNO.

Za rozhodující pro další vývoj trhu je tak možno považovat zejména masový rozvoj sítí LTE a VoLTE včetně koncových zařízení umožňujících VoLTE.

S ohledem na charakter trhu a očekávané promítnutí významných změn v jeho vývoji v horizontu cca 2 let je časový rámec pro analýzu vymezen obdobími dvou let.

3. Závěry testu tří kritérií velkoobchodního RT 8

Úřad provedl posouzení níže uvedených tří kritérií pro vymezený velkoobchodní trh přístupu a původu volání (originace) ve veřejných mobilních telefonních sítích s cílem prověřit, zda se i nadále jedná o relevantní trh, a zda tedy lze v národních podmínkách České republiky oprávněně uplatnit, v souladu s § 51 Zákona, regulaci ex ante.

EK v Doporučení o relevantních trzích uvádí nutnost použít pro identifikaci trhů, které připadají v úvahu pro regulaci ex ante, následující kritéria:

- a. přítomnost velkých a trvalých překážek vstupu na trh,
- b. struktura trhu nesměřuje v příslušném časovém úseku k účinné hospodářské soutěži,
- c. uplatňování práva hospodářské soutěže samo o sobě dostatečně neřeší dotčené(á) selhání trhu.

Trh, který není uveden v novém Doporučení o relevantních trzích, lze za trh relevantní a vhodný pro ex-ante regulaci považovat pouze v případě, že splňuje kumulativně výše uvedená tři kritéria. V případě, že není prokázáno splnění jednoho nebo více kritérií nelze trh označit z pohledu regulace ex ante za trh relevantní, na kterém lze oprávněně použít regulaci ex-ante v souladu s § 51 Zákona. Při hodnocení Úřad vycházel zejména z metodiky uvedené v části B), Doporučení a podkladů ERG³⁴.

3.1 Kritérium č. 1 – Přítomnost velkých a trvalých překážek vstupu na trh

V rámci tohoto kritéria jsou jako významné hodnoceny zejména dva druhy překážek vstupu – strukturální překážky a právní nebo regulační překážky.

Strukturální překážky vstupu vyplývají z velikosti vstupních nákladů nebo povahy poptávky, které vytvářejí asymetrické podmínky mezi současnými a novými soutěžiteli a brání novým soutěžitelům ve vstupu na trh nebo jim ho ztěžují. Za strukturální překážku je například považována situace, kdy je trh charakterizován podstatnými úsporami z rozsahu či sortimentu, kapacitními omezeními a vysokými počátečními investičními náklady. Související strukturální

³⁴ ERG Report on Guidance on the application of the three criteria test

překážky mohou také existovat tam, kde poskytování služby vyžaduje část sítě, kterou nelze technicky replikovat nebo ji lze replikovat pouze za cenu nevýhodnou pro soutěžitele.

Právní nebo regulační překážky vyplývají z legislativních, administrativních nebo jiných opatření, která mají vliv na podmínky vstupu a/nebo postavení operátorů na relevantním trhu. Právní nebo regulační překážky, které budou s velkou mírou pravděpodobnosti odstraněny ve lhůtě časového vymezení trhu, nejsou považovány za překážku vstupu na trh ve smyslu splnění tohoto kritéria. Příkladem regulační překážky je stanovení konečného počtu podnikatelů, kteří mají přístup ke kmitočtovému spektru. Může jím být i regulace cen nebo jiná cenová opatření, které negativně ovlivňují ziskovost při poskytování služeb na souvisejících trzích³⁵ a tím i motivaci podniků ke vstupu na posuzovaný trh.

3.1.1 Strukturální překážky

Úřad pro hodnocení strukturálních překážek vstupu na trh hodnotí, v souladu s dokumentem ERG³⁶, následující kritéria:

- kontrola infrastruktury nesnadno duplikovatelné,
- vysoké počáteční investiční náklady,
- úspory z rozsahu a úspory ze sortimentu.

Kontrola infrastruktury nesnadno duplikovatelné

Poskytovat mobilní služby na velkoobchodním trhu mohou jak operátoři, kteří vlastní fyzickou infrastrukturu nebo jinak disponují fyzickou infrastrukturou (mobilní sítě takového rozsahu, aby bylo možné nabídnout odpovídající úroveň služeb v rámci celé České republiky), tak operátoři v roli MVNE³⁷, kteří sami nabízejí služby MVNO, avšak sami je nejdříve musí nakoupit od MNO (nebo MNE³⁸). MVNE působící na velkoobchodním trhu jsou při poskytování služeb do značné míry závislí na podmínkách sjednaných pro nákup služeb od MNO, a jejich vliv na rozvoj plnohodnotné soutěže na relevantním trhu je tak omezený. I tak ale mohou ovlivňovat podmínky na velkoobchodním trhu a usnadňovat vstup MVNO na maloobchodní trh.

Součástí infrastruktury nesnadno duplikovatelné přitom není jen samotná infrastruktura mobilní sítě (např. stožáry či antény), ale i frekvence nutné k provozování mobilní sítě a poskytování služeb. Obecně platí, že frekvence, potřebné k poskytování mobilních služeb, jsou omezeným zdrojem, a proto nedostatek volných frekvencí představuje omezení pro nový vstup na trh přístupu a původu volání (originace) ve veřejných mobilních telefonních sítích.

Základní sítě pro poskytování mobilních hlasových služeb jsou v současnosti GSM sítě. Pokrývají zhruba 99 – 100 % obyvatelstva, což představuje v zásadě plné pokrytí. Obdobná míra pokrytí GSM sítěmi se vztahuje i na území (94 – 98%). UMTS sítě k červenci roku 2015 pokrývaly od 68,3 % (v případě společnosti Vodafone) až po 83,1 % (v případě společností O2 a T-Mobile) obyvatelstva. Další rozšiřování sítí UMTS však již není aktuální vzhledem k upřednostnění výstavby sítí LTE. K mírnému zvýšení pokrytí u společností T-Mobile a O2 však může docházet vlivem sdílení sítí.

³⁵ Např. regulace roamingových služeb a z ní plynoucí pokles ziskovosti může v některých případech negativně omezit motivaci podnikatelů ke vstupu na maloobchodní trh mobilních služeb (nejčastěji jako MVNO).

³⁶ ERG Report on Guidance on the application of the three criteria test

³⁷ Mobile Virtual Network Enabler – operátor, který nevlastní mobilní radiovou přístupovou síť ani neuzavírá smlouvy s účastníky, ale tvoří nejčastěji prostředníka mezi MNO a MVNO.

³⁸ Mobile Network Enabler – obdoba MNO, ale bez vlastních smluv s účastníky, působí pouze na velkoobchodní úrovni.

Tabulka č. 1: Pokrytí území České republiky mobilními sítěmi GSM a UMTS

Operátor	Pokrytí signálem	Síť GSM k 31.12.2014 (v %)	UMTS K 5.7.2015 (v %)
O2 Czech Republic, a.s.	pokrytí obyvatelstva	99,6	83,1
	pokrytí území	98	43,1
T-Mobile Czech Republic a.s.	pokrytí obyvatelstva	99,8	81,0
	pokrytí území	97	41,2
Vodafone Czech Republic a.s.	pokrytí obyvatelstva	99	68,3
	pokrytí území	94	20,3

Zdroj: Pro sloupec UMTS k 5. červenci 2015 je zdrojem výpočet Úřadu zveřejněný k 5. červenci 2015 na <http://lte.ctu.cz/pokryti/>, pro ostatní data je zdrojem ESD

Úřad si je vědom skutečnosti, že služby poskytované přes nové sítě LTE nepatří do věcného vymezení velkoobchodního trhu. Přesto Úřad níže uvádí přehled aktuálního pokrytí signálem těchto sítí v jednotlivých kmitočtových pásmech na doložení jejich rostoucího významu a z něj plynoucího poklesu motivace operátorů investovat do starší generace sítí UMTS.

Tabulka č. 2: Pokrytí území České Republiky mobilními sítěmi LTE k 5. 7. 2015

Operátor	Pokrytí signálem	LTE 800 (v %)	LTE 900 (v %)	LTE 1800 (v %)	LTE 2100 (v %)
O2 Czech Republic, a.s.	pokrytí obyvatelstva	77,2	0	10,1	0
	pokrytí území	75,5	0	0,9	0
T-Mobile Czech Republic a.s.	pokrytí obyvatelstva	75,3	0	10,9	0
	pokrytí území	75,1	0	1,3	0
Vodafone Czech Republic a.s.	pokrytí obyvatelstva	52,5	43,3	19,1	27,3
	pokrytí území	37,7	61,4	3,5	8,9

Zdroj: Výpočet Úřadu zveřejněný k 5. červenci 2015 na <http://lte.ctu.cz/pokryti/>

Stávajícími mobilními operátory jsou využívány pro sítě GSM radiové kmitočty v pásmech 900 MHz a 1800 MHz a pro sítě UMTS kmitočty v pásmu 2100 MHz. Ještě před aukcí kmitočtů, která proběhla v letech 2012 – 2013, začali stávající operátoři v České republice v omezené míře (lokálně) využívat pásmo 1800 MHz i pro LTE sítě.

V pásmu 900 MHz již nebyly volné kmitočty pro vytvoření další celoplošné GSM sítě. Využití kmitočtů pouze z pásma 1800 MHz pro celoplošné pokrytí je sice technicky proveditelné, avšak z hlediska konkurenceschopnosti není bez dalšího ekonomicky rentabilní. Úřad proto v rámci aukce zvýhodnil vstup na trh pro nového, čtvrtého operátora, jednak vyčleněním specifického přídělu kmitočtů pouze pro nově vstupujícího (v pásmech 800 MHz a 1800 MHz) a rovněž uložením povinnosti stávajícím soutěžitelům poskytnout národní roaming ve svých 2G, 3G, (4G) sítích. Právě národní roaming měl umožnit překlenout (max. na 8 let) nově vstupujícímu na trh nedostatek spočívající v pokrytí obyvatelstva vlastním signálem do doby vybudování celoplošné sítě.

I přes nastavení zvýhodněných podmínek pro vstup nového (čtvrtého) operátora, nebyla tato možnost v aukci ukončené počátkem roku 2014 využita a nový operátor na trh nevstoupil. Volné kmitočty v pásmu 800 MHz získali stávající mobilní operátoři. Vyhrazený

úsek kmitočtového pásma 1800 MHz však nebyl přidělen. Úřad proto hodlá uspořádat další výběrové řízení za účelem udělení práv k využívání zbylých volných rádiových kmitočtů z předchozí aukce k zajištění veřejné komunikační sítě v pásmech 1800 MHz a 2600 MHz. V rámci tohoto výběrového řízení se předpokládají, ve vztahu k národnímu roamingu, stejné podmínky, jako v předešlé aukci (obdobně i ve vztahu k požadavku velkoobchodní nabídky 4G služeb). Vedle tohoto Úřad připravuje i aukci na kmitočty pro zajištění sítí elektronických komunikací v kmitočtovém pásmu 3600 – 3800 MHz. I když Úřad předpokládá v počátku využití těchto kmitočtů především pro služby nomadického charakteru, je toto kmitočtové pásmo určeno i pro budoucí využití mobilními sítěmi.

V návaznosti na proběhlou aukci síťoví mobilní operátoři zveřejnili³⁹ povinné referenční nabídky přístupu (pro full MVNO). Tyto velkoobchodní nabídky tedy umožňují vstup MVNO na maloobchodní trh mobilních služeb, byť na tu část trhu (tvořenou službami poskytovanými přes LTE sítě), která nebyla do věcného vymezení maloobchodního trhu zahrnuta. Nad rámec toho Úřad s odkazem na výše uvedené doplňuje, že uvedená povinnost velkoobchodní nabídky mimo vlastní zveřejnění referenční nabídky znamená i povinnost jednat s dalšími zájemci (jinými MVNO než plnohodnotný MVNO) o poskytnutí velkoobchodních LTE služeb. Jak však bylo popsáno již výše (v části A), budou služby poskytované přes tento typ sítí nabývat na důležitosti a ovlivňovat úroveň konkurenčního prostředí i na vymezeném maloobchodním trhu a současně trhu velkoobchodním. Úřad po vyhodnocení podmínek nastavených operátory v povinných referenčních nabídkách a plnění závazků převzatých⁴⁰ operátory v souvislosti s aukcí kmitočtů⁴¹ (zejména závazku nastavit ceny velkoobchodních služeb tak, aby umožňovaly stejně efektivním operátorům ziskové podnikání) všechny dotčené operátory vyzval k úpravě cen a dalších podmínek⁴², a to nejpozději do 30. dubna 2015. K danému datu všichni vyzvaní operátoři vydali nové referenční nabídky s upravenými cenami. Protože schopnost ziskově replikovat ceny je ovlivněna měnícími se provozními parametry poskytovaných maloobchodních služeb (množství spotřebovaných mobilních služeb – hlasu, SMS a dat), jejich cenami a náklady na poskytování daných služeb, bude Úřad kontrolovat plnění závazku operátorů průběžně a v případě zjištěného pochybení na straně operátorů bude plnění závazku vymáhat.

V souvislosti s LTE sítěmi je rovněž třeba zmínit, že v některých případech došlo k dohodě mezi MNO a MVNE/MVNO o poskytování služeb přes tento typ sítě, a to mimo režim povinné referenční nabídky. Jedná se o síťové operátory T-Mobile a O2. Na maloobchodním trhu tak působí řada MVNO⁴³, kteří nabízejí své služby i přes LTE sítě. Tyto služby (poskytované přes LTE sítě) jsou kvalitnější typicky jak co do rychlosti stahovaných (či odesílaných) dat, tak co do objemu datového limitu (u některých MVNO až do 10 GB).

Od roku 2013 jsou využívány pro vstup na maloobchodní trh mobilních služeb velkoobchodní nabídky všech tří síťových mobilních operátorů pro MVNO. Stejně tak na trhu došlo k dohodám mobilních síťových operátorů (případně MVNO či MVNE) s dalšími subjekty, které na maloobchodním trhu působí jako značkoví přeprodejci (tzv. branded reseller).

Na trhu působí i MVNE, kteří usnadňují vstup i fungování MVNO na maloobchodním trhu. Tento typ operátora (MVNE) je vhodný zejména pro poskytování služeb subjektům s malým potenciálním počtem účastníků, kterým dokáže mnohdy nabídnout lepší podmínky, než jaké by (vzhledem své očekávané velikosti) získali u MNO.

³⁹ Společnost Vodafone dne 3. září 2014, společnost T-Mobile dne 8. září 2014 a společnost O2 dne 26. září 2014.

⁴⁰ Viz kapitola 4 na str. 6 [Prohlášení o přijetí závazků Žadatelem](#).

⁴¹ Viz kapitola 5.7.2 [Vyhlášení výběrového řízení za účelem udělení práv k využívání rádiových kmitočtů k zajištění veřejné komunikační sítě v pásmech 800 MHz, 1800 MHz a 2600 MHz](#).

⁴² U kterých Úřad shledal, že nejsou v souladu s opatřením obecné povahy č. OOP/7/07.2005-12, kterým se stanoví rozsah, forma a způsob uveřejňování informací týkajících se přístupu k síti nebo propojení sítí elektronických komunikací, jakož i náležitosti, rozsah a forma referenční nabídky přístupu nebo propojení, ve [znění pozdějších změn](#).

⁴³ V době zpracování této analýzy to byli např. MVNO [MAXPROGRES](#), [GoMobil](#) či [Dragon](#).

Závěr: Na základě výše uvedeného Úřad konstatuje, že kontrola infrastruktury je vzhledem k omezeným přírodním zdrojům pro nově vstupujícího operátora na obě úrovně trhu (velkoobchodní i maloobchodní) významnou a trvalou překážkou vstupu na trh mobilních služeb. Tato překážka však byla nastavením podmínek Úřadem v rámci aukcí volných kmitočtů zmírněna, a to umožněním národního roamingu v sítích 2G, 3G i 4G pro nově vstupujícího síťového operátora. Protože na trh žádný nový síťový operátor nevstoupil, tato možnost zůstala zatím nevyužita⁴⁴. S možností využít národní roaming se však počítá i v rámci návrhu chystaného vyhlášení výběrového řízení za účelem udělení práv k využívání rádiových kmitočtů k zajištění veřejné komunikační sítě v pásmech 1800 MHz a 2600 MHz⁴⁵. Vstup na velkoobchodní trh ve formě MVNE je však umožněn také na základě velkoobchodních nabídek ze strany MNO.

Vysoké počáteční investiční náklady

Obecně je vstup na maloobchodní i velkoobchodní trh mobilních služeb ve formě MNO spojen s vysokými počátečními investičními náklady, a to jak na nákup kmitočtů, tak na budování mobilní sítě. V situaci, kdy je poptávka na maloobchodním trhu již saturována, je navíc návratnost vynaložených investic podmíněna úspěšností při získávání zákazníků konkurenčních operátorů. To vyžaduje nejen nabídku kvalitních a konkurenceschopných služeb, ale i značné marketingové náklady na jejich propagaci. Celkově tak lze tento typ vstupu na trh mobilních služeb považovat za kapitálově (investičně) náročný.

Jak je však uvedeno již výše u hodnocení infrastruktury nesnadno duplikovatelné, lze ke vstupu na maloobchodní (i velkoobchodní) trh ve formě MNO využít nabídku národního roamingu, a tím rozložit investiční náklady do budování sítě na delší období, během kterého již nový subjekt může působit na trhu a prodávat své služby uživatelům.

Subjekty vstupující na maloobchodní trh ve formě MVNO pak již na velkoobchodním trhu nakupují služby s definovanými parametry od MNO či MVNE a jejich vstupní investice jsou relativně zanedbatelné.

Závěr: Na základě výše uvedeného Úřad konstatuje, že existují vysoké počáteční investiční náklady spojené se vstupem MNO na maloobchodní i posuzovaný velkoobchodní trh. Ty však mohou být zmírněny možností využití národního roamingu úspěšným zájemcem o vstup na trh, který má možnost získat potřebné kmitočty v připravované aukci pásem 1800 a 2600 MHz. Na základě závazků z minulé aukce všichni mobilní operátoři zveřejnili své referenční nabídky národního roamingu v rozsahu podle podmínek aukce. Při vstupu na maloobchodní trh formou MVNO, který již na velkoobchodním trhu nakupuje služby od MNO nebo MVNE, jsou vstupní náklady relativně zanedbatelné⁴⁶. To potvrzuje i dosavadní vývoj na maloobchodním (i velkoobchodním) trhu, na kterém jen během roku 2013 vzniklo několik desítek nových MVNO (vč. značkových přepravejců), a to jak majetkově propojených, tak i majetkově nezávislých na MNO. Růst jejich počtu a podílu pokračoval i v roce 2014.

Úspory z rozsahu a sortimentu

Pro síťová odvětví je charakteristické, že jsou podmíněny vysokými fixními a nízkými variabilními náklady, přičemž průměrné náklady s rostoucím objemem provozu (produktu)

⁴⁴ Možnost národního roamingu může ovšem využít každý nový subjekt na trhu pokud bude schopen si tuto možnost vyjednat se stávajícími operátory.

⁴⁵ Blíže viz [tato webová stránka](#) Úřadu.

⁴⁶ Relativně zanedbatelné k výši investičních nákladů na vstup MNO, který vynakládá investice jak do nákupu rádiového spektra, tak do budování vlastní mobilní sítě. Náklady na vstup MNO se tak pohybují v řádu miliard Kč, zatímco náklady na vstup MVNO se pohybují primárně v závislosti na typu MVNO od stovek tisíc či jednotek milionů Kč v případě značkových přepravejců a service providerů až po desítky či max. stovky milionů Kč v případě plnohodnotného (full) MVNO. Investiční náklady MVNO jsou ovlivněny také plánovaným objemem poskytovaných služeb, pro které se dimenzuje potřebné kapitálové vybavení a rovněž stávajícím vybavením zájemců o vytvoření MVNO, kdy lze očekávat, že operátoři již působící na jiných trzích elektronických komunikací mohou pro vytvoření MVNO využít své stávající IT (např. úpravou a rozšířením billingového systému).

klesají. Dochází tak k poklesu nákladů na jednotku provozu (produktu), a tím je dosahováno tzv. úspor z rozsahu.

Všichni zavedení operátoři mohou těžit z relativně vysokých objemů provozu a dobrého využití svých sítí. Úspory z rozsahu zavedených operátorů tak obecně působí jako překážka vstupu na trh pro nové poskytovatele. Lze předpokládat, že vytvoření vlastní, dostatečně velké zákaznické základny, by nově vstupujícímu operátorovi ve formě MNO trvalo několik let a po tuto dobu by bylo možné očekávat asymetrickou výši dosahovaných úspor z rozsahu. I zde však platí, že možnost rozložit vstupní investice do delšího časového období a využívání národního roamingu ze strany nového MNO tuto nevýhodu zmírňuje. Nový operátor by totiž mohl začít poskytovat své služby dříve, než by měl zcela vybudovanou mobilní síť.

Jak je již popsáno výše, dva ze tří mobilních operátorů, uzavřeli dohodu o sdílení 2G a 3G sítí, která je v současné době reálně implementována, posléze uzavřeli dohodu i o sdílení sítí 4G, kterou v současné době implementují při výstavbě sítí LTE. Význam tohoto sdílení pro dosažení vyšších úspor z rozsahu zúčastněných operátorů na vymezeném velkoobchodním trhu (tj. pro služby poskytované přes GSM a UMTS sítě) je však omezený, protože oba operátoři začali sdílet již vybudované sítě. Úspora investičních nákladů v tomto případě tak není taková, jako v případě budování nové LTE sítě. Proto ani dopad sdílení 2G a 3G sítí na vymezený trh, z pohledu úspor z rozsahu či sortimentu, nebude významný. Přesné výši nákladových úspor pro všechny typy sítí se Úřad věnoval již výše v části C, podkapitole Sdílení sítí.

Snížením průměrných nákladů na výrobu dvou nebo více produktů za použití společné infrastruktury nebo správy provozních a zákaznických systémů je dosaženo tzv. úspor ze sortimentu. Toto vede k vyšší efektivitě a posilování tržní síly zavedených operátorů na trhu. Tento argument je možno v podmínkách České republiky doložit skutečností, že všichni GSM mobilní operátoři poskytují celé portfolio mobilních služeb, spravují sítě GSM, UMTS i LTE, poskytují služby v těchto sítích a rovněž jsou poskytovateli služeb elektronických komunikací v pevném místě.

Pro řadu na trh nově vstupujících operátorů, jejichž primární podnikatelská činnost se nachází mimo trhy elektronických komunikací (např. maloobchodní prodejní řetězce, distributoři energií), však toto rozšíření sortimentu ve formě mobilních služeb představuje spíše nové možnosti realizace úspor za využití stávající distribuční sítě.

Závěr: Na základě výše uvedeného Úřad konstatuje, že všichni stávající mobilní síťoví operátoři disponují dostatečným počtem účastníků, velikostí provozu a poskytují široký sortiment služeb elektronických komunikací tak, aby bylo možno realizovat výnosy z rozsahu i sortimentu. Význam úspor z rozsahu by však pro nově vstupujícího MNO byl zmírněn možností využívat národní roaming. Pro mobilní virtuální poskytovatele maloobchodních služeb pak platí, že ke vstupu na (maloobchodní i velkoobchodní) trh nepotřebují vysoké investiční náklady a zpravidla nakupují na velkoobchodě jen takový objem služeb, který mohou na maloobchodě (MVNE na velkoobchodě) okamžitě prodat. Navíc v cenách velkoobchodní služeb již mohou být zohledněny úspory z rozsahu i sortimentu MNO. Někteří operátoři také sami vyvíjejí další aktivity mimo sektor elektronických komunikací a mohou tak realizovat vlastní úspory ze sortimentu (např. využitím stávající distribuční sítě či call center). Úřad tak za současných podmínek nepovažuje úspory z rozsahu a sortimentu za významnou překážku vstupu na vymezený velkoobchodní trh.

Závěr ke strukturálním překážkám: Na základě vyhodnocení jednotlivých parametrů, kterými jsou kontrola infrastruktury nesnadno duplikovatelné, existence vysokých počátečních investičních nákladů a úspory z rozsahu a úspory ze sortimentu, Úřad konstatuje, že strukturální překážky vstupu na velkoobchodní trh přetrvávají. Nejsou však takové povahy, aby znemožňovaly vstup na relevantní jak ve formě MNO, tak (zejména) MVNO (jako kupující) či MVNE (jako kupující i prodávající).

3.1.2 Právní a regulační překážky

Právní a regulační překážky vstupu jsou charakterizovány jako překážky, které nejsou založeny na hospodářských podmínkách, ale vyplývají z legislativních, administrativních nebo jiných státních opatření, která mají přímý vliv na podmínky vstupu a/nebo postavení operátorů na relevantním trhu. Právní nebo regulační překážky, které lze odstranit v určitém časovém horizontu (dle časového vymezení trhu), nejsou považovány Úřadem za překážky vstupu na trh. Za příklad právních nebo regulačních překážek je považována⁴⁷ například regulace cen nebo jiná cenová opatření uložená podnikům, která mají dopad nejen na vstup ale i na postavení podniku na trhu.

Za právní a regulační překážky vstupu je považováno zejména zkoumání následujících indikátorů⁴⁸:

- Potřeba získání licence nebo jiného oprávnění pro podnikání na trhu
- Vliv sektorové regulace uplatněné na souvisejících trzích

Potřeba získání licence nebo jiného oprávnění pro podnikání na trhu

V podmínkách České republiky není od roku 2005 vstup na trh elektronických komunikací licencován. Podnikatel pouze provádí oznámení o zahájení, změně, přerušení, nebo ukončení činností elektronických komunikací do evidence podnikatelů, která je pro poskytovatele služeb v elektronických komunikacích obdobou k živnostenskému oprávnění. Tento způsob oznamování nepovažuje Úřad za překážku vstupu.

Závěr: Na základě výše uvedeného nepovažuje Úřad potřebu získání licence nebo jiného oprávnění pro podnikání na trhu za překážku vstupu na velkoobchodní i související maloobchodní trh.

Vliv sektorové regulace uplatněné na souvisejících trzích

Za regulační překážku vstupu na velkoobchodní trh je možné v případě některých specifických subjektů⁴⁹ považovat sektorovou regulaci cen za terminaci volání v mobilních sítích (zejména v její současné podobě ve formě cen stanovených ve výši čistých přírůstkových nákladů pro velkoobchodní službu terminace). V případě většiny nových a rozvíjejících se operátorů však spíše platí, že objem provozu terminovaného v sítích ostatních mobilních operátorů převyšuje objem provozu terminovaného ve vlastní síti, a nižší cena za terminaci stanovená Úřadem ve výši účelně a efektivně vynaložených nákladů tak menším operátorům vstup na velkoobchodní trh usnadňuje. Naopak jako regulační bariéru vstupu je možno hodnotit regulaci cen mezinárodního roamingu. Přestože tato regulace není překážkou vstupu sama o sobě a je uplatněna na všechny subjekty na trhu, lze očekávat její dopad na očekávanou výši zisku nových subjektů po vstupu na trh a tedy i úvahy o samotném vstupu na trh. Tento vliv však Úřad nepovažuje za zásadní, neboť primární motivací každého nově vstupujícího subjektu na trh by mělo být poskytování služeb na vymezeném maloobchodním trhu, nikoliv poskytování služeb, které do tohoto vymezení zahrnuty nebyly.

Závěr: Na základě výše uvedeného nepovažuje Úřad vliv sektorové regulace za překážku vstupu na trh. Odrážejícím účinkem může působit cenová regulace mezinárodních roamingových služeb, která snižuje ziskovost při poskytování služeb, a tedy i motivaci služby poskytovat (resp. motivaci vstoupit na trh). Naopak nově vstoupivší operátoři mohou těžit

⁴⁷ Čl. 13 Doporučení.

⁴⁸ ERG Report on Guidance on the application of the three criteria test

⁴⁹ Může se jednat o subjekty, které pro úspěšnou realizaci svého obchodního záměru počítají s výrazným podílem výnosů za terminaci volání. Např. zájemci o vstup na trh v podobě plnohodnotného (full) MVNO mohou svůj záměr, v reakci na regulaci mobilních terminačních cen, přehodnotit.

z regulace cen za terminaci v mobilních sítích a tato regulace může jejich vstup na relevantní trh usnadnit.

Závěr ke kritériu č. 1: Úřad konstatuje, že první kritérium není splněno. Na RT 8 neexistují v České republice významné a trvalé překážky vstupu na trh.

3.2 Kritérium č. 2 – Struktura trhu nesměruje v příslušném časovém úseku k účinné hospodářské soutěži

Cílem druhého kritéria je posoudit, zda struktura vymezeného trhu není takové povahy, která jej, i přes prokázanou existenci významných a trvalých překážek vstupu⁵⁰, předurčuje k rozvoji účinné hospodářské soutěže v příslušném časovém období.

Řádné vyhodnocení druhého kritéria tedy předpokládá naplnění kritéria prvního. Protože však Úřad při hodnocení prvního kritéria nedospěl k závěru, že vstupu na velkoobchodní trh brání významné a trvalé překážky, lze druhé kritérium vyhodnotit toliko „pro úplnost“, a to posouzením, zda další charakteristiky trhu (viz níže) napomáhají (urychlují) jeho rozvoj směrem k účinné hospodářské soutěži.

Zkoumání druhého kritéria Úřad zaměřil výhledově, tzn., že analyzoval předpokládaný vývoj trhu z hlediska vymezeného časového rámce. Přitom Úřad posuzoval v souladu s Doporučením o relevantních trzích nikoli to, zda v daném časovém rámci bude skutečně dosaženo účinné hospodářské soutěže, nýbrž zda existují jednoznačné důkazy svědčící o tom, že se trh v rámci sledované doby chová dynamicky, a že je tedy předpoklad dosažení účinné hospodářské soutěže, aniž by bylo třeba daný trh regulovat ex ante.

Úřad v rámci tohoto kritéria, v souladu s dokumentem ERG⁵¹, postupně hodnotil níže uvedené parametry. Ty jsou do značné míry obdobné s parametry vyhodnocovanými v rámci samotné analýzy úrovně konkurenčního prostředí a hledání podniku s významnou tržní silou. Cílem je zhodnotit, zda i přes překážky vstupu na trh (které však Úřad nenalezl) existuje potenciál pro rozvoj hospodářské soutěže na vymezeném trhu.

Vyhodnocovaná kritéria:

- tržní podíl a jeho vývoj,
- vývoj cen,
- vývoj trhu
- bariéry růstu,
- překážky přechodu účastníků mezi poskytovateli služeb,
- potenciální konkurence.

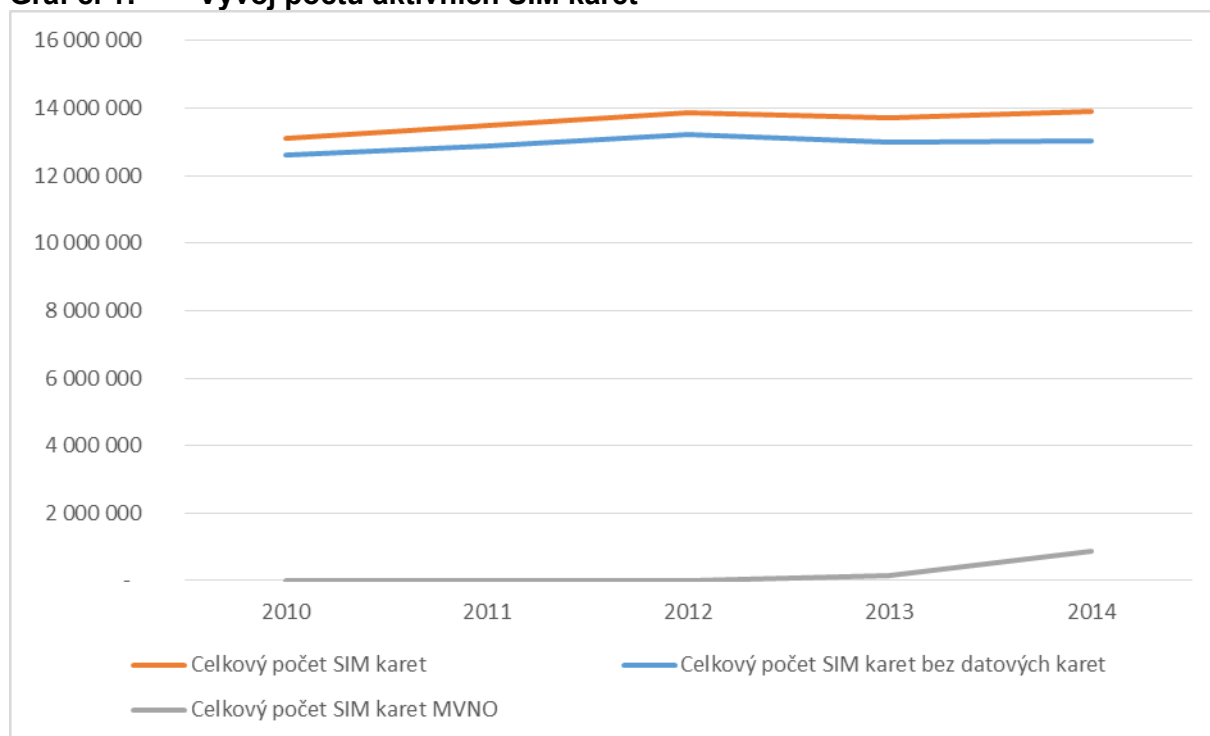
Tržní podíl a jeho vývoj

Úřad vyhodnotil vývoj velkoobchodního a souvisejícího maloobchodního trhu, trendy a tržní podíly za účelem posouzení současné situace a predikce budoucího vývoje trhu.

⁵⁰ Viz např. recitál 15 na str. 3 [Doporučení](#), ve kterém EK uvádí, že i když se trh vyznačuje velkými překážkami vstupu, mohou jiné strukturální faktory na tomto trhu znamenat, že trh stále směřuje k tomu, aby se stal účinně konkurenčním v příslušném časovém období.

⁵¹ ERG Report on Guidance on the application of the three criteria test

Graf č. 1: Vývoj počtu aktivních SIM karet

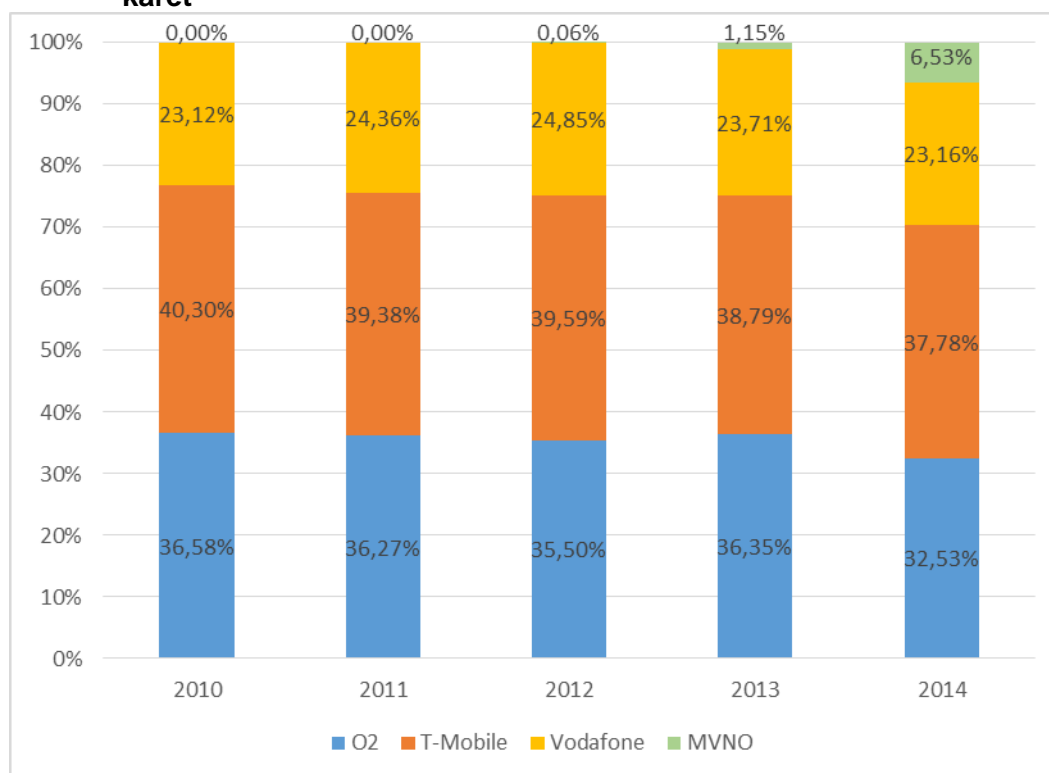

Pozn.: Z celkového počtu SIM karet MVNO jsou vyloučeny datové karty a značkoví přeprodejcí, kteří jsou zahrnuti v celkovém počtu SIM karet.

Od poloviny roku 2010 dochází k mírnému růstu počtu aktivních SIM karet, což lze považovat i za důsledek rozšíření nabídky služeb pro koncové uživatele vstupem dalších subjektů na maloobchodní trh formou MVNO (vč. značkových přeprodejců). SIM karty, určené především pro poskytování hlasových služeb, považuje Úřad, i vzhledem k vysoké penetraci (132,03 % ke konci roku 2014, což přibližně odpovídá průměru EU – 131,6 %, bez datových karet, které nespádají do vymezení velkoobchodního ani maloobchodního trhu, činí penetrace 123,54 %), za stabilizovaný a neočekává výrazné změny v počtu tohoto typu SIM karet.

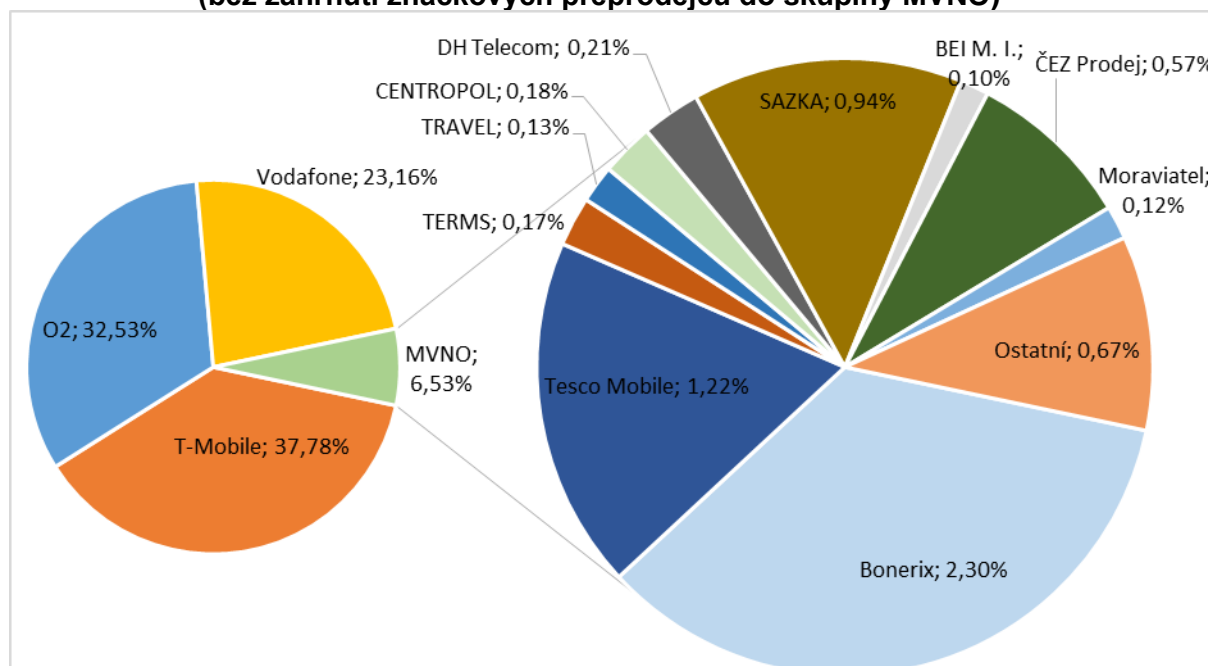
V níže uvedeném grafu je uveden vývoj tržních podílů (na počtu SIM karet) MNO a MVNO od roku 2010 na maloobchodním trhu. Podíl značkových přeprodejců je v grafu č. 2 zahrnut do podílu těch subjektů, se kterými mají uzavřenou smlouvu, na jejímž základě nabízí služby koncovým uživatelům. Do podílu MVNO jsou zahrnuty jak MVNO, kteří jsou majetkově propojení s MNO, tak MVNO majetkově nezávislí na MNO.

Graf č. 2: Vývoj maloobchodních tržních podílů na základě počtu aktivních SIM karet

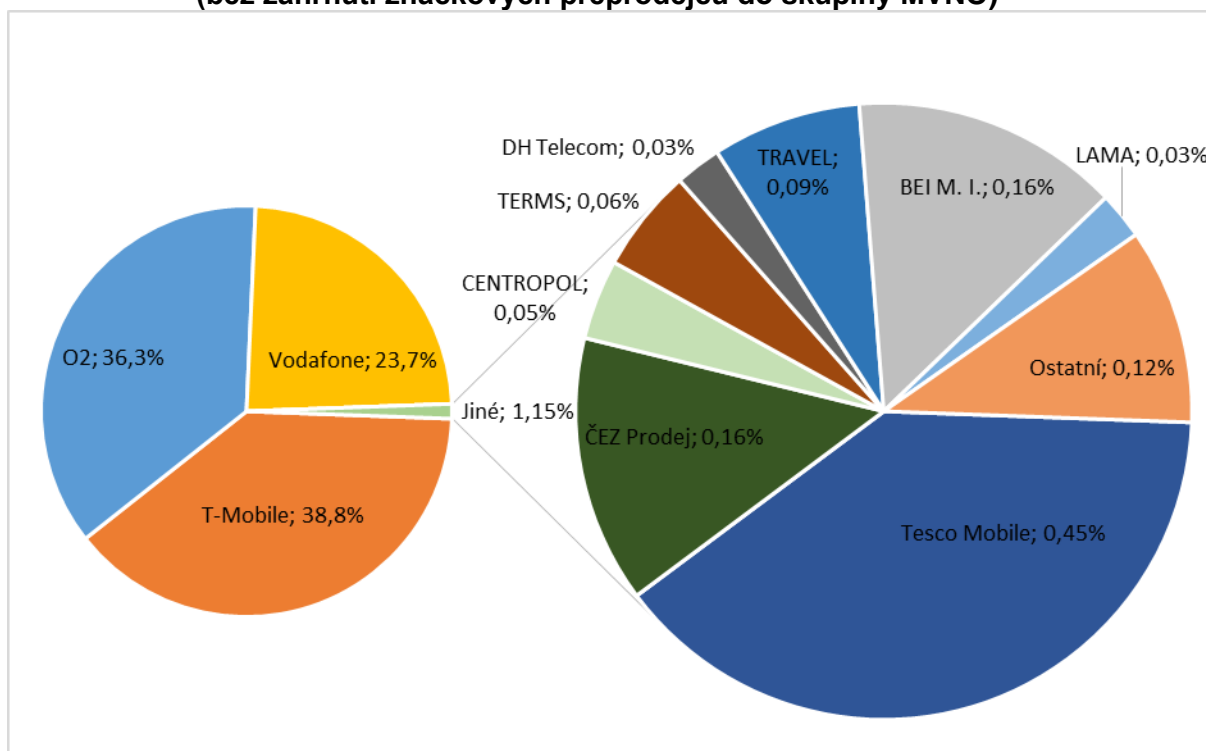

Podíl MVNO na maloobchodním trhu dosáhl k 31. prosinci 2014 hodnoty 6,53 %. Za rok 2014 se tak jedná o růst o 5,38 procentního bodu (z tržního podílu 1,15 % ke konci roku 2013).

Graf č. 3 : Tržní podíly na maloobchodním trhu podle počtu SIM karet k 31. 12. 2014 (bez zahrnutí značkových přeprodejců do skupiny MVNO)

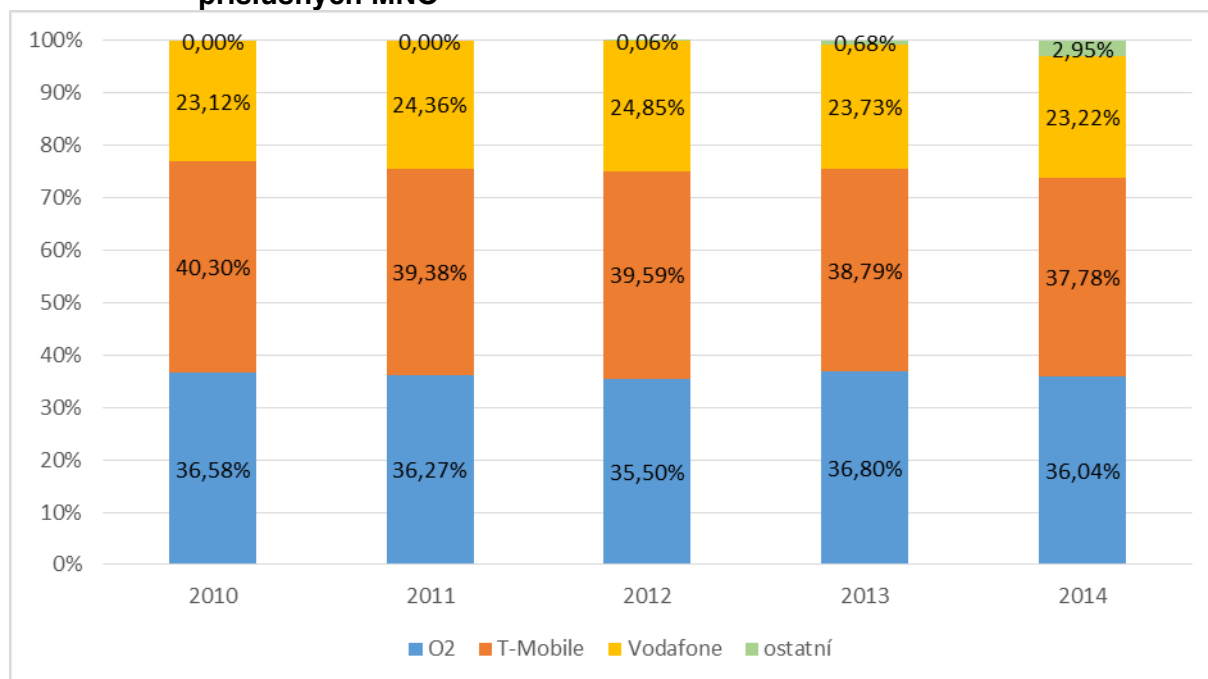
Graf č. 4 : Tržní podíly na maloobchodním trhu podle počtu SIM karet k 31. 12. 2013 (bez zahrnutí značkových přeprodejců do skupiny MVNO)

Dále se Úřad zabýval majetkovou provázaností mezi jednotlivými MNO a MVNO. Ke konci roku 2014 byly tři MVNO majetkově provázáni se síťovým operátorem. Jednalo se o společnost Bonerix (O2), Tesco Mobile (O2) a COOP Mobil (Vodafone). Níže uvedený graf znázorňuje podíly jednotlivých operátorů v letech 2010 – 2014, pokud k nim jsou připočteny majetkově propojené subjekty. Z grafu je patrné, že tržní podíl majetkově propojených MVNO je více jak poloviční z pohledu celkového podílu všech MVNO. Nicméně i když je podíl majetkově nepropojených MVNO (s vyloučením značkových přeprodejců) méně než poloviční oproti tržnímu podílu všech MVNO (2,95 % vs. 6,53 %), došlo i u této skupiny v průběhu roku 2014 k růstu tržního podílu, a to o 2,27 p. b. (resp. o více jak 330 % oproti stavu ke konci roku 2013). Z analýzy velkoobchodních smluvních vztahů, kterou Úřad provedl, přitom nevyplývá, že by větší tržní podíl majetkově propojených MVNO byl důsledkem systematického zvýhodňování ze strany MNO, neboť podmínky smluvních vztahů mezi MNO a všemi jeho MVNO se obvykle příliš neliší (byť jak Úřad konstatoval již výše, smluvní vztahy uzavírané různými MNO jsou navzájem poměrně variabilní). Důvody vyššího tržního podílu skupiny MVNO majetkově propojených s MNO tak lze hledat především v silném postavení značky Tesco a jejím distribučním řetězci (tržní podíl Tesca vzrostl meziročně o 0,77 p. b., tj. o 171 %, zatímco např. tržní podíl dalšího kapitálově silného MVNO s dobrou distribuční sítí, ČEZ Prodej, vzrostl za stejné období jen o 0,41 p. b., tj. o 256 %) a také v dlouhodobém působení společnosti Bonerix (od 1. června 2015 O2 Family), která však svou zákaznickou bázi převedla do režimu standardní velkoobchodní nabídky až v průběhu roku 2014, čímž se zařadila do skupiny MVNO operátorů. Tím se dlouhodobě budované tržní postavení této společnosti (majetkově propojené se společností O2) započítalo do tržního podílu MVNO majetkově propojených s MNO.

Na základě výše uvedeného Úřad konstatuje, že z globálního pohledu všech majetkově nezávislých MVNO, nemá poznatky indikující riziko vytlačení majetkově nepropojených MVNO z velkoobchodního i navazujícího maloobchodního trhu mobilních služeb.

Graf č. 5: Vývoj maloobchodních tržních podílů na základě počtu aktivních SIM karet se zahrnutím podílu majetkově propojených MVNO do podílu příslušných MNO

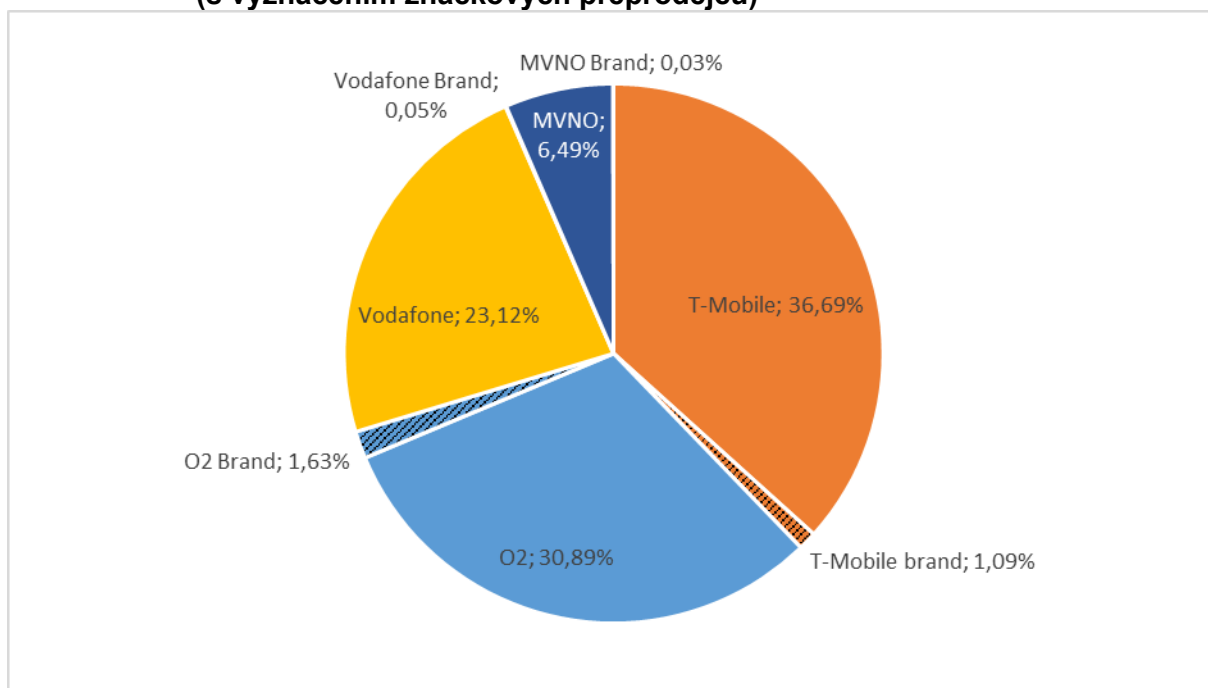
Pozn.: V grafu jsou do podílu ostatních (tj. MVNO) uvedeni pouze MVNO majetkově nepropojení s MNO.

Značkoví přeprodejci tvořili ke konci roku 2014 2,80 % všech aktivních SIM karet na maloobchodním trhu. Podíl i celkový počet aktivních SIM karet značkových přeprodejců od konce roku 2013 poklesl⁵². Největším značkovým přeprodejcem je Bleskmobil v síti O2 s podílem 1,54 % na celkovém počtu SIM karet, druhým největším je Mobil.CZ působící v síti operátora T-Mobile s podílem 0,96 % a třetím značkový přeprodejce RWE s podílem 0,13 % (rovněž v síti T-Mobile)). Dále na trhu působilo dalších 15⁵³ značkových přeprodejců s celkovým podílem 0,17 % všech aktivních SIM karet.

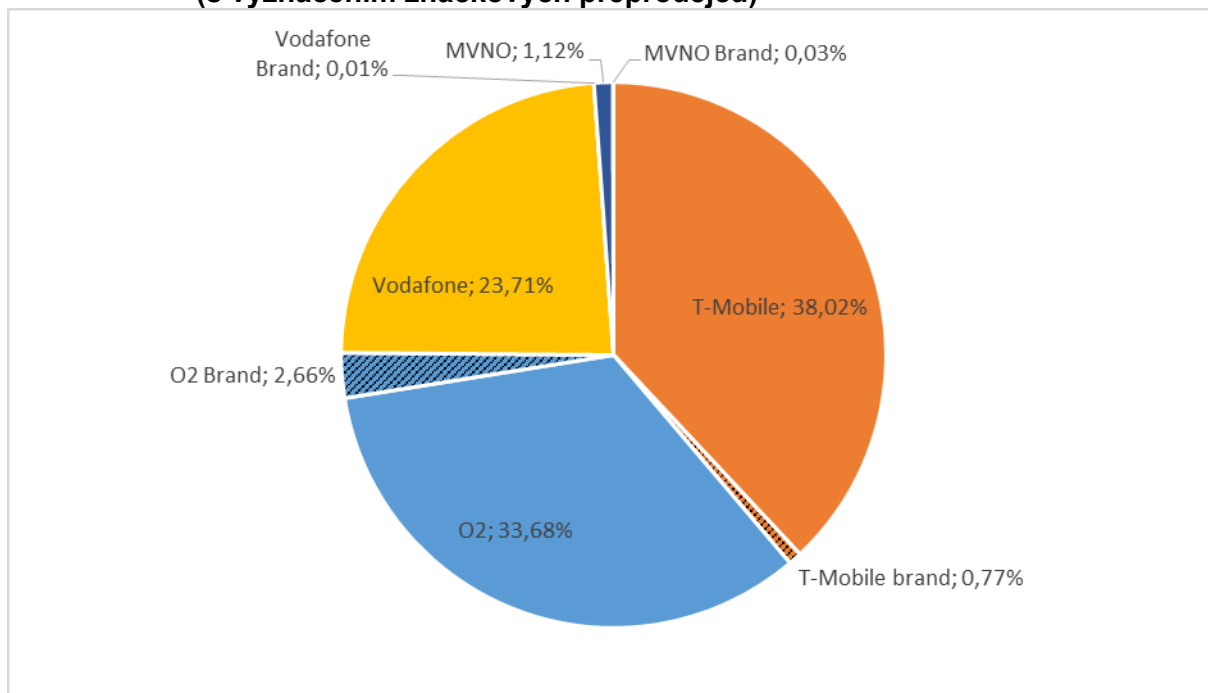
⁵² Tento pokles je z velké části způsoben poklesem vykázaných SIM karet značkového přeprodejce „Bleskmobil“. Vzhledem k tomu, že „Bleskmobil“ v médiích informoval o nárůstu počtu zákazníků, propad je pravděpodobně způsoben velkým počtem prepaid SIM karet, které nebyly po nejméně 3 měsíce aktivní a dle metodiky Úřadu nejsou do počtu SIM karet vykazovaných Úřadu v rámci ESD zahrnuty.

⁵³ Jedná se o Startel, Studentfone, VBC CZECH, 1.Servisní, PRE, NGA Services, Dvcomputer, Česká Informatika, Gorila Mobil, Komutel, MITRANET.CZ, VIRTUAL DREAM, Netstone, Profinetworks a TOWER Net.

Graf č. 6: Tržní podíly na maloobchodním trhu podle počtu SIM karet k 31. 12. 2014 (s vyznačením značkových přepradeců)

Graf č. 7: Tržní podíly na maloobchodním trhu podle počtu SIM karet k 31. 12. 2013 (s vyznačením značkových přepradeců)

Úřad rovněž zkoumal, zda růst tržního podílu MVNO, dokumentovaný ve výše uvedených grafech, je koncentrován pouze na skupinu několika málo největších MVNO, nebo se na růstu podílí i skupina malých MVNO s celkovým počtem SIM karet do 50 tis. Výsledkem tohoto zkoumání je zjištění, že mezi roky 2013 – 2014 rostl tržní podíl obou skupin MVNO, byť absolutně i relativně rychleji pro menší skupinu velkých MVNO (s počtem SIM karet nad 50 tis.). Zatímco na konci roku 2013 činil tržní podíl (na počtu SIM karet) čtyř největších

MVNO⁵⁴ 1,92 %, o rok později to bylo již 5,03 % (tj. růst byl o 3,11 p. b., nebo také o 162 %). Naproti tomu tržní podíl všech ostatních MVNO vzrostl za stejné období z 0,95 % na 1,5 % (tj. o 0,55 p. b., resp. o 58 %). Z těchto dat je patrné, že na růstu tržního podílu MVNO se podílí obě vymezené skupiny virtuálních operátorů a tržní podíl postupně získávají i menší operátoři. Na druhou stranu se mezi lety 2013 – 2014 zvětšil rozdíl v tržním podílu mezi skupinou velkých a úspěšných MVNO a skupinou menších operátorů, kteří mají omezenější prostředky na marketing, méně rozvinutou distribuční síť a následně tak i menší povědomí o značce u potenciálních zákazníků.

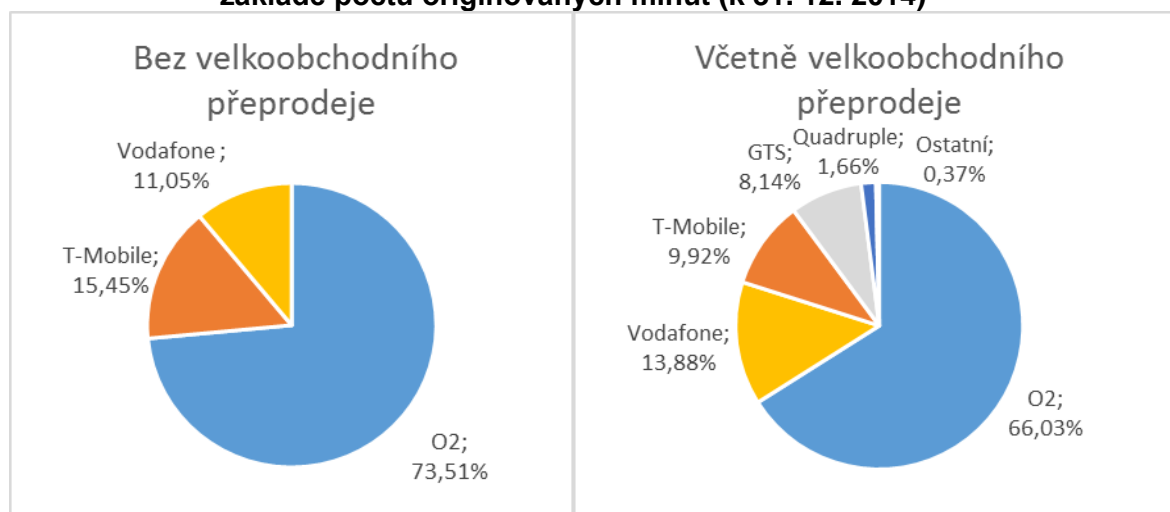
Byť se celkový tržní podíl všech MVNO (vč. značkových přepravejců) může ve srovnání se třemi největšími MNO jevit jako malý, je třeba si uvědomit, že tohoto tržního podílu dosáhl za pouhých 2,5 roku své existence a působení na maloobchodním trhu.

Obdobně při pohledu na dostupná data o postavení virtuálních operátorů v jiných členských státech EU lze konstatovat, že celkově malý tržní podíl virtuálních operátorů je spíše pravidlem, zatímco vyšší tržní podíl nad 10 % výjimkou. EK ve své zprávě⁵⁵ z roku 2013 uvádí přehled tržních podílů virtuálních operátorů ve 13 zemích EU. Za virtuální operátory pro účely dané zprávy považuje operátory s vlastními SIM kartami a vlastním kódem sítě, ale bez jakékoliv vlastní mobilní síťové infrastruktury. Z tržních podílů byli vyřazeni operátoři vlastnění z více než 50 % mobilními síťovými operátory v daných zemích. Průměrný tržní podíl takto definovaných virtuálních operátorů ve zkoumaných zemích byl 4,68 %, medián tržních podílů 2,6 % a jen ve dvou zemích z 13 (ve Francii a Nizozemí) mají virtuální operátoři tržní podíl větší než 10 %.

S ohledem na zkušenosti z jiných států EU tak pravděpodobně ani v České republice nelze očekávat významné postavení virtuálních operátorů, měřeno velikostí tržního podílu. To však nutně nemusí být na škodu konkurenčnímu prostředí. Jejich samotná existence a dostupnost alternativních služeb pro uživatele na maloobchodním trhu mohou ovlivňovat chování největších MNO, kteří by při nabídce svých služeb měli zohledňovat zvýšené konkurenční prostředí, tvořené právě i MVNO.

Úřad dále analyzoval tržní podíly z hlediska velkoobchodního prodeje originovaných minut ostatním subjektům (MVNE a MVNO).

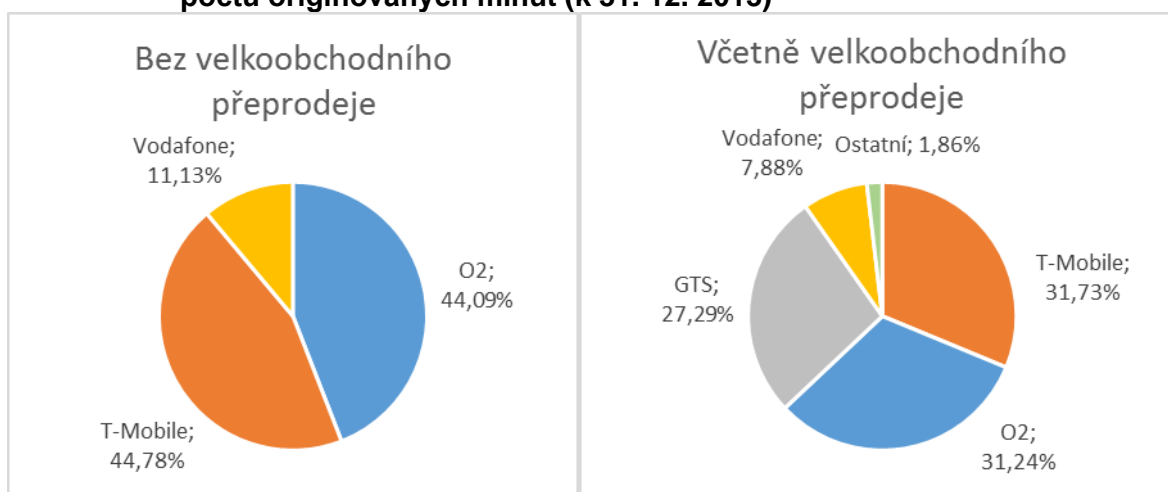
Grafy č. 8 a 9: Tržní podíly na velkoobchodním trhu (bez zahrnutí samozásobení) na základě počtu originovaných minut (k 31. 12. 2014)

⁵⁴ Měřeno počtem SIM karet ke konci roku 2014.

⁵⁵ [Commission Staff Working Document](#), Digital Agenda Scoreboard 2013, SWD(2013) 217 final z 12. 6. 2013.

Grafy č. 10 a 11: Tržní podíly na velkoobchodě (bez zahrnutí samozásobení) na základě počtu originovaných minut (k 31. 12. 2013)

V roce 2013 bylo nejvíce velkoobchodně prodaných originovaných reálných minut v sítích společností T-Mobile a O2 – s tržními podíly ve výši 44,8 %, respektive 44,1 %. Společnost Vodafone zaostávala s 11,1 %. Pokud je zahrnut do celkového objemu i přeprdej, pak nejvíce originovaných minut velkoobchodně prodaly společnosti T-Mobile, O2 a GTS s přibližně třetinovými podíly na celkovém počtu (pře)prodaných minut. Na konci roku 2014 činil podíl velkoobchodně prodaných reálných minut na celkově originovaných minutách 4,7 %.

V roce 2014 došlo k výraznému růstu podílu velkoobchodně přeprdaných reálných originovaných minut v síti společnosti O2, tento podíl vzrostl ze zmíněných 44,1 % na 73,51 %. Tento růst byl způsobem změnou zákaznických smluv mezi společnostmi O2 a Bonerix, v jejímž důsledku se počínaje rokem 2014 služby poskytované společností Bonerix považují za služby velkoobchodní (tedy jako služby pro MVNO), nikoliv služby pro firemní zákazníky společnosti O2 (jako tomu bylo ještě za rok 2013). Celkový podíl velkoobchodně prodaných reálných minut na celkově originovaných minutách na konci roku 2013 činil 1 %.

Pokud je zahrnut do celkového objemu i přeprdej, pak nejvíce originovaných minut velkoobchodně prodala společnost O2 – 66,03 %, následovaná společností Vodafone 13,88 %, T-Mobile 9,92 % GTS – 8,14 % a Quadruple 1,66 %.

Z výše uvedeného vývoje tržních podílů za roky 2013 a 2014 lze usuzovat, že velkoobchodní trh se nachází ve stádiu dynamického rozvoje, v rámci kterého dochází během relativně krátké doby k výraznějším změnám ve výši tržních podílů.

Závěr: Úřad očekává, že v době časového vymezení trhu bude docházet k dalšímu růstu poptávky po službách poskytovaných MVNO na maloobchodním trhu a k mírnému navyšování jejich tržního podílu (jak majetkově propojených MVNO s MNO, tak majetkově nepropojených MVNO) na celkovém počtu aktivních SIM karet. Odrazem této zvýšené poptávky ze strany uživatelů bude i růst objemu služeb poskytovaných na velkoobchodním trhu.

Kritérium tržních podílů tak hovoří ve prospěch hypotézy o dalším rozvoji konkurence na velkoobchodním i souvisejícím maloobchodním trhu.

Vývoj cen

Protože k vytvoření velkoobchodního trhu, na kterém jsou prodávány služby (nejčastěji) MVNO došlo na přelomu let 2012 a 2013 a všechny komerčně uzavřené dohody jsou tak stále relativně nové, lze vývoj cen v delším časovém období sledovat pouze na souvisejícím maloobchodním trhu. Pro posouzení dlouhodobého vývoje cenové hladiny na

maloobchodním trhu uvádí Úřad v tabulce č. 3 vývoj průměrného maloobchodního výnosu⁵⁶ za 1 minutu volání v období let 2005 – 2014. Z tabulky vyplývá, že dlouhodobý trend poklesu průměrného výnosu pokračoval i v roce 2014, meziročně o 22,5 %. Průměrný maloobchodní výnos za minutu volání se v roce 2014 pohyboval na úrovni necelých 37 % ceny z roku 2005⁵⁷.

Maloobchodní cenovou hladinu od roku 2013 ovlivnily již i nabídky MVNO, byť jejich váha na celkovém počtu provolaných minut zůstává prozatím relativně nízká. Skutečnost, že na maloobchodním trhu nedochází ke stagnaci cen (či dokonce jejich růstu), ale naopak k jejich poklesu, lze samo o sobě považovat za signál fungujícího konkurenčního prostředí.

Tabulka č. 3: Vývoj průměrného maloobchodního výnosu za 1 min. volání

Rok	Průměrná maloobchodní cena za 1 min. volání v Kč bez DPH	% změna k roku 2005	% změna meziroční
2005	4,65		
2006	4,84	4,09 %	4,09 %
2007	4,43	-4,73 %	-8,47 %
2008	3,81	-18,06 %	-14,00 %
2009	3,17	-31,83 %	-16,80 %
2010	2,99	-35,70 %	-5,68 %
2011	2,45	-47,31 %	-18,06 %
2012	2,19	-52,90 %	-10,61 %
2013	1,6	-65,59 %	-26,94 %
2014	1,24	-73,33 %	-22,50 %

Vstupu MVNO na maloobchodní trh v průběhu roku 2013 předcházela vznik velkoobchodního trhu pro služby přístupu a původu volání poskytované ze strany MNO. Do té doby byl velkoobchodní trh tvořen jen relativně okrajovými službami „bezplatného“ volání (přístupové kódy ke službám na účet volaného).

Úřad analyzoval vybrané⁵⁸ velkoobchodní smlouvy mezi MNO a MVNO, popřípadě mezi MNO a MVNE a MVNE a MVNO. Z analýzy vyplynulo, že v rámci velkoobchodních smluv se lze setkat s poměrně širokým rozpětím velkoobchodních cen za hlasové služby. V případě hovorů v rámci „sítě“ MVNO si MNO účtují ceny v rozmezí od **OBCHODNÍ TAJEMSTVÍ** ■ Kč/minutu do ■ Kč/minutu. V případě hovorů do sítě poskytovatele síťové kapacity (partnerského MNO poskytujícího velkoobchodní služby přístupu), si operátoři účtují ceny v rozmezí od ■ Kč/minutu do ■ Kč/minutu, za hovory do ostatních národních sítí poskytovatelé mobilních služeb hradí částku v rozmezí od ■ Kč/minutu do ■ Kč/minutu. Výše ceny je ovlivněna zejména druhem velkoobchodní smlouvy (tj., zda je přímo mezi MNO a MVNO nebo do řetězce vstupuje navíc i MVNE), ale výraznější rozdíly jsou patrné i u cen mezi typově stejnými druhy operátorů.

Cenové rozpětí lze nalézt i u dalších mobilních služeb (SMS, data) a cen za přenos čísla (cenové rozpětí je od ■ Kč do ■ Kč), jednorázové ceny za prodej SIM karty (cenové

⁵⁶ Průměrný maloobchodní výnos za 1 minutu volání je podílem veškerých maloobchodních výnosů za hlasové služby a celkového počtu reálně provolaných minut za všechny operátory působící na trhu. Od roku 2013 jsou tak ve výpočtu zohledněni i MVNO. Průměrný výnos je vypočítán jak za nepodnikající, tak i podnikající fyzické osoby a za právnické osoby.

⁵⁷ Výraznou změnu cenové hladiny v roce 2013 oproti předchozímu roku 2012, vlivem představení nových tarifů ze strany tuzemských MNO, lze dosvědčit např. i cenovým srovnáním dle spotřebních košů společnosti Strategy Analytics, které Úřad publikoval v měsíční monitorovací zprávě č. 8/2013 za srpen 2013, str. 16-42.

⁵⁸ Do srovnání Úřad zahrnul celkem 28 velkoobchodních smluv.

rozpětí činí ■ Kč/SIM až ■ Kč/SIM) a měsíční ceny za každou aktivní SIM kartu (cenové rozpětí většinou od ■ Kč/SIM do ■ Kč/SIM⁵⁹).

Na základě výše uvedeného lze konstatovat, že ceny služeb poskytovaných na velkoobchodním trhu jsou poměrně variabilní a ke sjednávání jejich výše dochází individuálně mezi jednotlivými smluvními partnery.

Při pohledu čistě na ceny hlasových služeb, kde se výše marže mezi průměrným maloobchodním výnosem za minutu volání a velkoobchodními cenami za volání (které zahrnují již jak originaci a terminaci, tak i případný tranzit volání) zpravidla pohybuje kolem ■ % (s výjimkou volání do ostatních mobilních sítí), se lze domnívat, že komerčně ujednané velkoobchodní ceny uplatňované MNO jsou v současné době přiměřené a umožňují ostatním poskytovatelům na základě velkoobchodní služeb nabízet služby maloobchodní. Platnost tohoto předpokladu potvrzují i údaje o zvýšení tržního podílu MVNO mezi rokem 2013 a 2014 z 1,15 % na 6,53 % (měřeno počtem SIM karet, s vyloučením značkových přeprodejců). Je nanejvýš pravděpodobné, že má-li tento stav platit i do budoucna, budou se muset se změnou maloobchodní cenové hladiny průběžně měnit i cenové podmínky na velkoobchodním trhu mezi MNO na jedné straně a MVNE a MVNO na straně druhé. V případě některých velkoobchodních smluv se již operátoři na pravidelné změně cen dohodli a k jejich automatickému poklesu dochází každý rok o sjednané procento. V ostatních případech Úřad očekává, že operátoři budou reagovat na tržní vývoj a maloobchodní změnu cen a přizpůsobí jim také podmínky velkoobchodních smluv.

Závěr: Úřad konstatuje, že na trhu dochází k dlouhodobému poklesu maloobchodní cenové hladiny, a tento vývoj považuje za signál fungujícího konkurenčního prostředí. Zároveň na velkoobchodní trh vstoupily již desítky MVNO a podmínky komerčně uzavřených smluv jim umožnily průběžně zvyšovat tržní podíl. Navíc zjištěná variabilita (nejen) cenových podmínek dává vznikajícím MVNO (či MVNE) možnost vybrat si mezi různorodou nabídkou velkoobchodních podmínek tu pro ně nejvhodnější, a tím MVNO umožňuje odlišit své nabídky od ostatních poskytovatelů a přispět k rozvoji konkurence. Úřad proto nenalezl indicie umožňující konstatovat, že trh v časovém horizontu nadcházejících dvou let nesměřuje k účinné hospodářské soutěži.

Vývoj trhu

Úřad se v souladu s názorem EK při posuzování, zda je pravděpodobné, že překážky vstupu budou v případě neuplatnění regulace přetrvávat, zaměřil na prověření existence a frekvence vstupů na trh. To je, zda v daném odvětví došlo k častým a úspěšným vstupům na trh a zda tyto vstupy jsou nebo v budoucnu pravděpodobně budou dostatečně rychlé a trvalé tak, aby omezily sílu největších subjektů na trhu.

Po předchozích a často i opakovaných neúspěšných pokusech poskytovatelů služeb v pevném místě, byla uzavřena smlouva o zřízení MVNO až v roce 2013. Od okamžiku uzavření první smlouvy o zřízení MVNO prošel trh bouřlivým vývojem, v České republice v současnosti (k 31. prosinci 2014) působí 116 MVNO a 9 MVNE (z toho 6 MVNE poskytují služby i v kategorii MVNO⁶⁰) a rovněž 18 značkových přeprodejců. Na konci roku 2013 působilo v České republice 51 MVNO a 7 MVNE (z toho 5 MVNE poskytovalo služby i v kategorii MVNO⁶¹). Během pouhého roku (2014) tak vzniklo 64 nových MVNO a 2 MVNE. Počet značkových přeprodejců vzrostl během stejného období z 12 na 18.

⁵⁹ U cen za každou aktivní SIM kartu jsou u některých MNO v případě pre-paid tarifů účtovány vyšší ceny, i přes **OBCHODNÍ TAJEMSTVÍ** ■ Kč/SIM.

⁶⁰ Celkem tedy je to k 31. prosinci 2014 119 subjektů, z toho 110 jako čistí MVNO, 6 subjektů jako MVNO i MVNE a 3 subjekty jako čistí MVNE.

⁶¹ Celkem tedy bylo k 31. prosinci 2013 53 subjektů, z toho 46 jako čistí MVNO, 5 subjektů jako MVNO i MVNE a 2 subjekty jako čistí MVNE.

Úřad považuje tento proces, s ohledem na zkušenosti s vývojem MVNO v celé EU, za nezvratný. Případná snaha MNO o přibrzdění rozvoje MVNO či přímo jejich vytlačení z trhu by mohla být zvrácena existencí povinných referenčních nabídek k síti LTE, a obecnou povinností MNO jednat se všemi zájemci o využití Velkoobchodní (LTE) nabídky na základě aukce. V současné době na trhu probíhá proces etablování nových subjektů jak na maloobchodním trhu (MVNO), tak na trhu velkoobchodním (MVNE). Úřad předpokládá, že dojde jak k posilování tržní pozice některých nových subjektů, tak i oslabování a fúzí, akvizicím a ukončení činnosti některými z těchto subjektů. I přes tuto skutečnost lze současný i předpokládaný vývoj hodnotit pozitivně pro koncového účastníka, a to jak z pohledu rozšíření nabídky, tak i poklesu cen.

Závěr: Na základě existence velkoobchodní nabídky a vstupů nových subjektů na maloobchodní i velkoobchodní trh Úřad konstatuje, že i kritérium chování trhu a pobídky hovoří ve prospěch předpokladu o dalším rozvoji účinné hospodářské soutěže na velkoobchodním (i souvisejícím maloobchodním) trhu.

Bariéry růstu

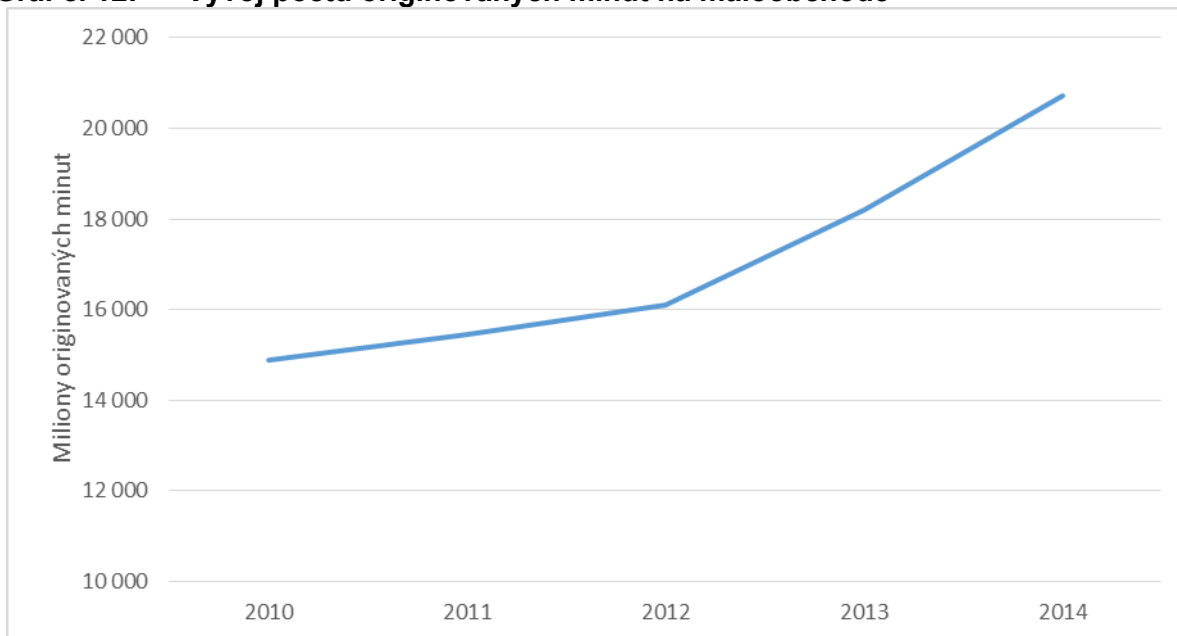
V kritériu bariéry růstu hodnotí Úřad charakter vymezeného trhu s ohledem na další perspektivu jeho rozvoje, tedy zda existuje potenciál jeho dalšího růstu, který by mohl motivovat ke vstupu nové subjekty, či zda naopak existují bariéry jeho rozvoje.

V současné době je možno označit růst nejen originovaného mobilního volání, ale především datových mobilních služeb⁶², za intenzivní. Na straně nabídky dochází ke zkvalitňování ve využívání přírodních zdrojů (disponibilních frekvencí), a to jak poměrně rychlým rozvojem nových generací mobilních sítí (rychlá výstavba LTE), tak i průběžně prováděným vylepšením stávajících sítí GSM/UMTS (zvýšení technické úrovně síťových prvků a zařízení), včetně jejich využití pro nasazení technologie LTE (viz LTE 900 společnosti Vodafone).

Z níže uvedeného grafu je patrné, že od roku 2012 ke konci roku 2014 dochází k výraznému růstu objemu volání. Lze předpokládat, že tento jev je způsoben faktem, že velká část zákazníků, kteří svou spotřebu dříve omezovali, ji naopak v reakci na snížení cen (zejména zavedením tarifů s neomezeným voláním v první polovině roku 2013) výrazně navýšili již v průběhu roku 2013. Je tedy možno předpokládat, že sice i nadále bude docházet k růstu v počtu originovaných minut, ne však již tak výraznému.

⁶² Viz pozn. pod čarou č. 13.

Graf č. 12: Vývoj počtu originovaných minut na maloobchodě

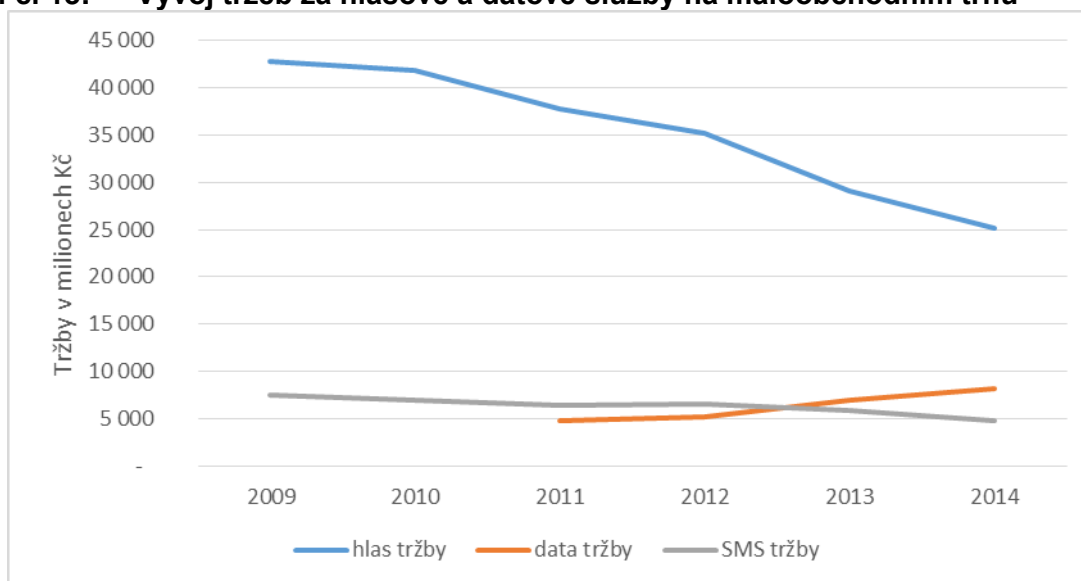
Lze však očekávat, že další růst bude ovlivňovat ve stále větší míře i přechod od prioritních hlasových k datovým službám, který by měl v následujícím období zaznamenat ještě větší dynamiku. To se odráží i ve způsobu zpoplatňování hlasových služeb, jak již nastiňuje rozšíření tarifů z tzv. neomezeným voláním, kdy již nedochází ke zpoplatnění každého jednotlivého hovoru.

Na vývoj mobilních hlasových služeb bude mít v širším kontextu dlouhodobý vliv i přechod od klasických hlasových služeb k hlasovým službám poskytovaným v datových sítích. Lze předpokládat, že dojde k obdobnému vývoji, jaký právě probíhá u hlasových služeb poskytovaných v pevném místě, tedy přesunu k přenášení hlasu pomocí datových paketů. Vliv na tento přechod bude mít jak rozvoj LTE sítí a zavedení VoLTE, tak i masové rozšíření adekvátních přístrojů.

V neposlední řadě je třeba zmínit i vliv tzv. OTT služeb, obdobně je jako tomu u hlasových služeb poskytovaných v pevných sítích.

Vývoj tržeb za hlasové a datové služby za poslední tři roky dokumentuje následující graf.

Graf č. 13: Vývoj tržeb za hlasové a datové služby na maloobchodním trhu

Úřad konstatuje, že trh hlasových služeb je (z pohledu provozu) trhem stále mírně rostoucím, současně však dochází i k výraznému růstu důležitosti datových služeb, a to i na úkor služeb hlasových. Úřad očekává, že tento trend bude pokračovat i ve sledovaném období.

Úřad vzal do úvahy, že z hlediska počtu uživatelů (penetrace) je možno považovat mobilní trh v České republice za nasycený. Nově vstupující na trh tak nebude získávat zcela nové uživatele⁶³, ale bude soutěžit o uživatele stávajících poskytovatelů služeb. Toto je možno považovat za bariéru růstu, která se z maloobchodního trhu bude přenášet do rozvoje trhu velkoobchodního. Významnost této bariéry do značné míry závisí na existenci překážek přechodu, včetně nákladů na tento přechod.

Budování nových LTE sítí a následná nabídka služeb pak bude nutně ovlivňovat i úroveň soutěžního prostředí na maloobchodním trhu a přeneseně trhu velkoobchodním. Rostoucí maloobchodní poptávka po službách s kvalitnějšími parametry pro datové připojení totiž může být (díky povinným referenčním nabídkám na LTE síti, i obecné povinnosti jednat o poskytnutí Velkoobchodní/LTE nabídky) uspokojována i ze strany MVNO a tím jim poskytovat další možnost růstu.

Závěr: Úřad identifikoval jako možnou bariéru růstu nasycenost trhu, která by v kombinaci s vysokými náklady na přechod (vyhodnocené níže) mohla představovat překážku dalšího rozvoje pro nově vstupující subjekty (MVNO). Na druhou stranu by tato možná bariéra růstu a potažmo dalšího rozvoje konkurence mohla být postupem času vyvážena vlivem rostoucí konkurence ze strany služeb poskytovaných prostřednictvím LTE sítí (na jejichž poskytování se mohou díky povinným velkoobchodním nabídkám účastnit i MVNO).

Překážky přechodu účastníků mezi poskytovateli služeb

V kritériu překážky přechodu Úřad posuzuje, zda na velkoobchodním či souvisejícím maloobchodním trhu neexistují významné překážky přechodu mezi jednotlivými poskytovateli služeb, které by buď omezovaly ochotu účastníků (tj. na maloobchodním trhu) přecházet, či ztěžovaly realizaci přechodu operátorům na velkoobchodním trhu. Významné překážky přechodu by tak omezovaly rozvoj konkurenčního prostředí.

Překážky přechodu mohou mít různé formy jako např. náklady na přenos čísla, náklady na nový účastnický terminál (koncové zařízení), vyrovnání závazku vůči stávajícímu

⁶³ Byť si Úřad uvědomuje, že každý rok dospívá generace lidí, kteří si požívají služby mobilních operátorů poprvé, tvoří počet těchto lidí pouze zlomek z celkového počtu všech uživatelů.

operátorovi, úhradu zálohy, ztrátu bonifikace nebo jiné výhody zohledňující „VIP členství“ apod. a mohou být jak na maloobchodní, tak i velkoobchodní úrovni trhu. Za překážku přechodu lze považovat i administrativní náročnost a délku realizace přechodu účastníka mezi jednotlivými poskytovateli služeb na maloobchodní úrovni trhu. Administrativní náročnost přechodu však má stejně tak dopad i na trh velkoobchodní. Překážky přechodu tedy mohou existovat na obou úrovních trhu.

Při posuzování překážek přechodu na maloobchodním trhu je třeba vzít do úvahy jak jednání poskytovatele služeb, od něhož účastník odchází, tak i jednání poskytovatele služeb, k němuž účastník přechází.

Při přenosu čísla mezi dvěma poskytovateli vznikají opouštěnému operátorovi náklady, které může v souladu se Zákonem⁶⁴ účtovat přejímajícímu operátorovi (tj. na velkoobchodní úrovni). Na maloobchodním trhu tak opouštěný operátor již zpravidla žádné další ceny odcházejícím uživatelům neúčtuje⁶⁵. V této souvislosti Úřad zmiňuje i zákonnou úpravu⁶⁶ náležitostí smlouvy mezi podnikateli a uživateli, podle níž jsou smluvní ujednání, která by obsahovala takové podmínky a postupy pro ukončení smlouvy, které jsou odrazující od změny poskytovatele služeb elektronických komunikací, neplatná. V současné době by lhůta pro přenesení telefonního čísla neměla trvat déle než 4 pracovní dny⁶⁷ a Úřad tuto lhůtu nepovažuje za (výraznou) administrativní překážku pro uživatele při realizaci přenosu čísla mezi operátory. Úřad však identifikoval dílčí problémy s prodlužováním faktické doby pro přenesení čísla z důvodu uplatnění celé smluvně stanovené výpovědní doby, a to i v případě výpovědi z důvodu podané žádosti u jiného operátora o přenesení čísla. Pro nápravu tohoto stavu Úřad připravil a Ministerstvu průmyslu a obchodu předal návrh potřebné legislativní úpravy formou změny Zákona.

Většina poskytovatelů služeb na maloobchodním trhu, včetně síťových, se chová vůči nově přichozímu účastníkovi vstřícně a náklady spojené s přechodem na přichozího účastníka formou jednorázových cen nepřenáší⁶⁸. Existují však i MVNO, kteří na účastníka tyto náklady na přechod přenáší, a to v řádu několika set korun⁶⁹. Celkově však lze konstatovat, že ceny požadované novými operátory (MVNO) za přenesení čísla do své sítě (resp. sítě hostujícího operátora) nepředstavují pro uživatele vážnější překážku přechodu. To potvrzuje i konstantně rostoucí počet přenesených čísel, který mezi lety 2010 a 2014 vzrostl o 70 %.

Mezi skutečnosti, ovlivňující bariéry přechodu z pohledu koncového uživatele, patří volání ve vlastní síti operátora. Účastník, který je motivován k využívání této služby (nižšími cenami za volání ve vlastní síti), bude mít nižší motivaci k přechodu, zejména pokud v rámci jedné sítě existují určité uzavřené skupiny s trvalými vazbami (rodina, přátelé, spolupracující osoby). I u levnějších, tzv. neomezených, tarifů je toto rozlišování cen za volání v rámci vlastní sítě a národních volání do jiných mobilních a pevných sítí zachováno. U všech tří síťových operátorů je do vlastní sítě směrováno více než 60 % hlasového provozu. Podíl těchto volání

⁶⁴ Viz § 55 odst. 1 Zákona.

⁶⁵ V praxi se výjimečně lze setkat i s operátory, kteří uživatelům účtují cenu za přenesení čísla do cizí sítě, nicméně jejich existence potvrzuje obecné pravidlo, podle něž uživatelé opouštěným operátorům za přenos čísla neplatí.

⁶⁶ Viz § 63 odst. 8 Zákona.

⁶⁷ Viz čl. 5 odst. 4 v [OOP/10/10.2012-12](#), kterým se stanoví technické a organizační podmínky pro realizaci přenositelnosti telefonních čísel a zásady pro účtování ceny mezi podnikateli v souvislosti s přenositelností telefonních čísel, a které nabylo účinnosti dne 1. září 2013.

⁶⁸ V praxi tak např. všichni tři největší síťoví operátoři umožňují novým uživatelům přenést si stávající telefonní číslo do sítě zdarma. Společnost T-Mobile specificky po nových uživatelích předplacených karet Twist požaduje zaplacení ceny 300 Kč, o tuto částku však zároveň uživatelům navýší kredit pro čerpání služeb. Obdobně umožňuje přenos čísla zdarma např. největší MVNO Tesco Mobile, či MVNO společnosti ČEZ.

⁶⁹ Např. operátor Mitrant si účtuje za přenos čísla jednorázový poplatek 300 Kč a operátor Aquamobil 200 Kč, případně může být cena rozdělena na cenu za příchod k danému MVNO a následně na cenu za uvolnění k přechodu (odchod) k jinému MVNO/MNO. Air Telecom si za přenesení čísla do své sítě účtuje cenu 332 Kč. Alternativně se také může jednat třeba o formu volací jistiny, která je po určité době převedena na úhradu služeb (např. City mobil požaduje volací jistinu 300 Kč, která bude za 6 měsíců převedena na úhradu služeb).

na celkových voláních měl růstový trend. Úřad proto považoval strukturu nabídek, která zvýhodňuje volání do vlastní sítě za určité omezení pro nového poskytovatele služeb na trhu, neboť toto může představovat zvýšení nákladů na získání nových účastníků. Na druhou stranu takováto zvýhodnění mohou být pro skupiny uživatelů citlivějších na cenu výhodná a jsou jedním z parametrů, které uživatelé zvažují při výběru služby, a který je tak i nástrojem pro odlišení nabídek mezi operátory a vzájemnou konkurenci mezi nimi.

Obdobný vliv může mít na rozhodování o přechodu i nabídka tzv. balíčků služeb, které přináší koncovému uživateli výhody jejich společného odběru, zejména však cenové úspory. Právě neexistence velkoobchodních vstupů k mobilním službám byla v roce 2013 odstraněna otevřením velkoobchodního trhu přístupem pro MVNO, čímž bylo poskytovatelům služeb v pevném místě umožněno nabídnout na maloobchodním celou škálu balíčků a řada subjektů této možnosti využila. V současnosti existuje 43 MVNO⁷⁰, kteří poskytují své služby jak v pevném místě, tak mobilní služby.

Pro hodnocení druhého kritéria jsou neméně důležité i náklady na přechod, které vznikají na velkoobchodní úrovni. Velkoobchodní náklady v podmínkách České republiky zahrnují především velkoobchodní platby za přenesení telefonního čísla, které musí být ze Zákona⁷¹ nákladově orientované. Aktuální výše velkoobchodních cen, účtovaná opouštěnými operátory, se pohybuje kolem 200 Kč za jednotlivé číslo (nižší jednotkovou cenu lze docílit hromadnou objednávkou na větší počet přenášených telefonních čísel). Pokud by tedy účastník zůstal u jednoho operátora přinejmenším 2 roky (na které operátoři často uzavírají smlouvy se závazkem), činila by výše měsíčního nákladu méně, než 9 Kč. Tento náklad tak dle Úřadu nelze považovat za nepřiměřeně vysoký či zatěžující operátory do té míry, že by vytvářel významné překážky přechodu a tím ztěžoval další rozvoj konkurence.

Úřad s ohledem na již dosaženou penetraci předpokládá, že nově vstupující na trh bude získávat své účastníky především z řad účastníků stávajících operátorů, což představuje vyšší vynaložené náklady. V případě vstupu nového síťového operátora lze předpokládat, že marketingové náklady, které by musel vynaložit na získání dostatečného počtu účastníků, budou řádově odpovídat marketingovým nákladům jednotlivých síťových operátorů. Přitom Úřad bere do úvahy, že náklady na reklamu a marketing mobilních operátorů jsou v České republice jedny z nejvyšších v porovnání s ostatními podniky v odvětví elektronických komunikací i v porovnání s podniky z ostatních odvětví národního hospodářství⁷².

Na trhu mobilních hlasových služeb však vzhledem k nabídce velkoobchodního přístupu nepůsobí pouze síťoví operátoři, ale odběratelem služeb na trhu přístupu a původu volání (originace) ve veřejných mobilních telefonních sítích jsou i MVNO. Vzhledem ke skutečnosti, že tito operátoři nemusí vynakládat náklady v takovém rozsahu jako by bylo nezbytné při budování vlastní sítě, ale nakupují služby na velkoobchodním trhu, mohou odebírat jen takové množství služeb, které odpovídá potenciálu jejich zákazníků, a rovněž tak vynakládat v odpovídajícím rozsahu i náklady spojené se získáním, přechodem a udržením zákazníka. Navíc je třeba vzít v úvahu i odlišný podnikatelský plán některých MVNO, kteří mobilní služby nabízejí jen jako doplnění portfolia již nabízených služeb (služby v pevné síti, poskytování internetového připojení či prodej plynu a elektřiny). V takovém případě jsou marketingové náklady na získání mobilního zákazníka výrazně nižší.

Existence významných překážek přechodu tedy může omezovat rozvoj konkurence, ale vzhledem k existenci možností, jak se některým nákladům vyhnout či je omezit, a to jak na maloobchodní úrovni pro uživatele (např. mnozí operátoři neúčtují cenu za přenos čísla), tak na té velkoobchodní (ze Zákona nákladová orientace cen za přenesení telefonního čísla) je

⁷⁰ Jedná se například o Axfone s.r.o., FAYN Telecommunications s.r.o., a SMART Comp. a.s.

⁷¹ Viz § 55 odst. 1 Zákona.

⁷² V TOP 10 největších zadavatelů reklamy do médií za rok 2013 uvádí zdroj Admosphere všechny tři mobilní operátory s částkou cca 600 mil. Kč.

jejich význam pro rozvoj konkurence na maloobchodním a přeneseně i velkoobchodním trhu v České republice snížen.

Závěr: Na základě výše uvedeného vyhodnocení Úřad konstatuje, že na maloobchodním ani velkoobchodním trhu nenalezl takové překážky přechodu, které by znemožňovaly či výrazně ztěžovaly rozvoj konkurence na vymezeném velkoobchodním trhu.

Potenciální konkurence

Při zkoumání potenciální konkurence se Úřad zaměřil v první řadě na to, zda subjekty, které nejsou v současné době přítomny na trhu (potenciální konkurence), mohou svým případným vstupem napomoci zvýšit dynamiku trhu v nadcházejícím období⁷³. Jak je uvedeno již výše, v současné době jsou k dispozici volné kmitočty pro nového mobilního operátora. Tyto kmitočty jsou technologicky neutrální a mohou být tedy využity pro budování jak staršího typu GSM/UMTS sítí, tak nových sítí LTE. Nově vstupující subjekt na trh ve formě síťového operátora by však jen s nízkou mírou pravděpodobnosti budoval starší typ sítí, který by mu na maloobchodním trhu neumožnil poskytovat datové služby za stejných kvalitativních parametrů, jako operátorům nabízejícím služby pomocí LTE sítí. Výstavbu GSM/UMTS sítě tak Úřad nepovažuje za rentabilní a vstup nového síťového operátora na vymezený velkoobchodní a maloobchodní trh za pravděpodobný.

Na maloobchodní trh mobilních služeb, prostřednictvím nákupu služeb na trhu velkoobchodním, však mohou vstupovat nové subjekty ve formě MVNO, popřípadě v pozici značkových přeprodejců. Tyto vstupy představují pozitivní rozšíření nabídky pro koncového účastníka na maloobchodním trhu.

Obdobně na velkoobchodní úroveň trhu mohou vstupovat nové subjekty v pozici MVNE, kteří následně zvyšují nabídku velkoobchodních služeb a přispívají k růstu konkurence na tomto trhu.

V průběhu roku 2013 a 2014 začala své služby (ať již na velkoobchodním či maloobchodním trhu) poskytovat řada nových subjektů – MVNO i MVNE. Úřad má za to, že ke vstupu nových subjektů bude docházet i v budoucnu (nejen v období časového vymezení velkoobchodního trhu) a současně bude probíhat etablování již vstoupivších subjektů a jejich konsolidace. I když Úřad nemá informace o případném plánovaném vstupu plnohodnotného MVNO/MVNE, nelze takový vstup, který by dále podpořil soutěžní prostředí na velkoobchodním i maloobchodním trhu, vyloučit.

Zájem o vstup na obě úrovně trhu mobilních hlasových služeb může být dále v tomto období podpořen i povinnou velkoobchodní nabídkou v sítích LTE, vyplývající z podmínek aukce. Služby poskytované přes tento typ sítě nejsou zahrnuty do věcného vymezení maloobchodního ani velkoobchodního trhu, budou však úroveň konkurence na těchto trzích ovlivňovat. Jak je již opakovaně uvedeno výše (v části A analýzy a kritériu Bariéry růstu), do budoucna lze s postupným budováním LTE sítí a rozšiřováním jim přizpůsobených koncových zařízení očekávat rostoucí podíl hlasových služeb uskutečněných prostřednictvím technologie VoLTE nebo prostřednictvím speciálních OTT aplikací pro přenos hlasu pomocí internetového protokolu.

Závěr: Na základě výše uvedeného vyhodnocení Úřad konstatuje, že lze očekávat rozvoj potenciální konkurence na maloobchodním i velkoobchodním trhu, a tedy směřování vymezeného velkoobchodního trhu k účinné hospodářské soutěži.

Závěr ke kritériu č. 2: Úřad konstatuje, že druhé kritérium není splněno a struktura vymezeného trhu směřuje v příslušném časovém období k účinné hospodářské soutěži. Vývoj tržních podílů, nízké náklady na přechod uživatelů,

⁷³ Je zřejmé, že toto kritérium je úzce spjaté se zkoumáním bariér vstupu na trhu a výsledky jeho hodnocení by se od výsledků hodnocení bariér vstupu neměly odlišovat.

možnosti dalšího vstupu nových subjektů i nepřímý vliv na konkurenci prostřednictvím rozvoje služeb poskytovaných přes LTE sítě podporují učiněný závěr Úřadu. Jak je však naznačeno již v úvodu vyhodnocování tohoto kritéria, jde v zásadě o hodnocení nad rámec testu tří kritérií, neboť druhé kritérium by mělo být hodnoceno za podmínky naplnění prvního kritéria.

3.3 Kritérium č. 3 – Uplatňování práva hospodářské soutěže samo o sobě dostatečně neřeší dotčené(á) selhání trhu

Smyslem třetího kritéria je posoudit, zda na trhu, splňujícím první dvě kritéria⁷⁴, nelze dosáhnout nápravy (tj. účinné hospodářské soutěže) mírnější cestou prostředky soutěžního práva. Protože však Úřad již na základě hodnocení prvního kritéria⁷⁵ předpokládá rozvoj vymezeného trhu směrem k účinné hospodářské soutěži, rigorózní hodnocení třetího kritéria není možné. Úřad tak opět jen pro úplnost v níže uvedeném textu rozvádí možnosti soutěžního práva a jeho schopnost zasáhnout na vymezeném trhu ve prospěch rozvoje účinné hospodářské soutěže.

Obecně platí, že soutěžní úřad, v podmínkách České republiky ÚOHS, může na základě relevantní legislativy⁷⁶ přijmout všechna nezbytná opatření vůči podniku, který zneužívá své dominantní postavení tak, aby bylo protiprávní jednání ukončeno a hospodářská soutěž obnovena.

Z hlediska ochrany hospodářské soutěže je ÚOHS oprávněn zasáhnout především proti praktikám narušujícím hospodářskou soutěž. K narušení soutěže může dojít zejména zneužitím dominantního postavení, spojením soutěžitelů nebo uzavřením zakázaných dohod⁷⁷.

V případě možného narušení hospodářské soutěže provádí ÚOHS tzv. sektorová šetření na daném relevantním trhu (který může být vymezen rozdílně od vymezení relevantního trhu Úřadem pro účely regulace ex-ante). Zjistí-li ÚOHS možné porušení zákona, zahajuje správní řízení a rovněž má pravomoc k uložení nápravného opatření⁷⁸ k obnovení hospodářské soutěže, případně i k uložení pokuty, a to až do výše deseti procent z čistého obrátu soutěžitele za předchozí ukončené účetní období. V případech možného ovlivnění obchodu mezi členskými státy EU je ÚOHS povinen spolupracovat s Evropskou komisí.

ÚOHS rovněž může provést ekonomické a ekonometrické analýzy ve věcech zneužití dominantního postavení, fúzí nebo zakázaných dohod.

Intervence podle práva hospodářské soutěže tedy předpokládá, že ke zneužití dominantního postavení mohlo dojít nebo již došlo. Na základě soutěžního práva však nelze předem ukládat povinnosti nebo pravidla, která by vedla k odstranění potenciálních problémů s omezováním hospodářské soutěže na trhu.

⁷⁴ Tj. na trhu, na kterém existují významné a trvalé překážky vstupu a jehož struktura nesměřuje v přiměřeném časovém období k účinné hospodářské soutěži.

⁷⁵ Obdobně i druhé kritérium svědčí ve prospěch rozvoje trhu směrem k účinné hospodářské soutěži, jak však Úřad uvedl již v úvodu hodnocení druhého kritéria, jeho řádné vyhodnocení předpokládá naplnění kritéria prvního. Ve vztahu k metodologii testu tří kritérií je tak vyhodnocování druhého kritéria v případě nenaplnění prvního kritéria v zásadě bezpředmětné a Úřad ho uvedl toliko pro úplnost a na dokreslení charakteristicky vymezeného velkoobchodního a maloobchodního trhu.

⁷⁶ V České republice se jedná především o zákon č. 273/1996 Sb., o působnosti Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže a zákon č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže a o změně některých zákonů (zákon o ochraně hospodářské soutěže) a článků 101 a 102 Smlouvy o fungování Evropské unie.

⁷⁷ Za takovou dohodu lze považovat dohodu, která vede k narušení hospodářské soutěže, ať už přímým nebo nepřímým určením cen, omezením nebo kontrolou výroby, odbytu nebo investic, rozdělením trhu nebo nákupních zdrojů, vázáním smluv na přijetí dalšího plnění, které nesouvisí s předmětem smlouvy nebo uplatněním rozdílných podmínek, které znevýhodňují jiné soutěžitele.

⁷⁸ ÚOHS je oprávněn, podle zákona č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže a o změně některých zákonů (zákon o ochraně hospodářské soutěže), např. zakázat další zneužívání dominantního postavení (§ 11 odst. 2), rozhodnout o zastavení řízení za podmínky, že účastníci řízení ÚOHS společně navrhli závazky ve prospěch obnovení účinné hospodářské soutěže, které jsou dostatečné pro ochranu hospodářské soutěže a jejich splněním se odstraní závadný stav, a že zneužití dominantního postavení nemělo za následek podstatné narušení hospodářské soutěže (§ 11 odst. 3) nebo uložit opatření k nápravě, jejichž účelem je obnovení účinné hospodářské soutěže na trhu, včetně stanovení přiměřené lhůty k jejich splnění (§ 20 odst. 4).

Sektorově specifická regulace ex ante je navržena tak, aby na jejím základě bylo možno zmírnit nebo eliminovat případné problémy s omezováním hospodářské soutěže na relevantním trhu. Cílem nápravných opatření na velkoobchodním trhu je dosažení udržitelné hospodářské soutěže na souvisejícím trhu maloobchodním.

Na základě vyhodnocení zejména prvního kritéria dospěl Úřad k závěru, že trh (maloobchodní i velkoobchodní) směřuje k účinné hospodářské soutěži. Za rozhodující Úřad považuje vznik a využívání komerčních velkoobchodních nabídek přístupu (vznik MVNO, MVNE, popř. značkových přeprodejců), které vedly k rozšíření nabídky maloobchodních služeb a snížení cenové hladiny na maloobchodním trhu.

Současná a v předchozích kritériích vyhodnocená situace a její předpokládaný vývoj vedou Úřad k závěru, že potenciální tržní selhání nejsou v současné době identifikována, nelze je však zcela vyloučit. Pokud by k ojedinělému tržnímu selhání došlo, bude vyžadovat spíše konkrétní zásah proti dotčenému subjektu. Na základě očekávaného vývoje trhu (maloobchodního i velkoobchodního) směrem k účinné hospodářské soutěži nepovažuje Úřad za oprávněné a účelné stanovovat na vymezeném trhu specifickou sektorovou regulaci ex ante. V tomto kontextu lze tedy považovat právo v oblasti hospodářské soutěže za dostatečné, aby případná tržní selhání vyřešilo.

Úřad tak má za to, že v současných tržních podmínkách a s přihlédnutím k predikci budoucích tržních podmínek není oprávněn k uplatnění regulace ex ante na vymezeném velkoobchodním trhu. Právo hospodářské soutěže lze považovat za dostačující pro řešení případných tržních selhání i bez uložení regulace ex ante.

Závěr ke kritériu č. 3: Úřad konstatuje, že třetí kritérium nebylo splněno. Uplatňování práva hospodářské soutěže samo o sobě postačuje řešit případná selhání trhu. Jak je však naznačeno již v úvodu vyhodnocování tohoto kritéria, jde v zásadě o hodnocení nad rámec testu tří kritérií, neboť třetí kritérium by mělo být hodnoceno za podmínky naplnění prvních dvou kritérií.

4. Shrnutí závěrů provedeného testu tří kritérií

Úřad analyzoval, že na trhu vymezeném jako velkoobchodní trh přístupu a původu (originace) volání ve veřejných mobilních telefonních sítích neexistují vysoké a trvalé překážky vstupu a trh tak směřuje k účinné hospodářské soutěži i bez zásahu Úřadu. Nadto i struktura trhu svědčí o směřování k rozvoji trvalé hospodářské soutěže a uplatňování práva hospodářské soutěže samo o sobě dostatečně řeší případná selhání trhu.

Kritéria testu nepovažuje Úřad za kumulativně splněná a velkoobchodní relevantní trh č. 8 – přístup a původ volání (originace) ve veřejných mobilních telefonních sítích je proto nezbytné vyjmout ze seznamu relevantních trhů v České republice, na kterých je Úřad oprávněn uplatnit regulaci ex ante.

Na základě výše uvedeného rozhodla Rada Úřadu, že velkoobchodní trh přístupu a původu (originace) volání ve veřejných mobilních telefonních sítích není v podmínkách České republiky trhem relevantním, na němž lze uplatnit regulaci ex ante.

Závěrem Úřad dodává, že trh průběžně monitoruje a jeho vývoj vyhodnocuje. V případě, že by došlo k zásadní změně směřování vývoje trhu v neprospěch rozvoje hospodářské soutěže, je Úřad oprávněn přistoupit k provedení nové analýzy trhu, za účelem zjištění, zda se jedná o trh relevantní, na němž lze uplatnit regulaci ex-ante. Úřad v této souvislosti konstatuje, že, kromě přímé regulace ex ante, rovněž disponuje pravomocí stálého dohledu nad smluvními vztahy uzavíranými na velkoobchodní úrovni trhu. Podle Zákona jsou subjekty povinny předávat Úřadu kopie uzavřených velkoobchodních smluv o přístupu, nebo smluv o propojení sítí, včetně příloh. Stejná povinnost platí i pro předávání jejich změn a dodatků. Úřad je také oprávněn v souladu s ustanovením § 80 odst. 6 Zákona vstoupit z vlastního podnětu nebo z podnětu kterékoliv dotčené strany do jednání podnikatelů

o smlouvě o přístupu nebo o smlouvě o propojení sítí a ke sporné části návrhu smlouvy nebo k důvodům odmítnutí vydat stanovisko. Úřad rovněž podrobuje průběžnému vyhodnocení všeobecné podmínky poskytování maloobchodních služeb. Povinností subjektů poskytujících komerčně služby elektronických komunikací je kromě jejich registrace u Úřadu i povinnost předkládat v pravidelných intervalech informace v rámci sběru dat. Úřad tak má k dispozici další nástroje pro včasnost eventuálního zásahu při řešení tržních selhání, respektive eliminaci jejich možného vzniku.

5. Konzultace s ÚOHS

Podle ustanovení § 130 odst. 3 Zákona Úřad po vypořádání připomínek konzultoval konečný text návrhu opatření obecné povahy s Úřadem pro ochranu hospodářské soutěže. Předseda Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže (dále jen ÚOHS) zaslal dne 27. listopadu 2015 Úřadu dopis s připomínkami k návrhu analýzy.

V první připomínce ÚOHS upozorňuje, že není zřejmé věcné vymezení tohoto trhu, neboť na straně 2 je řečeno, že předmětný trh z roku 2012 je vymezen jako „velkoobchodní trh zahrnující přístup k mobilním hlasovým voláním, SMS a datovým službám, a služby originace volání ve veřejných mobilních telefonních sítích GSM a UMTS“, dále „na straně 53 návrhu analýzy Úřad uvádí, že vychází z dříve provedeného věcného vymezení trhu, oproti tomu na stranách 26 a 27 návrhu analýzy“ je věcný trh vymezen pouze jako „trh hlasových volání ve veřejných mobilních telefonních sítích GSM a UMTS“, resp. jako „služby přístupu a původu volání (originace) ve veřejných mobilních telefonních sítích (včetně interního poskytování této služby – tzv. samozásobení nebo také self-supply)“.

Úřad vymežil relevantní trh, jak vyplývá již z názvu celé analýzy a zejména pak z kapitoly Věcné vymezení trhu na str. 26 a 27, jako velkoobchodní trh přístupu a původu (originace) volání, který zahrnuje pouze služby veřejných mobilních sítí GSM a UMTS. Do vymezení velkoobchodního trhu spadá služba přístupu k takové veřejné mobilní síti, prostřednictvím které lze poskytovat mobilní služby (tedy služby volání, SMS a základní datové služby) a službu originace volání. Úřad neshledává rozpor mezi vymezením v roce 2012 a vymezením v této analýze. Údajný rozpor vyplývá ze skutečnosti, že ÚOHS cituje část věty ze str. 26 této analýzy („trh hlasových volání ve veřejných mobilních telefonních sítích GSM a UMTS“), který se však vztahuje toliko k vymezení maloobchodního trhu, tak jak bylo konečně provedeno již v roce 2012 (viz str. 19 v opatření obecné povahy č. OOP/1/04.2012-4 z dubna 2012) a srovnává vymezení maloobchodního trhu se širším vymezením trhu velkoobchodního. Úřad rekapituluje, že do věcného vymezení velkoobchodního trhu spadá jak přístup (k mobilním hlasovým voláním, SMS a datovým službám), tak služby originace volání ve veřejných mobilních telefonních sítích GSM a UMTS

Ve druhé připomínce ÚOHS doporučuje zvážit zahrnutí sítě LTE do vymezení tohoto relevantního trhu, nad rámec již zahrnutých sítí GSM a UMTS, neboť operátoři využívají tyto tři typy sítí pro poskytování služeb „souběžně“ (je-li území pokryto sítí UMTS či LTE) vzhledem k časovému odstupu od zpracování předchozí analýzy trhu č. 8 a k dosavadnímu i předpokládanému budoucímu rozvoji sítí LTE.

Úřad s ohledem na záměr ověření platnosti závěrů předcházejícího testu tří kritérií logicky vychází z původně provedeného věcného vymezení trhu. Tento postup považuje Úřad za metodicky i věcně správný k tomu, aby mohl vzhledem k vývoji od konce roku 2012, objektivně posoudit, zda je i nadále trhem relevantním (pro regulaci ex-ante). Úřad proto připomínku nemůže akceptovat. Nicméně jak Úřad i veřejně deklaroval, bude situací na trhu mobilních datových služeb (tj. i datových služeb v sítích LTE) hodnotit samostatně nad rámec probíhajícího hodnocení relevantního trhu č. 8.

V další připomínce ÚOHS navrhuje prodloužení zkoumaného období a aktualizaci dat. S ohledem na dynamický vývoj na relevantním trhu, kdy více než polovina stávajících MVNO vstoupila na trh až během roku 2014.

Analýza relevantního trhu č. 8 byla zahájena v roce 2012 a trvá již téměř 3 roky. Významné změny, které na trhu probíhají již od roku 2013 (vstup MVNOs a zásadní změny ve struktuře a výši maloobchodních cen přitom podle zjištění Úřadu již nyní ukazují na potřebu revokovat předchozí závěry testu tří kritérií. Jak Úřad i v závěrech nově provedeného testu tří kritérií uvedl, neexistují na trhu vysoké a trvalé překážky vstupu a trh směřuje k účinné hospodářské soutěži i bez ex-ante zásahu Úřadu. Důležité jsou skutečnosti, že na trhu působí ke konci roku 2014 již 119 MVNO/MVNE a průměrná cena za volání se za posledních 9 let snížila o cca 73 % resp. o 43 % od vymezení trhu v roce 2012. Hodnocení provedené v rámci nového testu tří kritérií je prospektivní a Úřad nepředpokládá, že by v rámci časového vymezení došlo k výrazným změnám v učiněných závěrech.

Dále ÚOHS doporučuje, za předpokladu, že by závěrem této analýzy bylo nenaplnění testu tří kritérií a tím pádem nezavedení regulace na trhu č. 8, se zabývat možnou regulací služeb volání na účet volaného, neboť logika jejich fungování odpovídá spíše charakteristice terminace z doporučení Komise, jak již ÚOHS uvedl dříve⁷⁹.

Podobně jako v analýze trhu č. 7⁸⁰ z prosince roku 2013 Úřad konstatuje, že v případě volání na telefonní čísla pro služby na účet volaného se nejedná o služby terminace volání, ale případnou podmnožinu služby originace volání, jak konstatuje i BEREC ve své zprávě⁸¹. K případné regulaci má podle této zprávy dojít jen v případě, kdy národní regulátor zjistí, že tyto služby jsou zpoplatněny relativně vysokými cenami, které mohou vést k negativním důsledkům, kterými jsou mimo samotné vysoké ceny i snížení poptávky a omezení diverzity služeb. Úřad nemá žádné vlastní poznatky o tomto protisoutěžním chování a ani během veřejné konzultace neobdržel od operátorů žádný podnět k prošetření ani žádnou připomínku, proto Úřad nemá důvod přistoupit k regulaci těchto služeb.

ÚOHS doporučuje, kromě vymezení tržních podílů dle aktivních SIM karet a počtu originovaných minut, zahrnout také vyhodnocení tržních podílů dle celkových tržeb za mobilní služby, které bylo použito při analýze trhu z roku 2012⁸². Tímto postupem by byla podle ÚOHS lépe zohledněna tržní síla jednotlivých společností na relevantním trhu. Tržní síla MVNO stanovená podle celkových tržeb za mobilní služby by mohla být reálně nižší a jejich vliv na konkurenční prostředí na trhu tak může být v této analýze nadhodnocen. Nicméně i při zohlednění tržního podílu MVNO dle počtu aktivních SIM karet, ÚOHS považuje za důležité zdůraznit, že MVNO (zvláště pak majetkově nepropojení) dosahují na vymezeném trhu v roce 2014 podílu 6,53 %, resp. 2,95 %, a dále se jedná o subjekty, které působí na relevantním velkoobchodním trhu pouze na poptávkové straně, čímž je jejich schopnost přispět ke zlepšení konkurenčního prostředí na tomto trhu omezená. Dále v textu návrhu analýzy trhu č. 8 postrádá ÚOHS stanovení podílu Mobile Virtual Network Enablers (MVNE) na celkovém vymezeném velkoobchodním trhu.

V tomto případě je z pohledu Úřadu metodicky správné a méně zkreslující využití stavové veličiny (počet aktivních SIM karet) než tokové (tržby za mobilní služby). Úřad k této připomínce uvádí, že již sám ÚOHS konstatoval ve své předešlé připomínce, že mnoho MVNO vstoupilo na trh až během roku 2014. V důsledku tohoto, by byl podíl MVNO na ročních tržbách výrazně podhodnocen v porovnání s MNO, kteří byli na trhu po celý rok. Úřad je přesvědčen, že tato chyba by byla větší, než k jaké může docházet použitím podílů dle počtu aktivních SIM

⁷⁹ Viz připomínky k návrhu opatření obecné povahy analýzy trhu č. A/7/XX.2013-YY, trh č. 7 – ukončení hlasového volání (terminace) v jednotlivých veřejných mobilních telefonních sítích ze dne 29. srpna 2013 a 5. listopadu 2013.

⁸⁰ [Analýza č. 7 – ukončení hlasového volání \(terminace\) v jednotlivých veřejných mobilních telefonních sítích, str. 55.](#)

⁸¹ [BEREC Report on Special Rate Services](#)

⁸² Viz vymezení tržních podílů v opatření obecné povahy analýzy trhu č. A/8/XX.2012-Y, trh č. 8 – přístup a původ volání (originace) ve veřejných mobilních telefonních sítích, str. 53 a dále.

karet. Navíc Úřad poznamenává, že podíl MVNO na trhu roste, tudíž chyba ve smyslu nadhodnocení podílu MVNO spíše odpovídá budoucímu vývoji na trhu. Proto Úřad tržní podíl zkoumal na počtu SIM karet, a ne na tržbách, jelikož je přesvědčen, že právě počet SIM karet v současné době lépe vypovídá o situaci na trhu. Co se týče podílu MVNE, ten je uveden v grafech č. 9 a 11.

ÚOHS dále v souvislosti s dynamickým vývojem na relevantním trhu a omezenými kompetencemi, které ÚOHS v předmětné oblasti má, doporučuje v rámci avizovaného monitorování trhu věnovat zvláštní pozornost ekonomické replikovatelnosti nabídek síťových operátorů koncovým zákazníkům a zaměřit se na vývoj velkoobchodních cen na tomto trhu.

Úřad souhlasí s tvrzením, že se jedná o dynamicky se vyvíjející trh. Proto Úřad bude monitorovat jak situaci na maloobchodním trhu, tak i sledovat další vývoj podmínek pro MVNO na velkoobchodním trhu.

Dále ÚOHS upozornil na chybějící přílohu, na kterou byl uveden odkaz v metodické části konzultovaného návrhu analýzy. Úřad předmětný odkaz na přílohu odstranil, neboť byl uveden administrativním nedopatřením a odkazoval na dokument, který nesouvisel s prováděným třikriteriálním testem.

ÚOHS v závěru svého vyjádření konstatoval, že s ohledem na probíhající šetření Evropské komise ve věci sdílení sítí mezi společnostmi T-Mobile a O2 (resp. CETIN – poznámka ČTÚ) se ve svých připomínkách touto otázkou nezabýval.

6. Vypořádání připomínek z veřejné konzultace

Na základě § 130 Zákona a podle Pravidel Českého telekomunikačního úřadu pro vedení konzultací na diskusním místě (dále jen „Pravidla“) Úřad zveřejnil návrh analýzy č. A/8/XX.2015-Y trhu č. 8 – přístup a původ volání (originace) ve veřejných mobilních telefonních sítích a výzvu k uplatnění připomínek k návrhu opatření na diskusním místě dne 13. srpna 2015. Připomínky k návrhu opatření bylo možno uplatnit do 14. září 2015. K návrhu opatření obecné povahy se vyjádřilo 15 subjektů. Z toho pět subjektů podalo své připomínky podle článku 6 odst. 2 Pravidel. Stanoviska a názory Úřad dle čl. 9 odst. 4 Pravidel nevypořádává, ale přihlíží k nim v konečném znění opatření, tj. této analýzy.

V rámci veřejné konzultace byla uplatněna souhlasná stanoviska k závěrům analýzy od společností O2, T-Mobile a Vodafone. Tyto společnosti souhlasí se základními východisky, hodnocením trhu, popisem dynamiky trhu na maloobchodní i velkoobchodní úrovni a se závěry provedeného testu tří kritérií.

Společnost Vodafone ve svých připomínkách ovšem zpochybňuje hodnocení Úřadu ke sdílení sítí společnostmi O2 a T-Mobile a zejména jeho dopad na hospodářskou soutěž.

Úřad neakceptuje tyto připomínky s tím, že z krátkodobého hlediska (období časového vymezení analýzy, tři roky), neidentifikoval žádné riziko, které by ho opravňovalo k obavám o stav konkurenčního prostředí na vymezeném trhu. Dopady sdílení sítí ve střednědobém a dlouhodobém hledisku však nelze spolehlivě predikovat, a proto Úřad deklaruje, že v rámci své činnosti bude i nadále monitorovat dopady sdílení.

Své připomínky, stanoviska nebo názory uplatnila řada MVNO a asociací. Nejčastěji připomínky MVNO směřovaly k potřebě rozšířit či redefinovat trh č. 8 o segment datových služeb, zejména v oblasti LTE sítí. Podle jejich názoru hrají datové služby přes LTE významnou roli již dnes, a do budoucna bude jejich role ještě významnější.

Úřad připomíná, že trh č. 8 – přístup a původ volání (originace) ve veřejných mobilních telefonních sítích je vymezen od roku 2012 jako velkoobchodní trh zahrnující přístup k mobilním hlasovým voláním, SMS a datovým službám, a služby originace volání ve veřejných mobilních telefonních sítích GSM a UMTS. Datové služby, včetně služeb poskytovaných prostřednictvím LTE, do něj tedy nespádají a Úřad je zmiňuje pouze jako faktor, který na vymezený trh působí nepřímo (z vnějšku). Úřad i nadále monitoruje trh mobilních

datových služeb a na základě získaných poznatků zváží v případě nutnosti i využití nástrojů ex-ante regulace. Nicméně ve vztahu ke konzultované verzi návrhu ART 8 Úřad vychází z dříve provedeného věcného vymezení trhu a tento trh, vzhledem k vývoji, který nastal od konce roku 2012, znovu podrobuje testu tří kritérií s cílem zjistit, zda je i nadále trhem relevantním (pro regulaci ex-ante). Takový postup považuje Úřad za metodicky i věcně správný.

Další nejčastější připomínkou od MVNO byl celkový nesouhlas se závěry této analýzy, neboť podle jejich názorů trh mobilních komunikací nespěje k účinné konkurenci. Podle virtuálních operátů je pro důkladné posouzení konkurenčního prostředí příliš brzo a je naprosto nezbytné pokračovat v analýze. Redefinování a pokračování analýzy podle jejich názoru bude mít pro další vývoj konkurenčního prostředí na velkoobchodním mobilním trhu pozitivní vliv, což se krátkodobě, ale především dlouhodobě, odrazí jak v příznivých cenách, tak obecně i smluvních podmínkách pro koncové zákazníky.

Úřad tyto připomínky neakceptoval a připomíná, že analýza relevantního trhu č. 8 trvá již téměř 3 roky, Úřad v tuto chvíli již nepovažuje nadále vymezený trh za trh relevantní a nevidí důvody v pokračování v analýze. Tento závěr Úřad vyvozuje z provedeného tříkriteriálního testu. Dle Úřadu na trhu neexistují vysoké a trvalé překážky vstupu a trh směřuje k účinné hospodářské soutěži i bez zásahu Úřadu. Důležité jsou skutečnosti, že na trhu působí ke konci roku 2014 již 119 MVNO/MVNE a průměrná cena za volání se za posledních 9 let snížila o cca 73 %. Nicméně to neznamená, že Úřad tento trh nebude i nadále monitorovat a v odůvodněném případě nepřistoupí k vymezení nového trhu se zahrnutím mobilních služeb poskytovaných přes síť LTE.

Uplatněné připomínky MVNO a asociací se dále obecně i konkrétně týkaly nerovného postavení vůči síťovým operátorům. Především se jednalo o velkoobchodní smlouvy pro MVNO/MVNE, kdy tyto smlouvy byly vyjednány na začátku roku 2013 a následně síťoví operátoři zavedli nové „neomezené tarify“. Tímto krokem dle MVNO změnili podmínky pro vstup a fungování vzniklých MVNO/MVNE. Toto jednání podle MVNO má vést k postupnému vytlačení MVNO/MVNE z trhu. Za významné překážky vstupu na trh považují nepřiměřeně vysoké měsíční poplatky za SIM kartu, absenci balíčku s neomezeným voláním za přiměřenou cenu, nepřiměřeně vysoké ceny internetových balíčků a absenci datových balíčků s vyšším objemem dat. Tímto MVNO nejsou schopni konkurovat nabídkám síťových operátorů, zvláště pro firemní zákazníky.

Úřad tyto připomínky neakceptoval, neboť jako primární důkaz o faktické neexistenci významných a trvalých bariér vstupu považuje vysoký počet MVNO/MVNE a jejich rostoucí tržní podíl. Úřad nadto zjistil, že průměrná maloobchodní cena za 1 minutu volání u MVNO je v průměru za rok 2014 přibližně o 22 % nižší než u MNO, a nabídky MVNO jako celek jsou na trhu konkurenceschopné. Dále pak Úřad v provedené analýze cenové úrovně na velkoobchodě zjistil, že uplatňované velkoobchodní ceny umožňují MVNO působit na maloobchodním trhu.

Další připomínky z řad MVNO směřovaly k velkoobchodní nabídce LTE. Podle slov zástupců MVNO služby na LTE síti velkoobchodně zpřístupnil pouze T-Mobile za cenových podmínek, které MVNO považují za velmi nevýhodné.

Úřad tuto připomínku neakceptoval, neboť služby poskytované přes LTE síť nespádají do věcného vymezení trhu č. 8. Nadto Úřad upozorňuje na existenci závazku tří největších síťových operátorů nabídnout velkoobchodní přístup k síti LTE za podmínek, které umožní (stejně efektivním) MVNO ziskové podnikání na maloobchodním trhu. Úřad však dosud nebyl žádným MVNO informován o zahájení jednání o využití této nabídky, a ani požádán o případný vstup do takových jednání.

Některé připomínky směřovaly i k národnímu roamingu a ke skutečnosti, že žádný z operátorů (MVNO/MVNE) zatím nebyl schopen si vyjednat možnost národního roamingu od stávajících operátorů. Úřad by měl podle jejich názoru stanovit pevný mechanismus pro určení ceny a další jasné podmínky této služby.

Úřad připomínku neakceptoval a uvádí, že národní roaming zmírňuje překážku vstupu na maloobchodní trh pro ty subjekty, které v aukci kmitočtů mohly či i v budoucnu budou moci získat volné kmitočty. Není tedy určen pro operátory typu MVNO.

Jeden z dotčených subjektů poukazoval na chybějící definici MVNE a MVNO v analýze.

Úřad akceptoval tuto připomínku a doplnil definici MVNO do poznámky pod čarou č. 5 na str. 2. Definice MVNE nicméně již v návrhu konzultované analýzy uvedena byla v poznámce pod čarou č. 7 na str. 3.

Jeden z připomínkujících subjektů navrhl doplnění podílu originovaných minut na velkoobchodním trhu (pro MVNO/MVNE) vůči celkovému počtu originovaných minut za roky 2013 a 2014.

Úřad tuto připomínku akceptoval a požadované informace doplnil na str. 42.

Dále Úřad obdržel připomínky od MVNO ke společnostem, které jsou majetkově provázány s MNO (jedná se o společnosti Tesco Mobile a O2 Family a COOP Mobil). Tyto společnosti podle některých MVNO nemohou splňovat podmínky pro označení jako MVNO. Společnost Tesco Mobile podle jejich názorů nenakupuje služby od MNO, jelikož je přímo ovládán operátorem O2 a měla by být zařazena do skupiny značkových přeprodejců. Někteří MVNO zpochybňují velkoobchodní vztah mezi společnostmi O2 a O2 Family, jelikož společnost O2 Family je vlastněna ze 100 % operátorem O2 a tuto společnost, stejně jako společnost Tesco Mobile, navrhli zařadit do skupiny značkových přeprodejců.

Úřad tuto připomínku neakceptoval, neboť mezi společnostmi Tesco Mobile i O2 Family na jedné straně a O2 na straně druhé je velkoobchodní vztah (na základě uzavřené velkoobchodní smlouvy), obě tyto společnosti nakupují na velkoobchodním trhu a proto nejsou zařazeny do skupiny značkových přeprodejců. Majetkově propojenými MVNO s MNO se Úřad zabývá v analýze. Dále ani zahrnutí Tesco Mobile a O2 Family do skupiny značkových přeprodejců by nevedlo k odlišným závěrům tříkriteriálního testu.

Další připomínka týkající se majetkově propojených subjektů se zabývala smlouvami mezi MNO a MVNO. Menší MVNO se domnívají, že síťoví operátoři systematicky zvýhodňují MVNO, v kterých se majetkově angažují. Podle připomínkujících subjektů pokud majetkově provázaní MVNO umí vytvořit nabídky pro koncové zákazníky, které není možné připravit na základě běžně dostupných velkoobchodních nabídek, znamená to nerovné postavení na trhu.

Úřad tuto připomínku neakceptoval, neboť je přesvědčen, že z analýzy velkoobchodních smluv je jednoznačné, že nedochází k systematickému zvýhodňování majetkově propojených MVNO. Aniž by Úřad hodnotil konkrétní maloobchodní nabídky, je třeba upozornit, že operátoři (tj. i MVNO) vytváří své nabídky s vědomím chování svých zákazníků. Těm proto mohou nabídnout službu s parametry, která by při plném využití všech volných jednotek všemi zákazníky nebyla zisková, nicméně při zohlednění chování průměrného zákazníka služba jako celek zisk vykazuje. Také nelze opomenout skutečnost, že některé subjekty, které své mobilní služby poskytují zejména z důvodu posílení značky a obratu v sektoru své primární činnosti (např. maloobchodní řetězce), mohou ke svému MVNO přistupovat jako k marketingovému nástroji, kterým nahrazují či doplňují reklamní výdaje.

Podle některých MVNO k nepřehlednosti a netransparentnosti na analyzovaném trhu přispívá i skutečnost, že nejsou v Referenční databázi čísel (dále jen „RDČ“) vedeny rozsahy čísel používaných jednotlivými právními subjekty působícími na mobilním trhu podobně jako u pevné sítě. Povinnost mít OpID a používaná čísla zveřejnit v RDČ by měl být dle jejich názoru jedním ze základních atributů virtuálního operátora.

Úřad tuto připomínku neakceptuje a uvádí, že RDČ je dobrovolné řešení operátorů, které primárně slouží pro zajištění správného směrování hovorů a obsahuje seznam operátorů a poskytovatelů služeb s uvedením oprávnění k využívání číselných rozsahů spolu s uvedením

příslušného OpID. Úřad dále uvádí, že k poskytování veřejně dostupné mobilní telefonní služby ze strany MVNO není nezbytné, aby disponovali oprávněním k využívání čísel či vlastním přiděleným OpID, pro poskytování vlastních služeb totiž mohou využívat čísla a OpID jiných podnikatelů v elektronických komunikacích, např. síťových operátorů. Nicméně i MVNO mohou získat vlastní číselné rozsahy či OpID, které pak mohou po vzájemné dohodě umístit do sítě operátora, stejně jak se tomu děje v případě pevných sítí elektronických komunikací. Toto umístění se následně musí promítnout i do RDČ. Úřad ovšem nedisponuje zákonným zmocněním, na jehož základě by mohl uložit povinnost virtuálních mobilních operátorů, resp. poskytovatelů veřejně dostupné mobilní telefonní služby, mít přidělené vlastní rozsahy čísel či OpID. Úřad nicméně nijak nebrání tomu, aby RDČ, jako dobrovolné mezioperátorské řešení, bylo na základě dohody všech dotčených subjektů upraveno tak, aby lépe vyhovovalo v připomínce vzneseným požadavkům. Ve vztahu k RDČ ovšem nemá žádné kompetence k ukládání povinností podnikatelům.

Jedna z připomínek poukazovala na absenci MVNO s vlastními SIM kartami. Podle připomínky by musel MVNO/MVNE při změně svého síťového operátora čísla všech svých zákazníků přenést (přeportovat), a to z velké části jednotlivě a navíc vyměnit všechny SIM karty za SIM karty nového MNO. Na trhu tedy chybí vzájemná konkurence mezi MNO z pohledu možnosti přechodu MVNO mezi MNO. Toto je velmi dobře ošetřeno, dle jejich názorů, ve fixních sítích, kde má alternativní operátor možnost svá geografická čísla zařadit pod svůj fixní OpID a stačí celý OpID včetně všech čísel zákazníků umístit v RDČ pod nového velkoobchodního partnera. Konkurence na velkoobchodním fixním trhu funguje v tomto výrazně lépe. MVNO tvrdí, že právě toto na mobilním trhu ve vztahu MNO/MVNO schází, přestože databáze RDČ samozřejmě obsahuje jak fixní tak i mobilní čísla a technicky obdobné využití možné je.

Úřad k této připomínce uvádí, že virtuální mobilní operátoři mají již nyní možnost nechat si vyrobit své vlastní SIM karty s vlastním IMSI kódem s vlastními přidělenými číselnými rozsahy a tyto SIM karty nechat po dohodě se síťovým operátorem umístit do jím vlastněné a provozované sítě a následně prostřednictvím těchto karet poskytovat vlastní maloobchodní služby. Analogie k pevným sítím není příliš adekvátní, neboť rozdíl oproti pevné síti spočívá v nutnosti používat kromě identifikátorů jako je telefonní (účastnické) číslo a OPID i IMSI, který je součástí SIM karty. Možnost oddělit IMSI a fyzický nosič pomocí aplikace se v současné době řeší v rámci GMSA asociace, nicméně stále není k dispozici ani návrh možného provedení. K uvedenému přechodu všech zákazníků virtuálního mobilního operátora v případě změny velkoobchodního smluvního partnera Úřad uvádí, že takový proces lze technicky realizovat a provedl by se s využitím procesů nadefinovaných pro přenositelnost telefonních čísel (využití RNPDB-M, resp. RDČ), nicméně by se nejednalo o přenesení čísel ve smyslu § 34 Zákona.

Jeden z připomínkových subjektů navrhol kompletní přepracování kapitoly 3.3 (Kritérium č. 3). Dle připomínky ex-post regulace prováděná ÚOHS typicky řeší případy, kdy vztahy mezi subjekty na trhu jsou nastaveny a výjimečně dojde k jejich narušení. To ale není případ relevantního trhu č. 8, kde mezi sebou jednají subjekty s velmi různým tržním postavením a neporovnatelnou vyjednávací silou. Přitom se jedná o technologicky náročné odvětví, které se řídí samostatným speciálním zákonem. Proto by dle připomínky problémy na trhu (alespoň v současné fázi) měly být řešeny nástroji ex-ante regulace, jelikož se jedná o selhání trhu systémové povahy.

Úřad konstatuje, že v kapitole 3.3 navazuje na hodnocení prvních dvou kritérií tříkriteriálního testu a pro úplnost v zásadě jen rekapituluje nástroje soutěžního práva, které mohou řešit případné protisoutěžní jednání na vymezeném trhu. Protože Úřad neshledal naplnění prvních dvou kritérií, tedy neidentifikoval možné přetrvávající soutěžní problémy plynoucí přímo ze struktury trhu a bariér vstupu na trh, nelze proto v rámci třetího kritéria vyhodnotit účinnost nástrojů soutěžního práva řešit (ne)identifikované selhání trhu. Úřad by v zásadě mohl kapitolu 3.3 vypustit, neboť třetí kritérium není z logiky tříkriteriálního testu potřeba řádně vyhodnotit, nicméně pro úplnost ho v textu analýzy ponechá.

Přehled všech uplatněných připomínek, stanovisek a názorů (pokud nebyly připomínkujícím subjektem označeny za předmět obchodního tajemství) Úřad zveřejnil na diskusním místě. Vypořádání připomínek podle článku 6 odst. 2 Pravidel Úřad zveřejnil na diskusním místě.

7. Připomínky Evropské komise k oznámení návrhu opatření a jejich vypořádání

Dne 21. ledna 2016 byl návrh analýzy relevantního trhu postoupen Komisi podle čl. 7 rámcové směrnice. Ve svém vyjádření ze dne 19. února 2016 Komise sdělila, že na základě oznámeného návrhu opatření a doplňujících informací poskytnutých Úřadem dne 2. února 2016 nemá k zaslanému návrhu žádné připomínky. Podle čl. 7 odst. 7 rámcové směrnice může Úřad přijmout konečný návrh opatření.

za Radu Českého telekomunikačního úřadu:
Ing. Mgr. Jaromír Novák
předseda Rady
Českého telekomunikačního úřadu